קבלה · רמ״ק

דרישות בעניני המלאכים

רבי משה קורדובירו [הרמ"ק]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

דרישות בעניני המלאכים

רבי משה קורדובירו [הרמ"ק]

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/דרישות-בעניני-המלאכים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 4
דרישה ראשונה - מדרגות המלאכים 4
דרישה שניה - מהות המלאכים בכלל ופרט 18
דרישה שלישית - הטעם למציאותם 32
דרישה רביעית - בסדר מעלת המלאכים 45
דרישה חמישית - השפעתם על האדם 62
דרישה שישית - רכיבת האדם עליהם 76

הקדמה

קודם שנכנס בביאור השמועה הזאת ראיתי לדרוש
[בענין] האדם עם המלאכים, והמלאכים במלאך שבע דרישות ובכל דרישה ודרישה מהן כמה חקירות ידועות כאשר נבאר. ואולם שבע הדרישות הם. הא' מספר מדרגות המלאכים וכל הדיעות הנמצאות בזה. הב' מהותם בכלל ובפרט. הג' כונת מציאותם. הד' סדר מעלתם. הה' דרך היאך האדם נפעל מהם ונשפע. הו' על אי זה צד ירכב האדם עליהם. הז' בכמה בחי' משעבד האדם אותם לרצונו. ועתה נפרש דרישות אלו אחת לאחת.

דרישה ראשונה - מדרגות המלאכים

הדרישה הא'ראוי

לחקור בה אם אפשר לתת במלאכי השרת מספר למדרגותם אם לאו, ולכאורה נראה שהוא בלתי אפשר משום דכתיב היש מספר לגדודיו, ועם היות דכתיב המוציא במספר צבאם וגו' לא קשיא דלגבי תתאי לית להו מספר, אמנם לגבי קב"ה המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא יש לו מספר לצבאות ושם לכל אחד ואחד מהאישים שבכל צבא, וצבא וז"ש לכולם בשם יקרא, ואפשר לפרשו בדרך אחר מוציא במספר צבאם ולא שיאמר אלף צבאות או רבוא וכיוצא אלא לכולם בשם יקרא צבא ראשון פלוני צבא שני פלוני וכיוצא, ולא זו בלבד אלא מרוב אונים ואמיץ כח איש אפילו איש פרטי שבהם לא נעדר לפניו אלא כולם יכנה להם שם ידוע וענין, ועם היות דלכאורה פסוק זה נאמר על מחנות הככבים אין לך ככב וככב שלא יהיה עליו מלאך וכן פי' הרשב"י ע"ה, ואף אם נודה שפסוק זה נאמר בככבים ממנו נלמד ק"ו למלאכים המשובחים מהככבים שהדין כן, ועתה בזה בלי ספק לא יעלה על לב משכיל לתת מספר לגדודי המלאכים כי אין מספר בהם אלא לפני מי שבראם, אמנם כתוב שני אומר רכב אלהים רבותים אלפי שנאן ובו שני פי' לרז"ל או תרי אלפי שאינן והם ח"י אלפין לבד או רבותים עם אלפים שאננין אחרים שהם כ"ב אלף, ופשט הכתוב הוא כי המלאכים בעצמם נק' שנאנים והם רבותים אלפים דהיינו עשרים אלף אלפים, ולכלהו פירושי הרי נתן בהם מספר ובזוהר פרשת ויצא פי' שנאן ש' שור נ' נשר א' אריה ן' אדם והפסוק לפי זה יהיה משמעו רכב אלהים רבותים אלפי כאחד מן הפירושים שפירשנו וכל א' וא' מהם היה שנאן דהיינו כאותה מרכבה שראה יחזקאל היה עתה בסיני אלפי רבותים, וכבר יש מרבותינו שפי' כך.ועתה מזה אנו באים בהתר הספק והוא במה שנבין מרכבת יחזקאל והוא דפליגא דידיה

אדידיה פעם א' אומר ומתוכה דמות ד' חיות וכן אומרו לארבעתם הרי שייחסם בשם ארבעה, וכתוב אחר אומר ודמות על ראשי החיה היא החיה אשר ראיתי וגו' הרי שייחס כולם בשם חיה א', וענין קושיא זו יפול ג"כ באופנים כתוב א' אומר והנה אופן אחד בארץ הרי שהיה אופן אחד לבד וכתוב א' אומר מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש ודמות אחד לארבעתם הרי עשאם ארבעה, אמנם התר הענין הוא כי היא מנורה אחת של פרקים כולם יחד נקשרים אופן אחד וחיה אחת, פרטי יותר הם ד' בחי' ד' פרקים גדולים בחיה הם ד' חיות, וכן באופן הם ד' אופנים ופרטי יותר יש בכל א' מד' אופנים כמה מחנות אופנים ובכל חיה וחיה מחנות חיות לאין תכלית, ולא זו בלבד אלא רגלי החיות הם כמה בחי' מלאכים שהם נקראים רגלים, ועליהם קרסולי החיות כמה בחי' נק' קרסולים ועד"ז כל אותם הבחי' שמנו רז"ל כאשר אבאר בדרישות הבאות בע"ה, והנה אם באנו לתת מספר לגדודים אלו מי יוכל מי ידמה מי ידע ומי בקי בהם ובשמותיהם ומי יערוך מערכותיהם, אמנם דרך כלל נאמר חיות ובהם נכללים כמה וכמה גדודים, וכן נאמר אופנים ובהם כמה וכמה מספרים לאין תכלית וכשבאנו לומר שרצוננו לדעת מספר מדרגות המלאכים לא נרצה אלא ע"ד שמנה הנביא חיות אופנים, וכן ישעיה שרפים, וכן שאר הנביאים ומדברי ברוה"ק שגילו לנו סתרי מרכבות הבורא דרך כלל מה שהאוזן יכולה לשמוע כפי ערכינו.**החקירה השנית**בשמות המונחים למלאכים מה

הנרצה בענין. ולא שנפרש הפרטים. המשל בזה טעם לשם מטטרון או לסנדלפון או ליופיאל או עזריאל וכיוצא וכמו השמות הנז' בס' ברית מנוחה או בס' המלבוש או בס' החש"ק או בספר רזיאל או בשאר המחברים בזה והנמצאים בפעולות בקונטריסין. כי זה יעדר ידיעתנו בו ואף אם נרצה להכריח לא יספיקו ימים ושנים והעסק בו מסוכן. אמנם דרך כלל לשמות נאמר כי שמותם מונח להם מפי מי שבראם כאומרו לכולם בשם יקרא ואל יעלה על לב נבון וחכם יהיו השמות מוסכמים באותיות יותר מכ"ב חס ושלום כי זה אמנם החסד אשר חננו קונינו שקבע בפינו מבטא כל היצור שהם כ"ב אותיות. לרוב חבה עם האדם הנברא בצלם אלהים היה קובעם בפיו אבל עליהם אין תוספת ומהם אין מגרעת. ותורתינו תורתו ואותיותינו אותיותיו לא יוסיפו ולא יגרעו אלינו מכ"ב אותיות. והגורע אות מהם מחריב העולם והמוסיף עליהם מכניס צלם בהיכל. והנה הה' פשוטות ג"כ מכלל הכ"ב וכבר הארכנו בעניינם בספ"ר. האמנם אלפא ביתות הם בלי מספר כאלו תאמר אם נקח כ"ב פעמים כ"ב נצרף כך מלות אם משתי אותיות רל"א שערים או רכ"א

שערים כדפי' בספר יצירה. ואם נרצה להוסיף אלפא ביתות עד אין מספר ונצרפם צירופים מרובים מאותיות מרובות כל צירוף וצירוף. ויהיה צירוף שיכפל בהם האותיות וצירוף שלא יכפל יעלו המלות לאין תכלית ולאין מספר. ומהם ייחס הבורא לנבראיו כרצונו. והנה ישתנה יחס שמותיו ית' לברואיו מיחס שמותינו אלינו דבר לא ישוער. כי המשל בזה שמי משה לא יורה על בחי' איברי או פעולותי, שהרי מרע"ה נק' כן והיה מבחר הנבראים ומעשיו לא יכילם רעיון אשרי ילוד אשה. ואני גרוע מכל בני דורי בעונותי הרבים. הנה שהשם ההסכמיי לא יורה מציאות על האדם כלל ואף אם הסכימו בני אדם לכנות להם שמות. וענין זה לא יצדק אלא בדורות הפחותים כי בדורות הראשונים שהיו מכנים השמות עלי דרך הנבואה לשמותם יחס גדול כענין אברהם כמה דרשות נפלאות נאמרו בו ומה גם לקמן שלהי חיבור זה להרשב"י ע"ה. וכן ביצחק בתיקונים וכן ביעקב וכן בשבטים וכן במשה כמה סודות דרשו בר"מ ובתיקונים בג' אותיות אלו. וכן בירמיה וישעיה דרשו הרבה בזוהר. ולא לחינם פי' רז"ל במלת אשר שם שמות בארץ וכדפי' בגמרא בענין כידור וכיוצא. ועכ"ז נפלאה הפלא ופלא הנחת שמותיו לנבראיו הם מלאכיו. ועתה אני אפרש המלאכים נתלים באותיות והם שואבים שפע מהם ונמצאים מכחם. כי שרש כל נמצא ל"ב נתיבות הם כ"ב אותיות ועשר נקודות. והנתיבות יצטרפו ויוכללו זה בזה מספרם לא יכילם רעיון. יצטרפו ויכללו ויותקנו ויחשבו בסוד תיקון וצירוף ומאמר ומכלל וחשבון כדפי' בספ"ר בשער הצירוף. הכל גלוי וצפוי וערוך לפני מי שבראם. ויש חיה נבראת שבחינת יניקתה ופעולתה ועניינה ואיבריה יוכללו באותיות בי"ט. המשל בוה ג' אותיות בי"ט הנה אלו האותיות כוללות כמה אלפא ביתות יצטרפו ויוכללו ויחשבו ויתוקנו וימצא מהם כמה שמות יתחלקו לכמה מחנות. ותחת כל שם ושם מאלו המכונים למחנה כמה אותיות יצטרפו ויוכללו ויחשבו ויתוקנו לכמה מלאכים. ואותם האותיות המיוחסות למלאך ההוא על שם פעולתו ויניקתו והשתלשלותו יתייחס בשם ההוא. וכאשר ישביעהו היודע בזה בשמו ובשם מחנהו ובשם השר אשר על המחנה ויעלה מדרגה אחר מדרגה יכריחנו לענין פלוני שבפעולתו וכחו. וזה דרך מבוא כל ההשבעות כאשר עוד אפרש בע"ה. וזה טעם לשמות המלאכים, וזה טעם אומרו לכולם בשם יקרא. וזה טעם היות שמותם בלתי מסודרים באותיותיהם למבטא לשון האדם כאשר יראה הרואה בספרים הנז'. וזה טעם להיותם פועלים בהשבעתם כאשר נכתוב הביאור בע"ה. ואגב אורחין למדנו טעם לשמות בחקירה הזאת עם הגדודים בחקירה

הקודמת. כי כמו שבמעשה האדם התחתון יש שם לסוג כמו שתאמר בשמים ותחת שם זה
מינים רבים עשבים עצים מינים בענין הברכה מיני בשמים עצי בשמים עשבי בשמים. ותחת כל מין ומין כמה פרטים. כן יש שם כולל לכל האופן כגון סנדלפון כדפי' בגמרא. וד' שמות לד' אופנים שהם פרטיים בסנדלפון. ועדיין הם גדודים או מחנות ושמות פרטיים לכל איש ואיש על עבודתו ועל משאו כענין שפירשנו. וכן יורה על מקום יניקתו ופעולתו כאומרם יש מלאך ממונה על הברקים נקרא ברקיא"ל. ויש מלאך ממונה על הברד ונק' ברדיא"ל. ויש מלאך ממונה על המטר נק' מטריא"ל. ויש מלאך ממונה על האש נקרא נוריא"ל, ויש ממונה על הגבורה נק' גבריא"ל וכיוצא וחתומים בסופם בשם א"ל, הרי מקום יניקתם וכח האלהות הנתון בהם, ויש חתומים בשם י"ה כגון טפטפי"ה עזרי"ה צתני"ה, ויש חתומים בשם רו"ן כגון נעורירו"ן יואחצצבירו"ן אדירירו"ן וכיוצא באלה רבים מורה על סוד מקום יניקתם וכח הנתון בהם לפעול ומקום השתלשלותם, ועכ"ז עדין יש כמה מדרגות צירופי אותיות שמהם נשתלשלו כדפי' ומן הטעם שפירשנו.**החקירה הג'**בשמות המלאכים היוצאים
מפסוקי התורה והנביאים והכתובים כגון הסר"י תי"ו אה"ן מפסוק הנסתרות לה' אלהינו, וכגון אוריא"ל מפ' ופני לא יראו וכן מי כמוך באלים מיכא"ל וכן מכב"י, וכגון אגל"א מפסוק אז ישיר משה וגו', וכגון צמרכ"ד מסופי פסוקי פרשת בראשית, וכן ראשי פסוקים בוו"ו וכגון יואחצצבירו"ן מפ' הנני עומד שם על הצור, וכגון יוה"ך כל"ך מסופי תיבות מפסוק כי מלאכיו יצוה לך, וכגון טפטפי"ה מראשי פסוקי טפלו עלי וגו' טפש וגו' יהי וגו' וכיוצא רבים עד אין מספר.ולזה נאמר כי
צירופי אלפא ביתות
שפי' לעיל המצטרפות לפני בורא כל הוא סוד ל"ב נתיבות דהיינו ל"ב נתיבות הם כ"ב אותיות ועשר מאמרות הם עשר נקודות, ויצטרפו ויוכללו ויחשבו ויתוקנו לפני בורא כל, והיינו סוד התורה שהיא שעשועים לפניו יו"ם יו"ם ב' ימים שהם אלפים שנה חכמה ובינה שבהם סוד נקודות ואותיות, ובהם סוד ל"ב נתיבות ל"ב זמנין אלהים בפ' בראשית הם ל"ב נתיבות מתגלות בבינה ושרשם בחכמה, והם ל"ב שמות יהו"ה נעלמים ונסתרים ניקודם בתיבות הסמוכות לשם אלהים בענין בראשית ברא אלהים את ד' נקודות לשם יהוה וכיוצא אל השאר כדפי' בתיקונים, והם הם התורה כי נובלות חכמה של מעלה תורה, והיינו שהתורה אומן, שבה מסתכל הקב"ה

וברא כל נמצא, וכמו שבמציאות צירופם העליון יש בהשתלשלות האותיות בצירופי אלפא ביתות התלות למלאכים בשמותם כדפי' בחקירה הקודמת, כן יש קצת מהם באו [עדין] [ענין] רמוזים בתורה בסוד צירופה הגשמי המתגלה אלינו מפני התלותם בסוד האותיות מהם.ועתה אני אפרש דרך משל, התורה כולה
מסודרת לפניו כל אותיותיה אלף, וכמה
אלפא ביתות במספר במשקל ששקל הקב"ה במשקל חכמתו כך אותיות אלף וכך אותיות
בית וכך אותיות גימל, וצרפם ושקלם והמירן והעבירם בצירוף ומכלל וחשבון ותיקון וחלקם לכך תיבות. הרי סוד ד' חיות שקלן צרפם המירן והעבירם וגו' וחלקם לכך תיבות עד אשר נתהוה מהם כך מלאכים בכל גדוד וגדוד. שקלם צרפם והמירם והעבירם וגו' ונתנה אל הגשמיים בסוד בראשית ברא אלהים וגו' במספר במשקל הכל מנוי. בא אוריא"ל בפ' ופני לא יראו תלוי ומשם חי מהתורה ומשם הוא נשפע. ובא מיכא"ל תלוי מפ' מי כמוכה באלים ומשם חי ונשפע. ולא שיתגלה התורה אליו או ידענה אך אנו נדע שהוא תלוי שם בסוד צירופי האותיות וסודות תורתינו. ונדע כי שכשנקרא הפסוק ההוא ונכוין במלאך ההוא ונזכירהו נצרפהו במקורו שממנו הוא חי. ונכללהו בסוד שם הוי"ה או שם אהי"ה או אדנ"י וכיוצא מהשמות שהם המעולים מהכל שאינם נמחקים. אז נכריחם לפעול פעולה פלונית שבכחה כאשר עוד נבאר בע"ה. וז"ס יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ. רז"ס ס' יצי' בבריאת עגל שפי' בגמרא. וז"ס בריאת האדם שפי' ג"כ. וזה טעם התלות המלאכים בפסוקי התורה והיותם פועלים מכחם. וזהו טעם הגעת התורה אלינו. וגם אם היינו בקיאים בה כראוי היינו יודעים בה התלות כל א' וא' ממנו בה. יש נתלה בפרשה פלונית ושם ישיג השגה ויגלה סוד נסתר מפני כח נשמתו הנשפעת משם ושואב כח האלהות ומוציא יסוד מפנימות הספי'. ואם היה אדם בקי לדעת סוד היותו תלוי בנשמתו בתורה באי זה אות באי זה פסוק באי זה פרשה באיזו ספר היה לו מעלה נפלאה אבל אין לנו מי שיודע מזה כלל. וגם כל שאר הנבראים תלויים בה. ואם היה האדם יודע מקום אילן פלוני או כוכב פלוני או חיה פלונית או עשב פלוני תלוי היה פועל פעולות נפלאות והיה מזכיר הפ' ההוא על האילן ההוא והיה מגדלו ומצמיחו מכח השפע שהיה משפיע עליו מהמלאך התלוי בפסוק השופע ואם היה מזכירו להפך היה מיבשו ומבטלו. ועד"ז שאר הנבראים כולם תלויים בתורה ולכך אין תימה מהמלאכים כלל ועיקר והכל דרך א' לו והכל נמצא בתורה מפני שהכל נמצא ממנה ונצטרפה בצירוף הגשמי הזה להנתן

אלינו אנחנו בני אדם הגשמיים שנתגשמנו בעון אדה"ר. וכשנצא מהגשמיות הזה ויצא העולם משעבודו מהקללות והקליפות תתפשט התורה לבוש השעבוד ונשיגיה בבחי' פנימית, וז"ס תורה חדשה שעתיד הקב"ה לחדש לישראל אחר התחייה בהיות העולם מתחדש כדפי' ואז נשיג פרטי הענינים אלו יותר על אמיתתם ונשכיל מוצאי ההויות ממנה ונדע בזה לברוא עולמות ונדע לשעבד אלינו ע"י ובאמצעותה כל הנמצאים ועכ"ז לא נתעסק בזה רק להשכלת התורה, ולא שנצטרך אל הפעולות ולא נקלקל בידיעתם כאשר קלקלו הרבים בהשיגם מזה חלק קט מזער מצער מה שלא ישוער, וברוך מי שברא העולם והעלים סודותיו לסיבה זו והרי תורה ערוכה לפנינו הרי לחם והרי סכין והרי שולחן ערוך ואין לנו כח לאכול ומי גרם זה רוע יצרנו אשר לא הטהרנו ממנו רק רע כל היום ולעתיד נטהר ונתברר ונתלבן כענין והסירותי את לב האבן מבשרכם וגו' בע"ה.**החקירה הד'**אם השמות היוצאים מפסוקי התורה או הבלתי יוצאים שוים כולם או יש בהם בחי' ומדרגות, ולזה נאמר כי השמות מהם במלאכים כגון אוריא"ל או מיכא"ל וכיוצא ומהם למעלה מהמלאכים כגון שם מ"ב היוצא מבראשית עד ב' דבהו וכן שם ע"ב היוצא מן ויסע ויבוא ויט ושם כ"ב היוצא מן יברכך וגו' כדפי' בספ"ר בשער פרטי השמות. והענין כי למעלה מעולם המלאכים הוא סוד כסא הכבוד. ובסוד כסא הכבוד כמה שמות נפלאים מורים על העולמות ההם הנפלאים. ולפיכך השמות ההם פועלים לכוללם במלאכים הנמצאים מהם כמ"ש בספ"ר בשער הנז'. כשם מ"כ תלויים מ"ב מלאכים ובשם ע"ב תלויים רי"ו מלאכים. בכל אות ואות מהשם תלוי מלאך אחד ויונק שפעו מאותו האות ולכך בכח השם לפעול ע"י המלאך וזה בתנאי שנכלול השם במקורו. והענין כי בספירות לא יצדק בהם אלא שמות הקודש וההויות לבד ובכל קוץ וקוץ שבהויה שבספירה תלוי כמה רבבות ואלפים פעולות. ולכך שם א"ל שבחסד שהוא סוד הוי"ה בניקוד סגול בהתפשט פעולותיה בעולם הבריאה שה"ס הכסא יתפשטו ממנה ע"ב שמות שהם ע"ב גשרים למימי החסד כדפי' בתפלת ר' נחוניא ע"ה. ואותם הע"ב גשרים שהם רי"ו אותיות יתפשטו למטה בעולם המלאכים ובכל אות ואות יעשה מלאך. ואותם המלאכים שרי חיילים לאין תכלית. והרוצה לפעול בשם ע"ב יכללהו במקורו וימשכהו במלאכו וישביעם ויפעול, וזה יורה על קשר הספירה בבחינתה בכסא והכסא נקשר במלאך ופועל, ודרך זה גם כן אל שם מ"ב שמציאותו בגבורה בסוד הכסא ושם אלהים או ההוי"ה שבגבורה הוא בעצם הספי' ובכל קוץ וקוץ תלויים כמה אותיות וכמה הויות וכולם בספירות ומטעם זה יש שם מ"ב באצי' כדפי' בספ"ר וכן שם ע"ב, ויתפשט בכסא במ"ב אותיות אלו ובכל אות

ואות מהשם תלוי מלאך, וסדר שמוש השם הוא בקשר ההוי"ה שבספי' בשם הכסא ושם שבכסא בשמות שבמלאך ועד"ז יפעלו בסוד אבי"ע, וסוד העשי' הם המלאכים המופקדים במעשה התחתונים כאשר נבאר, בענין שהם עתה ד' בחי' זה למטה מזה, הבחי' העליונה היא הויות ושמות שאינם נמחקים וצירופיהם וצירופי צירופיהם כנודע בסוד ההשבעות בפרקי ר' ישמעאל, יש השבעה במאה פעמים י"ה ויש בהשבעות כמה פעמים יה"ו ויש בהשבעות אחרות סוד הוי"ה ויש קמיע שתחלתו וראשו י' אחת לבד ויורה עניינה סוד שרש נעלם וכיוצא בזה וכל שמות מורכבים מאהי"ה ויהו"ה ואדני ואל ואלהים וצבאות הכל בסוד הספי' והאצילות בקשר הספי' ויחודם לפעול הפעולה הנרצית ההיא.הבחי' השנית היא שמות מסודרים מכמה אותיות יש מכ"ב

ויש מי"ב ויש מששה ויש משלשה ויש ממ"ב ויש מע"ב לפי עניינם, והם בסוד הכסא משועבדים להויו"ת ולשמות שאינם נמחקים וסודם לפי אותיותם כי בן שתי אותיות ברבוי אותיות יורה על שתי ספירות לבד ימין ושמאל נקשרות, המשל בזה בשם היוצא מפ' ה' זכרנו וגו' וכן שם היוצא מפסוק האזינו השמים וכיוצא רבים ומשלש אותיות יורה על שלש אבות ומארבע יורה על המלכות המשתתפת עם ג' אבות ומחמש יורה על חסד גבורה תפארת נצח הוד, ומשש יורה על ששה קצוות ומשבע יורה על שבע ספי' וכן משמונה וכן מתשעה וכן מעשרה וכן מי"א כגון השם היוצא מפסוק אל נא רפא נא לה וכן מי"ב יורה על י"ב גבולי אלכסון ובתיקונים דרך אחרת בזה בקצת בתי' ע', אמנם דרך זה נתבאר מפוזר ומפורד בתיקונים ובזוהר זה בבחי' התיבה בעצמה אמנם מספר כל התיבות יחד וכל האותיות יחד יש להם סוד בפני עצמו, והעד על זה שם בן ע"ב שאותיותיו ג' ג' לרמוז על ג' אבות ותיבותיו ע"ב נגד החסד ואותיותיו רי"ו נגד הגבורה כדפי' בספ"ר בשער הנז', ועד"ז שם מ"ב אותיותיו מ"ב שהם עשר ספירות ול"ב נתיבות ותיבותיו שבע כנגד שבע ספי', ואותיות כל שם ששה כנגד ו"ק ועד"ז כל השמות הרמוזים בסוד הכסא והם בבחי' ידועה מהכסא.הבחי' הג' במלאכים והם שמות נפרדים חתומים בשם א"ל

או בשם י"ה או בשם רו"ן, ויש אחרים ג"כ כמלאכים והם בסוד היצירה נפעלים ומושפעים מאותיות הכסא ונמצאים מהם וגם שמם תדרש, ויש דורשים אותם לפי מספרם, ובשם עצמו יוכר התלוי בכסא או במלאך לפי הענין, והמלאכים הנזכרים הם סוד מלאכים הנקשרים בקשר עולם מטטרו"ן נמשכים מהיכל קה"ק עד היכל לבנת הספיר ואחרון שבהם טהריא"ל שהוא מופקד על פתח היכל לבנת הספיר.הבחי'

הד'
עוד מלאכים משתלשלים מכל היכל והיכל עד שבעה כוכבי לכת כדפי' בזוהר בהיכלות, וכן מלאכים ממונים למטה בגלגלים לתת להם כח שלא ישנו את תפקידם, וכן יש מלאכים מופקדים על התקופות והימים והלילות והחדשים והשבתות, וה"ס ס' המלבוש והם למטה במדרגה מהבחי' העליונה הנז' וכ"ש מהקודמות.**החקירה הה'**באמונת המאמין בשמות הנז'.
ראשונה נמצא בררקי ר' ישמעאל אומר
פעמים רבות טוטרוסיי"ה ה' צבאות הרי ששם זה מייחס אותו לשם יתברך ובמסכת ברכות בשם ר' ישמעאל ראיתי את אכתריא"ל יה ה' צבאות וכמוהו רבים רבו מלספור ואם נאמר ששמות אלו לקב"ה ממש דחיקא לן טובא שהיאך נרבה לו שמות אלו אחר שבתורה לא נתגלו אלא הויות ושמות שאינם נמחקים, ואם נאמר שהם למלאכים היאך נאמר שקראם י"ה יהו"ה צבאות, ועוד לשון השבח מורה שממש על הבורא קאמר וח"ו מורה אומר ואל תמר בו אל תמירני בו. ולזה נאמר כי הוא סוד הויו"ת וכנויים כי ההויות בספירות עצמם בהתלבש הא"ס בהם, והכנויים כגון רחו"ם חנו"ן שומ"ר תמי"ם מל"ך יש"ר פוד"ה הם בסוד גילוי הפעולות בעולם המטטרו"ן כדפי', והנה הכינויים אינם ממש בספי' מפני שלא יתייחסו בספי' אלא הויו"ת או שמות, אמנם בהתלבש ההויו"ת שהם הספי' בעולם המלאכים יתכנו בכינויים כגון שם א"ל יקרא חסיד ושם אלהי"ם יקרא גבור וכיוצא בכינויים, ואין ספק שהכסא אמצעי בין הכינויים שבפעולות בעולם המלאכים להויות שהם הפעולות בספי', והאמצעיים הם השמות האלו כגון טוטרוסיי"ה וכגון אכתריא"ל וכיוצא שהם שמות לקב"ה בכסא הכבוד, ולזה פירשו בספרי הפעולה כי שם רח"ש תמי"פ הם ר"ת רחום חנון שומר רח"ש, תמים מלך ישר פודה תמי"פ כדפי'. וכן פירשו בשם אראריתי"א כדפי' בספ"ר בשער פרטי השמות, ועתה בזה לא יתרחקו ענין השמות האלו לייחסם ממש לשם כמו שלא יתרחקו היותנו מייחסים לו רחו"ם חנו"ן שומ"ר וכיוצא. ואם תקשה למה לא נתגלו בתורה שמות אלו כמו שנתגלו הכנויים באומרו אני ה' רופאיך וכיוצא משאר הפעולות, ואם מפני העלמם הרי נתגלו ההויו"ת והשמות היותר נעלמים, הא לא קשיא כי נתגלו השמות לגלות אלהותו אלינו כאומרו ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם וכאומרו אנכי ה' אלהיך וגו', ואין ראוי שיאמר שם אנכי אכתריא"ל שהיינו תוקעים אמונתינו בהתלבשו בברי', ועד"ז לא אמר כה תאמר אל בני ישראל י"ה אדירירו"ן שלחני אליכם, אלא אפילו מכל השמות לא בחר אלא העליונים יותר אהי"ה יהו"ה כדי שיתקעו אמונתם בא"ס

הנקשר ומתלבש בספירותיו לא בכסא הכבוד, ונשבחהו בפעולותיו המגיעות אלינו האל הגדול הגבור והנורא וכיוצא. ובלי ספק יש בין שמות והויות לכנויים אמצעיים כגון אכתריא"ל אדיירו"ן וכיוצא כדפי'. ואותם השמות האמצעיים למטה מההויו"ת והשמות שאינם נמחקים ולמעלה מהכינויים נתגלו ליורדי מרכבה ולנביאים וכיוצא. וכמו שיש סוד לשמות ולהויות באותיותם לרמוז בספירות והפעולות. כן אותם השמות האמצעיים יש להם סוד ורמז באותיותם ומבטאם רחוקה וסודם נעלם אלינו גלוי ליורדי מרכבה. והנה לפי זה ימצאו בשמות האלו האמצעיים שני דרכים. כמו שנמצא למטטרו"ן שהוא שר הפנים גבוה על כל שרי מעלה ראש לממשלת המלאכים והוא סוד היצירה שפי' כמו שפי' בספ"ר בשער אבי"ע בארוכה כי פעמים נק' מיטטרו"ן ופעמים מטטרו"ן בלי יו"ד. והכל תלוי בסוד היות הכבוד העליון המתלבש ביצירה מחופף עליו ומתלבש בו. וה"ס י' עשר ניצוצות מהספי' העליונות מתלבשות בו. ואז נאמר עליו השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו. ואז צריך לנהוג בו כבוד יותר מפני השם הקדוש המתלבש בו. אמנם בבן אדם דהיינו חנוך מטטרו"ן שאין לו תשועה תצא רוחו דהיינו י' שבתוכו ישוב לאדמתו. דהיינו לא ישא לפשעכם ודאי שאין כידו הסליחה אלא בכח הכבוד המחופף. וכן יהיה הענין בסוד השמות האמצעיים כגון אכתריא"ל וטוטרוסיי"ה וכיוצא שפעמים הכבוד מחופף בהם בסוד התלבש האצילות בברי' ופעמים מסתלק ממנו. ובהיות הכבוד החופף בו נייחס אליו י"ה הוי"ה צבאו"ת דהיינו סוד עשר ספי' י"ה כתר חכמה ובינה. יהו"ה י' חסד ה' גבורה ר' תפארת ה' מלכות. צבאות נצח הוד יסוד אות הוא בצבא ואז נשבח ונפאר לכבוד העליון החופף עליו. וזה שנבקש דרך לשבח ולהשיג מעלת היוצר המושגת על ידי השגחתו ופעולתו בנבראיו וכסא כבודו. והיינו שבח פרקי ר' ישמעאל בסוד המרכבה לכמה שמות מונחים לבורא. אמנם בהסתלק הכבוד מהם נייחסם

כאחד מן הנבראים במעלה גבוהה כענין מיטטרו"ן ומטטרו"ן שפירשנו. ולזה נמצא בקצת המקומות בספרים מייחסים השמות ההם בעצמם בזולת הבורא ושתי הבחינות אמת ע"ד שפי'. ושני דרכים אלו ג"כ נמצא בשם ע"ב ובשם מ"ב בתי' ובזוהר פעמים נראה מייחסם בספי' במקום גבוה מעל גבוה ודורש בהם דרשות להפליא. ופעמים מורה עליהם שהם למטה במעלה מזה והם בזולת מהבורא. ובמה שפי' נתקן הכל כי הכל תלוי בכבוד המחופף. בהיות הכבוד העליון מתלבש בהם בסוד התלבשו בבריאה נייחס לו שבח ומעלת הבורא. ובהיות הכבוד מסתלק ממנו נייחס לו כבוד

ומעלה אמנם בזולת הבורא שנתעלה ונעלם על הדרך שפירשנו. אמנם לקורבת הברי' אל האצי' יותר מהיצירה לא יסתלק הכבוד ממנו כ"כ כמו שיסתלק מן מטטרו"ן וזה פשוט.**החקירה הו'**בסדר

המדרגות במלאכים ובכסא הכבוד דרך כלל לזה נאמר כי הנהוג המורגל בתי' הוא אדם דאצי' והם י"ס נאצלות והם צורת אדם. ג' ראשונות דרך כלל ראש. שבע ספי' גוף. חסד גבורה ב' זרועות, ת"ת גוף, נצח והוד תרין ירכין, יסוד אמה, מלכות עטרת הברית. ולפעמים נייחס ג"כ למלכות צורת הגוף כדי שיהיה סוד זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם כמ"ש בארוכה בכמה מקומות, ובפרטות בחלק שיעור קומה בפי' האדרא ובפטירת הרשב"י ע"ה וספרא דצניעותא. אמנם דרך כלל למדנו משם היותם עשר מדרגות באצי' שהם עשר ספירות יתייחסו בשלש ארי"ך אנפי"ן וזעי"ר אנפי"ן ונוקב"א ולזה יהיה להם איברים פרטיים לאין תכלית כגון בראש שערי"ן מוח"א אודני"ן מצח"א עייני"ן חוטם"א פום"א דיקנ"א. ובגוף דרועין פרקין, בדרועין ידין אצבען דידא. מעיים כמה בחי' במיעים, ובגוף פרקי השדרה ירכין פרקין דירכין, רגלין אצבען דרגלין, תרי ביעי דדכורא, אמה עטרת הברית. ועוד בזה כמה פרטי פרטים מה שאין השכל יכול להשיג. וכמו שאדם דאצי' יש בו בחי' אלו כן אדם דברי' שהוא סוד כסא הכבוד אחר שאנו מייחסים אותו בשם אדם ראוי שיהיה בו דרך כלל ודרך פרט ענין זה. והיינו סוד אותם השמות המונחים בספי' שייחס ר' נחוניא ע"ה בתפלתו ושפירש' בספ"ר בשער פרטי השמות. ועוד יש שמות אחרים כמה וכמה בענין שבראש נכללו ג' ראשונות ושם יחס להם שם י"ד כדפי' שם. וזרוע ימין ע"ב ולזרוע שמאל מ"ב ולגוף האמצעי כ"ב ולתרין ירכין שהם נצח הוד ג"כ שמות אחרים כדפי' שם. וליסוד שם אחר ולנקבה שהיא במלכות שם אחר. בענין שהם כלל ויש פרטים אחרים לאין תכלית לא יכילם רעיון יוכללו בהם סוד השמות שפירשו בספר ברית מנוחה במאורות ההם הנרמזים בנקודות השמות כולם רמוזים בסוד כסא הכבוד. כי השם בעצמו הוא - בספי'. ולבושו נקודתו הוא סוד הכסא כמו שיתלבש שם הוי"ה בנקודת אלהים כן אותם העשר הויו"ת קדושות שפי' הם עשר ספירות יתלבשו בעשר פרטים שהם עשר איברים בכסא הכבוד יעשו אותם המאורות הנפלאים הם פרטיים בכסא. אחשוב כל דברי הספר ההוא דברי רוה"ק נמסר מפה אל פה או על פה מגיד נאמן לחסיד וקדוש. הכלל כי בסוד המרכבה העליונה היא כסא הכבוד פרטיים נכללים כענין צורת אדם דאצי', צורת אדם דברי', וכמוהו ממש אדם דיצי'. והיינו שיש במלאכים עשר כתות וכן פי' הרשב"י ע"ה בתי' וכדפי' בספ"ר. ואותם

הכיתות יבחנו לאין תכלית ויוקשרו כולם בצורת אדם נקשרים יחד וסודם בז' היכלות. היכל קה"ק ראש. היכל הרצון גוף. היכל אהבה זרוע ימין. היכל זכות זרוע שמאל. היכל נוגה נצח היכל עצם השמים הוד והם תרין ירכין. היכל לבנת הספיר אמה ועטרת האמה והנקבה נכללת שם כדפי' כמה פעמים ובספ"ר בשער ההיכלות. ועם היותם שבע היכלות הם עשר כתות מלאכים. ועם היותם עשר נכללים בשלש כדרך שנכללים בספירות ארי"ך וזעי"ר ונוק'. ולכך כמה פעמים בתיקונים מייחס כולם יחד בשם שרפים חיות ואופנים. וכן אנחנו בקדושתנו ביוצר אין אנו מזכירין אלא אלו דרך כלל מפני שהשרפים כעין ראש וכעין שלש ראשונות, והחיות כעין ששה קצוות והאופנים כעין המלכות וכולם דרך כלל אדם, וכן הוא ממש סוד אדם דעשי', הן אמת אם באנו לפרש הנה כל סדרי מעשה בראשית אי אפשר בהשגתינו, אמנם הרי פרקי מעשה בראשית סדור לפני הכל, והרי מס' חגיגה מסודרת לפני הכל, והרי פרקי הרמב"ם לפי הטבע מסודרים לפני הכל, אבל על הכל אני אומר הרי לחם והרי סכין ואין לנו פה לאכול כי בהיותי עוסק בחבורים האלו ובמה שנמצא בז' ארצות בזוהר פ' ויקרא ופ' בראשית ומקומות אחרים אני רואה בעצמי שאני צריך למודעי בכל, האמנם דרך כלל נאמר שהוא סוד אדם שכן קראו רשב"י ע"ה בתי' אדם דעשי' וכח האופנים מתפשט בהם כדפי' בתי', והיינו עשר כתות מלאכים נפרדים הנתונים לממשלת ולמערכת הגלגלים, וסדר תהלוכותם ופעולותם בתחתונים בכל הדברים הנפעלים למטה ,משמים בטללים ברוחות בעשבים באילנות במתכות בד' יסודות במורכבים בברד בשלג בקור בחום בתקופות בסוד ספר המלבוש למי שראהו הכל מלמעלה בסוד מלאכים משתלשלים מההיכלות כדפי' הרשב"י

ע"ה, וכולם פועלים בהשגחה המתלבשת בהם כדפי' הרשב"י ע"ה בתיקונים ואמר וקב"ה נהיר בעשר ספירן דאצילות ובעשר ספירות דבריאה ובעשר כתות המלאכים ובעשר גלגלי רקיעא, ועם היות שאמר עשר גלגלי רקיעא דהיינו ממש עשר גלגלים שמנה הרמב"ם ולפי דבריו לא נשאר מקום לדברי פרקי מעשה בראשית ולא לדברי ריש לקיש בפרק אין דורשין לא קשה מידי, כי ריש לקיש אמר ז' רקיעים הם ואמר שרקיע ראשון הם חמה ולבנה ככבים ומזלות, ולא נעלם מהשגתו ח"ו שהם רקיע לכל כוכב וכוכב ויש ללבנה מהלך לעצמו ולחמה מהלך לעצמו ולי"ב מזלות לעצמם שכבר הודו חכמי ישראל מזל קבוע וגלגל חוזר אלא שכלל כל הרקיעים בא', וכל מעשה בראשית בששה ע"ד אדם דברי' אדם דיצי' שפירשנו, ועד"ז המלאכים המופקדים על מלאכתם. עד כאן.**החקירה הז**'במנין

וסדר עשר כתות המלאכים ושמותם. לזה נאמר
שהרמב"ם בתחלת ספרו כתב שהם עשר כתות וסדרם לדעתו כך, על כולם חיות והם היותר קרובים לבורא ואח"כ אופנים ושתים למדם מן נבואת יחזקאל כנודע. ואח"כ אראלים ולמדו מן פסוק הן אראלם צעקו חוצה. ואח"כ חשמלים ולמדו מנבואת יחזקאל כעין החשמל. ואח"כ שרפים ולמדו מנבואת ישעיה שרפים עומדים ממעל לו. ואח"כ מלאכים ולמדו מפ' ברכו ה' מלאכיו. ואח"כ האלהים ולמדו מפ' אשר הלכו אלהים לפדות לו לעם בשמואל. ואלהים בלשון רבים על המלאכים השלוחים מאת האל לעשות הנסים. ואח"כ בני האלהים שהם בנים משתלשלים מהקודמים ולמדו מפ' ויראו בני האלהים את בנות האדם או מפ' ויבואו בני האלהים להתיצב על ה'.
ואח"כ כרובים ולמדו מנבואת יחזקאל ופני כרוב מהשמאל, וכן אומר כרוב ממשח הסוכך, וכן אומרו ~וירכב על כרוב ויעף, ואח"כ אשים ולמדו מפסוק את קרבני לחמי לאשי ע"כ כלל כונתו בפי' דבריו בקצת, ולא צדקו דבריו מכמה טעמי, הא' שסדר חיות למעלה מן הכל והנה יחזקאל למטה במדרגה מנבואת ישעיה שהרי ישעיה ראה כסא כאומרו יושב על כסא רם ונשא, וסמוך לכסא שרפים כאומרו שרפים עומדים ממעל לו וכתיב החונים עליו ומתרגמינן ודשרין סמיכין עלוהי וכיוצא ממעל לו סמיכין לו הרי שהחיות למטה, והעד שראשונה אומרים שרפים קדושה והחיות עם האופנים למטה אומרים ברוך א"כ שרפים קודמין לחיות ולאופנים, וכן פירשו בתיקונים ועוד מנה חיות ומנה חשמל ובפי' פירשו בגמ' בפ' אין דורשין כי החשמל והחיות דבר אחד חיות אש ממללות פעמים חשות פעמים וגו' וכן פי' הרשב"י ע"ה בתיקונים, ועוד מנה כרובים ממדרגה תשיעית והם המשובחים כי הכרובים למעלה, ועוד הוא פן א' מד' פני החיות כאומרו ופני שור מהשמאל ואח"כ פני כרוב, וכבר פי' רז"ל ששינה פני שור שהם מצד הדין המזכירים מעשה העגל לפני רחמים שהם פני כרוב, ועוד שני כרובים הם סוד מטטרון וסנדלפון והם בכלל החיות והאופנים כי מטטרון ראש לחיות וסנדלפון ראש לאופנים, ובכמה דרכים נתבלבל סדר זה.האמנם בס' ברית מנוחה מנה עשר
כתות ויניקתם מהספי'
ואמר שהשרפים מהכתר, אופנים מחכמה, כרובים מבינה, שנאנים מחסד, תרשישים מגבורה, חשמלים מהת"ת, מלאכים מנצח, בני האלהים מהוד, אישים מיסוד, אראלים ממלכות. וגם דרך זה אינו מסודר כי חיות לא מנה כלל ועיקר, ואף אם נרצה לומר שהם כרובים או חשמלים או שנאנים אי אפשר שהרי מנה שרפים, ומיד אופנים, ועוד מנה אישים למעלה מן האראלים ואינו שהרי האישים למטה מכולם

כפי הנראה מפ' פינחס ובר"מ עד ששם נראה בפי' שאינם מהמלאכים הנקשרים בעולם היצי' אלא מהנפרדים בעולם העשי', וקושיא זו גם לדברי הרמב"ם, לכן נראה ליסד הדרוש הזה על דברי הרשב"י ע"ה בתיקונים שפי' שהם ג' כתות, שרפים מהבינה חיות מהת"ת אופנים מהמלכות, וג' כתות אלו כוללים כתות אחרות כי השרפים כוללים ג' כיתות שהם נגד כתר חכמה ובינה, והחיות כוללים ששה כתות שהם נגד חג"ת נה"י, והאופנים כוללים כתה אחת בהיותם עם חיות כדרך המלכות עם הת"ת והם כוללות שבע כתות שיש להם פנים וכנפים כדרך שיש לחיות כענין המלכות שיש לה ספי' נכללות בה כדרך שיש לת"ת כן האופנים נגדיים לחיות כעין זכרים ונקבות כדפי' בחקירה הקודמת בענין שהם כתות רבות בשלשה אלו, והשמות הנז' דהיינו הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום, הם שתי בחינות מלאכים, הכת האחת הם זכרים והם נקראים מלאכי שלום והם מכלל החיות וכתותם שפי', ובכו במר בסוד הגלות והפגם המגיע אליהם דאמעוט כנפי החיות, והאראלים הם מלאכי המלכות שהם נגזרים מאריאל קרית חנה דוד היא ירושלים, והמזבח ג"כ נק' אריאל והיינו המלכות והם חוצה בגלות מגורשים בגלות שכינה חוצה להיכלות להתלבש בשרים וכן פי' בתי' והם ס' רבוא מלאכי שלום וס' רבוא אראלים אלו זכרים ואלו נקבות כעין מלכות ות"ת ונתגרשו אלו מכלל החיות ואלו מכלל אופנים ובזה צדקו דברי ברית מנוחה שמנה אראלים במלכות, ושנאנים וחשמלים עניינם אחד כי שנא"ן הם ד' פנים כדפי' בחקירה הראשונה וכן חשמל כדפי' לעיל והם מכלל החיות, אלא שאפשר שגם הם מהאופנים כי האופנים להם ד' פנים וד' כנפים כחיות אלא שאלו זכרים ואלו נקבות כדפי' בענין הת"ת והמ', ותרשישים הם תרי שש בעלי ששה כנפים וששה פנים ואפשר שהם מהשרפים שנאמר שש כנפים לאחת, ולמאי דפי' דאמעוט כנפי החיות אפשר שגם האופנים יהיו בעלי ששה וכן החיות בענין שהכל תלוי בזה, ויצדק בין בשרפים בין בחיות והאופנים קודם החורבן כי אחר החורבן העביר שתי כנפים ושתי פנים שה"ס נצח והוד מהצבא ונכללו בד' קצוות מהששה לבד, והטעם כי אלו הששה הם נצח והוד הם תרי ביעי דדכורא ואין יחוד לכך לא נכללו ולא מהיסוד אלא נטלו המלכות וקשרו אותה בג' אבות, והם ד' פנים וד' כנפים דהיינו חג"ת ומ', ולהיות השרפים למעלה בבינה ולא השיג הגלות אליהם ועדין הם בעלי ששה ודאי ולכך אין ראיה מהתרשישים כי אפשר הם בא' משלש כתות כדפי', ובני האלהים הוא שם מונח לכולם יחד שהם נמצאים מהאלוה והעד ויבואו בני האלהים והוא כלל לכל צבא מעלה העומדים בדין לפני כסא הכבוד כאומרו וכל צבא השמים עומדים מימינו ומשמאלו, אמנם בני האלהים

שבפ' בראשית הם עזא ועזאל המגורשים מהקדש, ולזה נאמר שבני האלהים הם כתות נפרדים למטה חוץ מההיכלות ולזה יצדק אומרו ויבואו בני האלהים שאז לדין נכנסו ואינם אותם הקבועים ונקשרים, ויצדק אומרו ויבא גם השטן בתוכם שח"ו שיכנס השטן במקום הקדש פנימה בתוך הקדושים אלא בתוך בני האלהים האלו שהם חוצה למטה ובהם בתוכם נמצא השטן, ובפרקי מרכבה וכן בפרקי מעשה בראשית מנה עולמות שבהם המלאכים וקראם קצתם גדודים וקצתם טפסרים וקצתם מנעימי שירה וכיוצא וכל שמות אלו לא יורו אלא דרך כלל לא על העשר כתות שפי', ובתוספתא דנבואת יחזקאל נתן מדה פרטית לקצת פרטיים מהחיות כגון רגלי החיות קרסולי החיות וכיוצא גוף החיות צוארי החיות וכל פרטי ופרטי מאלו הם מחנות צבאות קדושים אומרים ברוך ואומרים קדוש נכללו בשרפים ואופנים וחיות כדפי' בחקירה הא' ובמס' חגיגה פ' אין דורשין גרסינן מן הארץ עד לרקיע מהלך ת"ק שנה וכן בין כל רקיע ורקיע, למעלה מהם חיות הקדש רגלי החיות כנגד כולם קרסולי החיות כנגד כולם שוקי החיות כנגד כולם רכובי החיות כנגד כולם ירכי החיות כנגד כולם גופי החיות כנגד כולם צוארי החיות כנגד כולם ראשי החיות כנגד כולם קרני החיות כנגד כולם, למעלה מהם כסא הכבוד רגלי כסא הכבוד כנגד כולם כסא הכבוד כנגד כולם מלך אל חי וקיים רם ונשא שוכן עליהם ע"כ.והנה במאמר

הזה כללו כל ד' כתות שכל הנמצאים נמצאים בו ונכללין בו שהם ממטה למעלה עשי' יצי' ברי' אצילות, והעשיה כללו באומרם מן הארץ עד לרקיע ת"ק שנה ועביו מהלך ת"ק שנה וכן בין כל רקיע ורקיע הרי בזה כוונו לתת מדה לעולמות העשי' כולם, ואם נאמר שהם גבוליים גבול גשמי מהלך ת"ק שנה וגו' עכ"ז נאמר שכיוונו אל סוד ההשפעה הנשפעת מלמעלה וגם אל סוד האויר שכולו מלא בחי' ועניינים מהם טהורים מהם בלתי טהורים הכל לפי הצורך וההנהגה העליונה המתפשטת מסוד זרת של הקב"ה שנאמר מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וכמו שאפרש בחקירה הג' מן הדרישה ד', והיצירה כללו באומרם למעלה מהם חיות הקדש ורצו בזה כל כתות המלאכים שהם עשר והעד שהרי אופנים ושרפים לא מנו מפני שהם ת"ק שנה שהם איברים בסוד חיות בי' פרקים שמנו בהם והם, הא' רגלי החיות, הב' קרסולי החיות, הג' שוקי החיות, הד' רכובי החיות, הה' ירכי החיות, הו' גופי החיות, הז' צוארי החיות, הח' ראשי החיות, הט' קרני החיות, הי' רגלי כסא הכבוד שהוא סוד השרפים שכן הדרך אחרונה שבזה מתלבשת בזה כעין אופנים בגלגלים וכיוצא. וענין כנגד כולן בזולת שהמדה הגבוליית המשוערת

בשיעור גשמי לא יתכן ועכ"ז נאמר שיהיה הכוונה על ההנהגה המתפשטת שחלק כח פרטי מכת א' מחיות יחזיק כנגד הכל והותר בענין שהעליון משער כל מה שלמטה ממנו. והבריאה כללו באומרו למעלה מהם כסא הכבוד וכללו בכסא רגלי כסא שהם סוד השרפים שכן העיד ישעיה באומרו שרפים עומדים ממעל לו כאשר אבאר בדרישה הד' בע"ה, ואין ספק שהם עשר מעלות בכסא כדרך שהם עשר במלאכים וכן עשר רקיעים והיינו סוד עשר ספירות דיצירה ועשר דעשיה כדפי' בספ"ר. והאצילות כללו באומרם מלך דהיינו מלכות, אל חי יסוד, וקיים ת"ת, רם ונשא חכמה ובינה שוכן עליהם כדפי' הרשב"י ע"ה בתיקונים וקב"ה נהיר בעשר דרגין דכסא ובי' כתות המלאכים ובי' גלגלי רקיעא וזה שאמר שוכן עליהם, ואומרו שוכן עליהם בהתאמת אלינו עלויו על כל נמצא וזהו מלת עליהם והוא סיבת קיומו וחיותו, וז"ש שוכן שמאמיתת מציאותו המתהלך בעולמות מתקיימין כל העולמות כולם.

דרישה שניה - מהות המלאכים בכלל ופרט

הדרישה השניתמהותם בכלל ופרט.**החקירה הראשונה** בטעם למה המראות הדקות כעין המלאכים ושאר
החזיון הכל נמצא
ונראה בדמות אש ולהבת שלהבת ולזה נמצא כמה עדים בתורה. הראשונה להט החרב המתהפכת לשמור וגו'. הב' ומראה כבוד ה' כאש אוכלת וגו'. הג' בלבת אש מתוך הסנה. הד' ומתוכה כעין החשמל מתוך האש. הה' והבית ימלא עשן. הו' והר סיני עשן כולו מפני וגו'. הז' והנה רכב אש וסוסי אש ויפרידו וגו'. הח' ויפקח ה' את עיני הנער וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש וגו'. הט' ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך ה' בלהב. הי' וישלח מלאך ה' את קצה המשענת וגו'.ודרך כלל לשבר האוזן היה אפשר לומר שהיסוד היותר
פשוט ויותר דק מן
הד' יסודות הוא האש לכך המראות הדקות הם נראות בדמות אש וזה דרך כלל. ולהיותם דקים קרובים אל יסוד האש יותר משאר יסודות יתלבשו באש ויפעלו למטה כאש השורף שהם מלובשים בו, וצריכין אנו לומר שישלטו ביסוד ההוא שהם מלובשים בו להגבילו לפי רצונם לשרוף לרחוק ולא אל הקרוב, והעד על זה וישלח מלאך ה' את קצה המשענת, ועם היות שלא יקשה מהמשענת הבלתי נשרף והוא אמצעי בין המלאך ובין האש היוצא ממנו אל הצור לאכול המנחה, עכ"ז יקשה מגדעון עצמו שהיה קרוב אליו ומדבר עמו ובלתי מרגיש באשו עד שראה שריפת המנחה, וכן

מנוח ואשתו, וכן יהיה ענין הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל וזהו הכח האלהי הנותן גבול בכל הנמצאים כרצונו, וכן יהיה ענין רכב אש וסוסי אש שהפרידו בין אליהו ואלישע עם היותם שניהם קרובים זה לזה ולא נשרף אלישע מהאש כלל ולא נפעל ממנו, וכן יהיה ענין ג' אנשים לאברהם עומד עליהם ומקריב להם חמאה ובן הבקר והם מכלים אותו מעם מעט באשם ומגבילים האש בעצמם לא יתפשט רק כפי הצורך לכלות המאכל, וכן אומרו ויתמהמה ויחזיקו האנשים וגו' והם בלתי מרגישים באשם מפני כח המלאך הכובש האש בלתי יורגש אלא כפי הצורך, ואם באנו לקרב הדרוש הזה אל החכמה הפנימית נאמר כי כל מלאך נמצא מכח הגבורה שהיא סוד השמיטה הזאת (הנה הרב המחבר חזר בו מדעת זו בשיעור קומה שלו סי' כ"ג והאריך שם לבטל קבלה זו ע"ש, ועוד מקומות בספרו אור יקר, וכמו כן הרב האר"י זלה"ה בשער מאמרי הזוהר בפירוש לאדרא רבא וע"ש) וממנה נמצאו כל הבריות ובפרטות הכסא וכל השכלים הנפרדים כדפי' בס' הבהיר, והנה בלי ספק כל נמצא יהיה דקותו כפי מציאותו במדרגת המקום שבו נמצא המשל בזה המלאך במקומו למעלה הוא דק כאשר נבאר, יתגלה אל מקום הגלגלים הנה שם יתעבה בבחי' גלגל. יורד אל יסוד האש יתעבה בבחי' יסוד האש. יורד אל יסוד הרוח יתעבה בבחי' יסוד הרוח ולא יתעבה יותר מפני שלא יצטרך אל עביות יסוד המים ויסוד העפר להגלם להגלות אל בני האדם. והנה לזה אין בו כי אם שני יסודות יסוד האש ויסוד הרוח. לא שיורכב מהם אלא יגלם בהם אשו שהוא נמצא מיסוד האש הרוחני. וכמו שהאדם פועל ביסודותיו כרצונו כועס ומלהיב המרה הירוקה שיסודה האש או שמח ומגביר המרה האדומה שהיא הדם. כן המלאך מגביר יסוד שבו ופועל בו כרצונו. ולזה ימצא המלאך שורף מצד יסוד האש שבו העולה והמנחה והמשענת של עץ. וכן מנוח וגדעון רואים ומתקרבים אליו ואין ברצונו לשורפם כי האש שבמלאך פועל כרצון המלאך. ולזה נאמר והסנה איננו אוכל שאין הרצון לשורפו ולא ליבש ליחותו כלל. או ישרוף לזה ולא לזה כעין האדם שיכעוס על אויבו וישמח עם אוהבו עם היותם הפכים, ולא יכעס מפני כעסו עם אויבו על אוהבו, כן ישלוט המלאך באשו לפעול השריפה ברחוק ולא בקרוב, והאש בו טבע יסודו ממקום בריאתו מהאש הדק והוא מתמצא מענין לענין למטה ביסוד האש והרוח שהם היסודות הדקים הבלתי נרגשים ונגשמים כ"כ, ואפשר שזה רצה באומרו עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, ולא ירצה על המצאם אלא אחר היותם מלאכים ומשרתים, בהתפשטם
למטה לשרת במלאכות ה' יעשה אותם רוחות שהם מלובשים ביסוד הרוח ואש לוהט

שהם מלובשים ביסוד האש, אמנם טבעם ויסודם מהאש הרוחני הדק שהוא אש הגבורה ודיניה. ונמצא ענין יסוד האש הדק הרוחני מתפשט בכל המדרגות, ראשונה עליונה על כולם הכבוד העליון כאומרו ומראה כבוד ה' וכן וירא אליו מלאך ה' והיא השכינה בלבת אש. ואחר זה המלאכים והיינו מראות אליהו וכן אלישע וכן כמה מראות מנוח וגדעון וכיוצא, ואחר זה מראות החיצונים שהם מכונים בלהט החרב המתהפכת כדפי' בזוהר בראשית ובכחם אש גיהנם, ויש אש מקרר אש והיינו העוסק בתורה שבכחו לקרר האשות כולם, מקרר אש גיהנם שאינו שולט בעוסקי התורה כראוי כדפי' רז"ל ק"ו מסלמנדרא, ולא זו בלבד אלא גם אש המלאך מקררו ואינו שולט בו, והיינו כח אברהם וכן כח ר' עקיבא ור' ישמעאל בן אלישע ברדתם למרכבה, וגדולה מכולם כח מרע"ה בהיותו בהר מ' יום ומ' לילה כשראוהו מלאכי השרת כדפי' רז"ל וכדפי' בזוהר יותר מבואר בפרשת בשלח ולא זו בלבד אלא גם האש הכבוד המחופף שהרי כהן גדול נכנס בשלום ויוצא בשלום, וכן מרע"ה בעלותו אל הר סיני והיינו בזכות התורה אין האש שורפו, וגם ר"ש וחבריו מלובשים באש עוסקים ושאר בני אדם אינם קרבים אליהם וכמוהו רבים.**החקירה השנית במראות המלאכים**. ענין הראות המלאכים לבני אדם הוא רצון אלהי והשגחתו פרטית פועלת

בתחתונים ע"י מלאכיו, והנה ההשגחה האלהית יפעול בתחתונים על שני דרכים, או על צד הטבע תשבר אניה בלב ים יהיה רצון אלהי ימותו פלוני ופלוני הנגזר עליהם המות וינצלו פלוני ופלוני, ויזמין להם ה' הכנה טבעית מהספינה עצמה שנשברה חתיכה א' דפים ישוטו על פני המים וינצלו, ואחרים שיצילו גם נכסים והכל על צד הטבע והוא השגחה אלהית, והב' על צד הנס כאשר ילאה הטבע לעשות שליחות רצון הבורא למיעוט הכנתו ישלח ה' מלאכיו ישלימו החסרון ההוא, והעד על זה ענין אחשורוש והמן ומרדכי ואסתר יעשה רובו על צד הטבע ברצון אלהי, וכשילאה הטבע ישלימו הענינים על צד הנס ע"י המלאכים כאומרו ויאמר חרבונה, וכן בלילה ההוא נדדה וכיוצא בדברים שרמזו רו"ל ויחסו אותם ע"י מלאך, ולזה לא ירחק עתה טעם הראות המלאך לבני אדם בהיותם בלתי נביאים ולא מוכנים לנבואה, אלא בהיות רצון אלהי הצלתם וגזרה לפניו לסיבה מן הסיבות ישלח מלאך, והמלאך יגשם להדמות אליו כאחד מבני אדם יקרב הצלת האדם ההוא על צד הקרוב יותר אל הטבע שאפשר, והכלל שיבוא המלאך להשלים חסרון ולאות הטבע בהשגחה הפרטית, וזה טעם הגלות שני המלאכים בסדום לעין כל, ויחשבו לפני הכל כאורחים, כי הפיכת סדום גזרה כללית והצלת לוט מתוך ההפיכה רחוק מאוד צריך

המלאך להחזיק בידו וביד אשתו וביד שתי בנותיו ויגלה המלאך גילוי גלוי לעין כל, וזהו מראה יותר פחותה מכל מראות המלאכים הגלמם באויר העולם התחתון עד שיראו לא לצריך הנס בלבד אלא גם לבלתי צריכים כעין מראות המלאכים ללוט וראום כל אנשי סדום. ויש מראה מעולה מזו והוא יגלם המלאך באויר ויראה לצריכי הנס בלבד ע"י זכות המעשים, ויראו ענין זה לצורך הדבר ההוא ואנשים רבים לא יראו דבר, ויהיה מעין זה מראות המלאך למנוח ואשתו ולגדעון, וכמוהם בדברי רז"ל רבים להעשות נס ע"י מלאך יראה בלבוש כעין ארם לצריכי הנס, ולא יבינו ולא יכירו בעלי הנס במלאך עד אחר שפשט הצורה ההיא ונסתלק יבינו כי אלהים ראו. ויש מראה מעולה מזו והוא שיגלם המלאך באויר יותר דק ולא יראה לבעלי הגשמות אלא בזיכוך קצת. לא שיהיו נביאים כלל אלא יגלה ה' את עיני בעל המראה ויראה. וכעין זו הוא ויגל ה' את עיני בלעם. וכן אומרו ה' פקח את עיני הנער ויראה וכיוצא רבים. ומראה זו היותר פחותה ממדרגות המראות מפני שהשתים הקודמות אין זיכוך כלל ואינה מראה. אמנם זאת השלישית היא מראה ממש צריכה זיכוך מעט. שלא יתגלה המלאך ולא יתלבש באויר ובצורה העבה מכל וכל אלא יתפשט בעל המראה קצת ויעביר הגשמות מעיניו. ובהשגחה יפקח ה' את עיניו ויראה. ומראה זו בימים הקדמונים היו שולטים החסידים בחומרם ומזככים אותו ויודעים לגלות עיניהם ויראו. כעין שמואל שהלך לחצר מות וראה שם בישיבות וגו' וכמה אחרים כמו שרמזו במדרשים ובזוהר. ושיעור המראה הזאת ועניינה הוא בסוד העשיה שפי' בספ"ר בש' אבי"ע יש לעולם הגשמי הזה מציאותו בכלל כח המעמיד והוא דק נפש המקיימו, ובהתפשט האדם החומר מדרגה ראשונה יכנם מיד אל צד הנפש דעשיה זו ושם ישיג הנפשות אשר לצדיקים במנוחה על קברם ופעמים ירדו המלאכים ויתלבשו במדרגה זו לבד ויעלה בעל הנס וישיג במראה זו, וזהו ויגל ה' את עיני בלעם ולצורך ישראל זכה למדרגה זו, ועד"ז יהיה לרבי חייא שראה ר"ש בישיבה כמ"ש בפ' בראשית, ועד"ז יהיה עובדא דבעל קבין ועובדא דר' כרוספדאי במדרש רות שראה ענין ג"ע, ועד"ז יהיה עובדא דר' אילאי הנז' בעובדא דינוקא וכמוהם רבים, ולמעלה ממדרגה הזאת יהיה עליית המדרגות ליכנס לנבואה ולרוה"ק שיפשיט הנביא חומרו, ויזדכך וישלוט הנפש בגוף ויחליש ויגביר הנפש והרוח והנשמה ויתקשרו שלשתם יחד ויביטו במקום קשרם ויחודם בסוד אופן חיה שרף שמהם מחצב נפש רוח ונשמה דבריאה יצירה עשיה ויתרצה לפני אלהיו בסוד נר"ן דאצילות, ויתקשר הכל ויראה אליו המראה לפי בחי' נפשו, ר"ל הנפשות בקשר הנזכר הם סולם לעלות ולהשיג למעלה ודרך מקום חציבת הנשמה

יראה, ולפי מה שיהי' בחי' הנשמה ישיג הענין ההוא. כאלו תאמר בית אחד ובאמצעיתו אבן יקרה יבהיק אורה למאד. ובבית חלונות במראות משונות. לפי מה שיהיה המביט יביט וישיג. יש במראה חשוכה מפני שהוא בא מצד החלון שבו המראה מגוון ירוק יראה האור בגוון ירוק. ואם במראה אדומה יראה האור מגוון אדום. וזה ממש דרך הנביאים כל א' ישיג ע"י נשמתו בסוד הקשר והסולם הנז'. אמנם אחר עלות הסולם לא יראה ולא ישיג אלא במקום מחצב נשמתו בבחי' הכסא, יש בבחי' פלונית ויש בבחי' פלונית, כי הנשמות לא ישתוו שאינם שוות שהם חצובות אפילו מהספי' בבחי' שונות כאשר ית', ואח"כ ימשיך העינן ההוא לרוח והרוח לנפש והנפש ע"י הכלים הגשמיים יאמר ראיתי כך וכך.**החקירה השלישית בפעולת המלאכים בגשמיים מהם בפגישת גשם בגשם ומהם בהשפעה בדקות**. מדרך הרוחניים לפעול אפי' בגשמיים בלי פגישת גשם בגשם

אלא בהשפעה

ברוחניות ובדקות, ולא זה בלבד אלא גם הגרמים השמימיים פועלים ברצון מבלי פגישת גשם בגשם, והיינו השפעת הכוכבים בעשבים ושאר צמחי האדמה והחי והמדבר, והנה זה לא יהיה בסיבת כוח הגשמי שהוא מטבעו אינו נפעל אלא בפגישת גשם בגשם אמנם יהיה בסיבת הרוחני שהוא פועל ברוחניות בהנעת הרצון לבד, ומטעם זה לא נמשך זמן בפעולתם והשפעתם בנפעל מפני שהנפעלים בפגישת גשם יצטרכו זמן לפעול זה בזה כפי מה שיתעכב הגעת שני הגשמיים זה בזה, והנפעל בהנעת רצון הפועל לבד בהכנת הנפעל אל הפעולה מיד ברגע יפעלו, וזה טעם בעשיית ההשבעות לא יצטרכו אל משך זמן לפעול אך יתעכבו זמן עד גמר הפעולה, והכוונה שיצטרכו לפעמים ימים רצופים בכל יום להשביע ולעשות כך וכך עד הגיע החפץ העליון לפעול בהם, אמנם בהגיע הענין אל גדר הנעת רצון הפועל לא יתעכב אפילו רגע, והיינו סוד התפלה שתקובל ברגע בעת הכנת המתפללים לפני קונם עם היות המרחק רב בין האדם הגשמי, מפני שאין רוחק הגשמי מהרוחני הרחק גשמי אמנם ביניהם הרחק רוחני. כי המלאכים מצואים ברצון קונם ברגע קל במקום החפץ. והרוחני פועל בגשמי בחכץ ורצון. ואם לא יהיה מחיצת עון או איזו סיבה אחרת מבדלת הרצון יתעורר ברגע ויפעול בגשמי הפעולה ההיא. וזש"ה כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם שע"י רוע ההכנה יתעלמו מהרצון ולא יפעל הרצון בהם. וזש"ה ואנכי הסתר אסתיר פני וגו'. אמנם להשיג דרך להגיע החפץ אל האדם הגשמי. עם היות שהרוחניים יפעלו זה מזה ברגע ולא ירחק מפני ששניהם בעלי רצון רוחני. זה רוצה וזה רוצה כהיות רצונם משתוה יבינו

זה את זה ויתקרבו ברצון בלי זמן וידברו דבור רוחני ולא גשמי. בגילוי רצון זה דבורם בענין שאין בהם כלים גשמיים כלל לחצוב אותיות גשמיות אלו קדו"ש וברו"ך, אלא רצון וחפץ ימשך אל גזרת קדו"ש וברו"ך, וכן כל שאר הדבור היוצא מפי חיות אל האדם לא שיהיה דבר בהם חצוב מכלים גשמיים, אמנם יהיה הנעת הרצון כשבח קונם ימשך אותו הרוחניות והרצון אלינו ויגזור בעולם הגשמי ברוך שם כבוד מלכותו, וכיוצא לקדושת השרפים כי יגשם הקדושה מהשרף אל דמיון הנביא ישעיה ויגזור ק' ק' ק' ה' צבאות וגו', אמנם מהם אל קונם אותיות שכליות רצוניות רוחניות, ואם יאמין האדם הפך זה יגשים ח"ו, אמנם יגיע הפעולה מהם אל הגשמי כהנעת רצון הפועל לבד. מפני שאין הנפעל בעל רצון רוחני כדי שיפעלו שניהם מהרצון כדרך שנפעלים כאשר שניהם רוחניים כדפי', אמנם יצטרך טורח גדול והכנות והשבעות ואותיות יחצבו מפי המשביע, יסתלקו בדקות יעוררו רצון הפועל לפעול ומיד ברגע יפעל, וזה טעם אריכות ההשבעות וקריאת מזמורים וכיוצא שהכל תלוי עד הגיע ההשבעה אל המושבע, וברגע קל בהקדמת ההכנה יפעל ולא יפעל בחזקה מפני העדר החצי שהוא הנעת הרצון התחתון והכל יעשה בהנעת רצון הפועל לבד, וכל זה כתנאי שיוכן הנפעל אל הפעולה ההיא שאם לא כן לא יוכל הנעת רצון הרוחני לפעול בו כלל, ובזה נתבארו שתי דרכים פעולת הרוחני ברוחני ופעולת הרוחני בגשמי בלי פגישת גשם בגשם כדפי'.ולפעמים תהיה הפעולה הנרצית מכרחת הרוחני להגלם ולהתלבש לפעול בפגישת גשם בגשם, למיעוט ההכנה בנפעלים התחתונים לא יוכלו לעורר הרצון והחפץ בפועל ואף אם יתעורר לא יוכנו התחתונים לקבלה לסיבות רבות, או לחוזק הפעולה והטבע הגשמי רחוק ממנה יצטרך אל פעולה גשמית בפגישת גשם בגשם כעין והכית בצור ויצאו ממנו מים, והיה ראוי שתפעל הצור בלי הכאה כגון הסלע שנאמר בו ודברתם אל הסלע שנפעל בלי פגישת גשם, וזה היה חטא מרע"ה שגרע מעלת הנס במה שהכה פעמים ורצה לפעול בפגישת גשם בגשם, ועד"ז הנסים במצרים נטה את ידך וגו' כל זה לחוזק הפעולה ומיעוט הכנת הטבע יפעלו הנסים בפגישת גשם בגשם, אמנם אין זה להעדר כח הפועל אלא להעדר הכנת הנפעל, וכן ויט משה את ידו וכל אותם הנסים, ועד"ז יהיו המלאכים מתלבשים באוירין ומתגלמים לפעול בדמות אנשים כעין מראות אברהם בג' אנשים ולוט בשנים וגדעון ומנוח ובלעם, וכל מקום שנראה היות המלאך פועל בפגישת גשם בגשם יורה על חוזק הפעולה נגד הטבע יצטרך הרוחני להתקרב אל הגשמי בפגישת גשם בגשם ולא יספיק הנעת רצון כדרך שאר המקומות, וזה בלי ספק הטרחה מרובה אל הרוחני יפעול נגד טבעו

ויחזור אל טבע הנפעל כדי שיקבל הפעולה ההיא ממנו, אמנם טעם הנעת רצון הרוחני לפעול לא יקשה אם הוא בשליחות בוראו מפני שהם משועבדים אל רצון קונם אמנם הנעת רצון הבורא לשולחם בשמעו תפלת המשביע יהיה על צד בדרך שאדם רוצה בה מוליכים אותו, וחטאתו צפונה שהטריח קונו במה שלא היה בו הרצון לפניו לפעול אלא מצד השבעותיו כאשר נבאר ועכ"ז עצתו ישלים ברגע לתת כבוד לשמו.**החקירה הרביעית מציאות המלאכים מבורא כל**. ראשונה נאמר באומרנו בורא נרצה

א"ס בספי' שבאמיתת מציאותם ממנו לא נדבר מפני שכבר קדם אלינו הביאור בספ"ר ובכמה מקומות רבים אחרים, אמנם מהספי' ולמטה ג' בחינות שדרך כלל נייחס אליהם שם מלאכים, הא' פרקי המרכבה שכל פרק ופרק ממנה יהיה מלאך. הב' במלאכים הנכללים בשרף וחיה ואופן שכל פרק ופרק מזה יהיה מלאך. הג' בנפרדים למטה המופקדים על הפעולות, ובמציאות בריאת ג' מדרגות אלו נדבר עתה, ולזה נאמר כי הכסא נברא והמלאך נוצר והנפרד נעשה והיינו בריאה יצירה עשיה ובהשכלת ג' לשונות אלו נשכיל לאמתת המצאם מהבורא. והנה הספי' האחדות נמצא בהם ולכן הבורא והם אחד כמו שהארכתי בספ"ר כשער אבי"ע, אמנם הנברא עם היות ההשגחה מתפשטת בו עכ"ז לא יגזר בו אחדות וזה טעם אומרו וקב"ה נהיר כעשר ספירן דבריאה ובעשר כתות המלאכים ובעשר גלגלי רקיעא, ומטעם זה אנו קושרים אותם בפ' בשכמל"ו להורות על המשכת ההשגחה כמו שפי' עניינה באריכות בפ' ויקרא סי' ז'. ולזה הנברא מורה במלת נברא היותו נמצא מאמיתת מציאות הבורא. אמנם נבדל ממנו שהוא נברא וסיבתו בורא. אמנם מלת בריאה לא יורה על עביות הדבר והגלמו רק המצא הדבר מבורא לנברא כאומרנו אין יש, ולזה הכסא נברא ויש לו גבול וגבולו לא גבול כמותי אלא גבול איכותי כאלו נאמר שרוחניותו לא יהיה לאין תכלית אלא המצא אליו תכלית, לזה השיגו הנביאים סוד הכסא מפני שהכסא נברא ואמיתת הבורא לא השיגו אלא השגחתו המתפשטת בכסא כאומרו יושב על

כסא רם ונשא. וענין ישיבת הבורא בכסא נברא היינו גילוי השגחתו ורוחניותו בכסא הנברא הנז' כנזכר, והיינו סוד עשר ספירות דברי' דאמרינן בספ"ר בש' אבי"ע והכוונה שהשיגו הנביאים דרך השגחת אמיתתו בכסא הנברא שהוא סוד כל אותם הפרקים הידועים אל הכסא, מהם יוחסו אל שש מעלות כאומרו שש מעלות לכסא כאשר עוד נבאר, מהם יוחסו אל ד' עמודים והם עולמות חיים נצחיים דקים רוחניים גבוליים ישיג אמיתתם הנביא ויוכל לעמוד על עניינם בטורח גדול

כדפי', אמנם לא כל הנבי' נתנבאו בבחי' הכסא אלא יש מהם [שהם] פרקי המרכבה יקושרו ויתאחדו כהשגחת הבורא אשר בהם. ויש נביאים יתעלם להשגתם הכסא כולו ויחשב אל השגתם כאלו הכל הבורא. והיינו מסכים אשר ביניהם ובין הבורא לנבואתם. ויהיו המסכים כל אלו המדרגות אשר לכסא ויאמרו על הדבור הנמשך אליהם כה אמר ה' להיותו נמשך מאמיתת הבורא. אמנם לא ישיגו רק בהיכלות שהם נוצרים. וענין יצירה ירצה שהם נבראים מהבורא ויורדים עוד מעלה אחת והיינו שאחר שנבראו ויצאו וירדו מאמיתת הבורא עוד נוצרו כצורה נגלית והטביע בהם בוראם צורה ועביות מתגלם, ונק' אליהם הבורא יוצר שציירם על בריאתם, ועתה על הדבר הנוסף אליהם שהם נבראים הם נוצרים. והם מתגלים יותר מן הנבראים הקודמים וקרובים יותר להשגת הנביאים, והם גבוליים יותר ויותר מהנבראים עד שיתנו מדה גבוליית לענייני כאומרם רגלי החיות כנגד כולם וגו' כדפי' לעיל בדרישה הא' בחקירה הז' ובלי ספק יצירה יאמר על הנוסף אליו גילוי על בריאתו וגבול על הנברא והעבות יותר מן הנברא, ולכך אלו מגלים הנעלם כאומרו גבריאל הבן להלז את המראה וכיוצא, וכן אומרו הידעת מה המה אלה ואומר לא אדוני, והכל סוד אמיתת הנבואה המתגלה אל הנביא מלובשת ממקום נעלם לא ישיגהו יצטרך אל פותר ואז ייתבאר לו על דרכים רבים, או ממש מאמיתת השגחת הבורא המלובשת ביצי' ע"י הבריאה כדפי' ואז יאמר הנביא ויאמר ה' מה אתה רואה וגו', או לפעמים יהיה ביאורה ע"י מלאך שלוח מאתו ולא ישיג הנביא ההשגחה המתלבשת בו ויאמר שהמלאך אמר לו כך וכך לביאור הענין המתגלה אליו מלמעלה, ולעתים יהיה הכל מתעלם מן הנביא ויאמר הנביא שלא השיג אלא מלאך לבד, ויש בנביאים דרכים שונים כזה וכזה ולפעמים יהיה הנבואה לנביא מצד העשיה ולא ישיג הנביא דרך יבוא הקול אל העשיה אלא יהיה הקול נשפע מאתו דרך ההשגחה המתלבשת מברי' ליצי' ומיצי' לעשי'. וישמע הקול הבא באזניו ויחשוב כי בן אדם קורא אותו, וכבר ייחסו מזה קצת לאדם הגדול בנבואה למרע"ה באומרם שקראו הקב"ה בקול אביו להיותו פונה לבבו מהתבודדות הנבואה לברחו משליחות הבורא, והחזיר ראשו בחושבו שממש אביו עמרם היה קוראו, ואלו התבודד באותה שעה השיג דרך היות הקול משתלשל ויורד מברי' ליצי' ומיצי' לעשי', והשגה זו היה משיג בכל עת כאומרו ובבוא משה אל אוהל מועד וגו' וישמע את הקול, כי לא היה נבואת מרע"ה קול לבד ח"ו כי שמיעת הקול בלי השגת המדרגות כלל יקרא בת קול שהיו משתמשים בה התנאים ולא מפני זה היו נביאים, אלא הקול היה נמשך מלמעלה ומרע"ה משיג דרך השתלשלותו מברי' ליצי' ומיצי' לעשי', וכן היה ענין שמואל בתחלת נבואתו

שלא התבודד להשיג דרך הקול עם היותו ראוי לנבואה וחשב היות הקול קול בני אדם כעלי כאומרו דבר כי שומע עבדך, היינו שהתבודד והשיג דרך המדרגות לנבואה, וראה השתלשלות הקול ממדרגת נבואתו מברי' אל היצי' ומיצי' לעשי' ועשי' יקרא הדברים הקרובים אל הגשמיים עד שעל ידי יצירתם יעשו ויתעבו ויתגלו אפילו לבלתי מוכנים לנבואה כדפי'.**החקירה החמישית במהות הכסא הנברא שפי' לעיל** אין ספק שבכסא כח לפעול כל הפעולות הנמשכות מהבורא, ועם היותם מהבורא בלתי בעלי תכלית יוגבלו בכסא, ולא יקשה כלל מפני שהוא כדמיון האיש הענק הנראה במראה כי כפי שיעור המראה יראה שיעור הנראה בו, ולא נשער שיעור הנראה כפי שיעורו הנראה במראה, כן הפעולות יוגבלו בכסא ולא מפני זה נשער בעל הפעולות היותו בעל גבול ח"ו וכבר הארכנו בענין זה באין סוף בספי', ואין ראוי לומר שתצא פעולה מלמעלה בלי אמצעות הכסא שאי אפשר הנהגה תמשך מהבורא לנמצאים זולתי ע"י הכסא, ולזה יכנו הנביאים לכסא שמות וכנויי הפעולות כגון כסא רם ונשא, וכן כסא צדק, וכן כסא נכון, וכן כסא משפט וכיוצא מהשמות שהניחו בפרקי מרכבה לכסא, ועם היות ששם נראה שהם כסאות זו למטה מזו אינו מן הדוחק שהפעולות ימשכו מהספירות וכפי הספי' כן יתעלה ויתרומם הכסא, אם יפעול על יד המלכות תתעלה, ואם ע"י היסוד תתעלה יותר וכן כפי עלוי הבחי', ואל זה נאמר שהם כסאות זו למעלה מזו מפני שיש בה בחי' זו למעלה מזו לפעול בהם כל הפעולות שבספי', ודרך כלל עשר בחינות כנגד עשר ספירות שהם ד' עמודי הכסא נגד כתר חכמה בינה ומלכות משתתפת עמהם, ושש מעלות הם ששה קצוות, וטעם המלכות עם ג' ראשונות כדפי' בענין והיה ה' למלך חו"ב על כל הארץ מלכו', וכן לך ה' הממלכ' עם המתנשא לכל לראש כתר והעושר והכבוד חו"ב ושש מעלות לך ה' הגדולה וגו', וכן ה' מלך תרי זמני וכבר פי' במקומו בס"ד ונקראו אלו מעלות לכסא מפני שהם משתלשלות זו מזו מדרגה אחר מדרגה ובהם הפעולות מעלות זו למעלה מזו, ונק' אלו עמודים מפני שבהם ד' פעולות עמודי הנהגה שהם חסד דין ורחמים ימין ושמאל ואמצע ובחינה כוללת ושש מעלות פועלים כל אחד ואחד מהם בכל אחד מהד' עמודים שהם שש מעלות בחסד ושש מעלות בדין ושש מעלות ברחמים שש מעלות בכוללת, וארבעה עמודים נכללים זה מזה בלי ספק להסכים הפעולות לפסוק הדין בהסכמת כל הדיינים.ועם היות שיחסנו פעולות כל הספי' לכסא כדפי' הרשב"י

ע"ה בתי' באומרו עשר ספירן דבריאה עכ"ז מצאנו אליו עוד בתיקונים אומרו אימא עילאה מקננא בכורסיא מיחס פעולת הכסא לבינה, וכן אומרו נשמתין בכורסייא וכיוצא בזה במאמרי רז"ל הנשמות חצובות מכסא הכבוד, ועניין זה יפלא יותר בהיותו מייחס הת"ת בחיות ובמטטרון שהוא שר הפנים והמ' באופנים שר העשי' כדפי' בספ"ר בשער אבי"ע, וטעם הענין הוא בהיות ישראל מוכנים להשגחה יושגחו כולם מכסא ויקבלו השפע בלתי התלבש בספי' מכסא למלאך, ומה גם ביום שבת כאשר הארכתי שלהי פ' נח, ובהיות ישראל בלתי מוכנים ומה גם בגלות יצטרך שתתפשט השכינה לעשי' להתלבש במלאכים הנפרדים לגלות עם ישראל כאומ' ובפשעכם

שולחה אמכם, ואז גם הת"ת ירכב על כרוב דהיינו תלבש במטטרו"ן להיותו לעזר לשכינה לשומרה בגלות, ואז האם תהיה מקננת בכסא למעוז לשניהם, ועד"ז לעולם יהיה ההנהגה מעשר לעשר עשר שבבינה יתלבשו בעשר שבת"ת, ועשר שבת"ת בעשר שבמלכות ולא יורו פעולתם ולא ימשך שפעם ולא תהיה השגחתם בערך התחתונים אלא -מצומצמת ומוגבלת בצמצום וגבול כס"א מלא"ך נפר"ד כדפי'. ודרך זה היה לנשמ"ה ורו"ח ונפ"ש הגולים בגוף כל ימי היותם יתלבשו בנשמ"ה ורו"ח ונפ"ש דכסא מלאך נפרד, והיינו נשמתין מכסא דאמרן היינו צורות החקוקות בכסא הכבוד לצדיקים כעין יעקב כדפי' רז"ל מקום חציבת הנשמה שצורתה קבועה בו בהיותה מזדככת במעשה התורה והמצות, ומטעם זה ייחסו הנשמות לכסא ושם ינוחו אחר סילוקן מגלותם בסוד גן עדן שלמעלה, וכבר נודע סוד ג"ע כי הגן בבינה והעדן בחכמה, ונודע סוד הנשמה מזווגן כדפי' במקומו בארוכה, בענין שכללנו מכל הנדרש במהות הכסא ענין לנשמות בבריאותן בתחתונים וגם במנוחתן למעלה וצורתם החקוקה גם בהיותן למטה, וביום השבת יתקשרו נפש ברוח ורוח בנשמה ויתעדנו בכסא כמו שראוי לכל הספירות להשתמש בעת שלום בכסא, ויושגחו ישראל מהספירות

בכסא ואין גלות לנשמות מונע כל מנוחתן מהכסא, ולזה בימים הראויים יחזור כל דבר לטבעו ויסתלקו כולם להתעדן מכסא כדפי' וישתנו מדורי הצדיקים כפי שינוי בחינות הנשמות, אם חצובה מעמוד פלוני במעלה פלונית או מזולתה. ודרך זה ממש הנבואה הנמשכת משם שעל סוד הכסא נאמר וביד הנביאים אדמה ויד הנביאים היינו הכסא שהיא י"ד סיבה מקום אחיזה להשגתם במסתתר מעין כל ושם יתדמה להם הכבוד לכל אחד ואחד כפי איכותו והשגתו מקום השתלשלות נשמתו בהתקשר נפש ברוח ורוח בנשמה והנשמה במקום מחצבה כדפי', ומטעם שינוי בחי' הנשמות יתרבו שינוי

הדמיונות שאין בו שינוי כלל אלא יד הנביאים המתרבית במציאותה גורמת כדפי' בתי', ולזה יתרבו המראות לנביאים וכל אחד ואחד יספר בנבואתו כפי מה שהשיג הענין ויכנה שמות כפי הבחי'. ודרך וה ממש יהיה שינויי הזמנים הדתיים והטבעיים, ארצה בזה דתיים בחוקי התורה ביובלות בשמיטת חדשי השנה מועדים שישתנו המצות בהם כל זמן וזמן כפי מצותיו, הטבעיים אריכות ימים גאולות קודמות עתידות, קור וחום קיץ וחורף, מיתות קצרות שנים, עוני ועושר בנין מקדש תחית המתים וכיוצא.**החקירה השישית במהות מלאך הנוצר** המלאכים פעמים יהיה ההשגחה

העליונה מתפשטת

באמצעותם לתחתונים ופעמים לא, והנה בזה יתחלקו הנמצאים התחתונים לחלקים כי ארץ ישראל היא לעצמה ושאר ארצות לעצמן, והנה חוץ לארץ לעולם יקבלו השגחה העליונה באמצעות מלאך אפילו ישראל היושבים בה וזה סוד גלות, וסוד אומרם ישראל העומדים בחו"ל עובדי ע"ז בטהרה הם ששר חיצוני אינו מקבל אלא באמצעות מלאך הנק' שר העולם, ואף אם יהיה השבת וי"ט וחדשים יקבלו מלמעלה הקדושה וההשגחה מתלבשת, ולא יקשה מפני זה אומרנו ולא הנחלתו מלכינו לעובדי פסילים וגו', כי לא נוכל להכחיש שאפי' גיהנם שובת אפי' לערלים וכדפי' בגמ', אמנם לא יהנו מעונג שבת ושבת אמתי בלי לבוש אלא ישראל היושבים בחיק אמם בהיכל מלך, ואפילו בסילוק הנשמות לישרים פירשו בגמ' ואמרו אינו דומה פולטתו בחיק אמו וגו', וישראל היושבים על אדמתם בחול יהי' ענין ההשגחה מתלבשת ע"י מלאך נוצר בזמן שאין צדיק הגון, וזהו ענין מרע"ה באומרו אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה שרצה להיות מכון לשכינה ולא תתלבש ההנהגה ע"י מלאך כלל ועיקר, אלא רצה להיות מש"ה מטטרו"ן שר הפנים וההנהגה תקובל אליו בלי אמצעות מלאך אלא ע"י כסא, אמנם כשאין צדיק בימי החול יהיה ההנהגה אפילו לישראל ואפי' בא"י ע"י מלאך, והיינו אומ' ויאמר אנכי שר צבא וגו' עתה באתי וכדפי' רז"ל, והיינו התלבש ההנהגה במלאך נוצר וזה יהיה דוקא בחול, אמנם בשבתות וי"ט תהיה ההנהגה מופשטת ממלאך מושפעת ע"י כסא כדפי', ואחר שנתאמת היות ההנהגה מתלבשת במלאך נוצר חוייב בהכרח היות הכנה במלאך לקבל כל הפעולות העליונות ע"י צמצום שנצטמצם ההשגחה ויהיה בצורה הנראית במראה גדול, אחר כך יעתק מהמראה הראשונה אל מראה שניה ויראה במראה השנית מראה המראה, יתמעט ויקטן הצורה שיעור לא ישוער והיינו חותמין דשעוה דחזא יחזקאל כדפי' בתיקונים שכל מה שהשיג מעשר מראות שהם י' ספירות לא השיגם בכסא אלא במלאך כי האין סוף

בספי' מיוחד הוא המלך, וצורתו הנדמת בחותם הוא הכסא והנחתם מהחותם בשעוה הוא עולם מטטרו"ן אלא נתמעט המלאך הנוצר מהכיל כל מה שבחוקו מההשגחה העליונה בהיותה נגבלת גבול אחר גבול, וזה טעם דחיית מרע"ה ההשגחה ע"י מלאך. והנה יתרבו בחי' המלאכים ורבוי החיילים ורבוי הגדודים וצבאות בלי מספר מטעם זה לקבל כח ההנהגה המתרבית להשגיח בכל פרטי העניינים ועכ"ז יבחנו לעשר כתות כמספר י' ספירות כדפי'.והנה ישתנה

מלאך מכסא בבחי' אחרת כי הכסא לא תתעבה ולא תתגלה זולתי יסתלק הנביא וישיגהו בנבואה, והמלאך ירד ויתגלה ויתעבה לצורך האדם. אמנם יקשה לזה כי אחר שהם סוד שרפים חיות אופנים פרקים מיוחדים איש באחיו ידבקו יתלכדו ולא יתפרדו, ושלימות המרכבה וקשר ההנהגה באחדותם וקשרם, איך יאמין כי יסופר תתלבש ותתעבה וירד אל מציאות העשי', ונמצא אם כן האדם כאחד ממנו כענין גדעון ומנוח וכמוהם רבים, ולזה נאמר כי החיות הם ד' פנים כללותם הם מיכא"ל חית אריה, גבריא"ל חית שור וגו', ולא יפרדו אלו ממקום מושבם, ולא שר הפנים ממצבו היותו רקיע על ראשי החיות כאשר ית', אמנם במה שפירשתי שכל פרטי ופרטי מזה יהיה לאלפים ולרבבות מלאכים, הנה יתפשט הרוח ההוא בסוד ההשגחה המתלבשת בו ויתעבה דרך ההשתלשלות עד הגיע הכח האלהי מלובש באותו המלאך ויתעבה ויתראה, ואל ענין זה נאמר שנראה מלאך אוריא"ל למנוח ומיכא"ל וגבריא"ל ורפא"ל לאברהם, ולא שיתפרדו ויותר קשרם ואחדותם ח"ו, אמנם תתלבש כח האלהי באוריא"ל, ויתפשט כח אוריא"ל למטה לצורך רצון ההשגחה, ויתלבש ויתראה בצורה שלימה אדם או איש המורה שלימות הצורה כולה בפרטי ההוא להסכמת

כל הצורה העליונה לפעולה ההיא, שכל הצורה תסכים לכל פעולה כדפי' בספ"ר בספירות.ופי' בחקירה הקודמת בכסא ודרך זה ממש במלאכים,

ולזה הכסא לא תתגלה ולא

תתעבה למטה בצורת שום ציור אם לא ע"י נבואה זולתי לזכות כל ישראל כאומ' ביום ההוא יגלח ה' בתער השכירה כדפי' רז"ל, וכן אומ' אני ולא מלאך אני ולא שרף, וזה מן התימה הגדול אשר לא יתמיד, ויהיה הטעם בענין מרע"ה שלא רצה לקבל ההנהגה ע"י מלאך כדפי', וכמו שיתרבו הבחינות לנבואה ולהשגחה במלאכים כדפי' בכסא כן יתרבו בחי' לרוחות הנמשכות לבני אדם משם כדפי' בענין הכסא, והיינו רבוי ההיכלות לרוחות בג"ע של מטה, והיינו דרך התלבש רוחניות הספי' אליהם וטיולו עמהם, והכל דרך אחד וענין אחד כבחי' הכסא למעלה כן בחי'

המלאכים למטה, אמנם יש ביניהם חלוק גדול כי בג"ע של מטה הצדיקים בצורה עבה כהגלות נגלות המלאכים בצורה עבה לבני אדם ולא כן מציאותם בכסא כמו שהכסא לא תתלבש, וכדפי' על דרך שפי' בזוהר שהצורה הגשמית היא הצורה בהיותה רוחנית דק אשר לצדיקים שם, ועיין בפ' בראשית בפ' מה רב טובך וגו',
והמלאכים עוד ישתנה שמם כפי פעולתם כמו שפירשנו בכסא ריבוי השמות כפי רבוי הפעולות, אמנם הכסא שמו לא יתמוטט מפני אדיקות
הספי' בו ולעולם כח הפעולה נתון בה לפעול, ולא כן המלאך שיש לו שם ידוע לפי פעולתו התמידית ובהגלותו למטה ישתנה שמו לפי בחי' אותה הפעולה מפני שאין הכח נתון בו תמיד, וביום שאין בו כחו יסתלק ממנו שמות הפעולות מכל וכל, והפועל ביום שבת ע"י מלאך גורם לו ירידת מעלה כדפי'.**החקירה השביעית במהות הנפרד הנעשה**. כח המלאכים האלו
הנפרדים שהם מפתח היכל
לבנת הספיר ולמטה יש בהם שתי כוחות, אחד גלגול הגלגלים ותנועתם שלא ישנו את תפקידם והרכבת היסודות ושאר הדברים שהם תנועות מתחדשות ומתילדות למטה כעין ברקים זוועים רוחות, ולזה מברכים עליהם שכחו וגבורתו מלא עולם שמילואו של עולם הוא כחו וגבורתו דהיינו כח השגחתו המתפשטת בהם, ומברכים ברוך עושה מעשה בראשית שבמעשה בראשית דהיינו סוד העשי' תלוי הכל כענבים באשכול וכמו שנדבר בסדר מדרגתם בע"ה וכן מברכים על חמה וגו', ואולם הב' שהיא כח פעולתם ושפע הנתן להם לפעול ע"י חמה ולבנה ככבים ומזלות עש כסיל וכימה וחדרי תימן כולם נפעלים מהנפרדים האלה המקבלים כח ושפע ההיכלות אשר למלאכים, ואלו הב' בחי' כל העולם כלו בכלל נפעל מהם ומשועבדים לקבל שפעם כמש"ל במלאכים, לזה חוייב היות בכחם לפעול כל הפעולות הטבעיות המסודרות ממעשה בראשית, אמנם פעולות הפכיות מן הטבע אינם בכחם והם מסולקות מהם אל היצי' והברי', ועם היות שאמרנו שבכחם לפעול הטבע בכל העולם כלו בכלל תשתנה ארץ ישראל בזה משאר ארצות, כי א"י אינה תחת העשי' אלא בהנהגה האחת לבד שהוא תנועת הגלגלים וסדר היסודות והרכבתם, אמנם כח ההנהגה וההשגחה המופשטת
בהם אין א"י מתנהגת על ידה כלל לא בימי שלוה וגאולה, ולא בימי חירום וגלות אלא הם מושגחים מפתח היכל לבנת הספיר ולמעלה, ובפירוש פי' בזוהר פ' תרומה למגנא קיימא רקיעיא בארעא דישראל שאין הרקיעים משמשים רק לחלוף הזמנים שנות חמה ולבנה בענין שאינם מושגחים מכוחות העשי' רק לתהלוכות המזלות

וגלגולי הגלגלים והוצאת חמה ולבנה יום ולילה לא ישבותו קור וחום קיץ וחורף תקופות ומולדות, אמנם ההשגחה המחויבת מהם לא יעלה ולא יוריד בא"י יען הם נגדיים לפתח היכל לבנת הספיר מקבלים משם השגחתם, כל עת שיתנגדו לנגד הפתח הזו לא יועילו ולא יזיקו לא כוכבים ולא מזלות רק שבעת שיסכימו המזלות והנהגת העשיה עם פתח ההיכל אל הגזירה הנגזרת תמהר פעולתה יותר, כאלו תאמר אם יגזרו הנהגת הגלגלים וחיבור הככבים היובש וישראל יתחייבו בעצירה מפני עון ימהר יחיש פעולת העצירה ויתקשה תשובתם, ואם יגזור תנועת הגלגלים הגשם והמטר ויתחייבו ישראל בעצירה בתשובה שישובו ימהר יחיש גשמם בעתם, ועל דרך זה ליחיד ועד"ז לפעולות כולם יתקיים אמרו אם יש עליו מלאך אחד מני אלף ע"י אלו שהם מליצים לזכותו אחר שהם מחייבים היפך הגזירה, ובדוחק יתבטל או לרוב עון, וכן להפך הם מליצים להפך.ואחר שביארנו היות

ההנהגה על ידם וההשגחה

מתלבשת בהם בחוץ על ידי השרים כל מציאות ההנהגה, ובא"י הבחינה הנזכרת חוייב היות בהם כח לפעול כל הפעולות הטבעיות הצריכות להנהגת הנבראים, ולזה יוגבל בהם ההנהגה יותר ויותר ויתצייר הצורה ההיא חשוכה, לא חזיון נבואה חס ושלום ולא קדושה רק מראה חשוך כעין החוזים בכוכבים, מאשר ולא כל אשר כדפירשו רז"ל, וכן המסתכלים בחוץ חוזים בקסמים כעין בלעם וכיוצא אלא שמעוותים הדרך לחיצונים ורואים במדרגתם, ועל זה נאמר בבלעם אשר מחזה שדי יחזה, ואולם יש שתי דרכים בזה, הא' הוא לפעמים תתפשט הקדושה במחזה הזה כדפי' בספ"ר בשער אבי"ע, ויהיה התפשטות הקדושה בהם על שני דרכים או לסיבת גלות או להכניעם, וקרובים שתי דרכים אלו, והרחבנו הביאור בהם במקומות אחרים, ואז יקראו אלו מחזה שדי, דהיינו שודדם מתלבש בהם ובאותה שעה אפילו דעת בהמתו לא היה יודע, מפני שבעת התלבש הקדושה אפילו בפי האתון שהיא מלאך נעשה משמת ימי בראשית והוא קדוש לא הוה ידע, כ"ש שידע בשדי דהיינו י' עשר מראות שמתלבשות בש"ד. ולזה לא אמר שדי יחזה אלא מחזה שדי לבוש שדי לעתים. אמנם בהסתלק הקדושה משם היה יודע כל מדרגת הטומאה, אפילו המדרגה העליונה שבכולם הנאחזת הרובצת לפתח היכל לבנת הספר, כאומרו ויודע דעת עליון, והיה יודע עת רוגז אשר אז הקליפות מתנגדות לאחורי ההיכלות לינק דיני הגבורה, כדפי' במקומו, וזה דרך נבואת אומות העולם, אמנם דרך השתלשלות הקדושה למטה והתלבשה באופנים בעשיה תמשך הנפש הטהורה לישראל, ודרך התלבשה בחיצונים כדפי' תימשך יצה"ר לישראל, והנפש אמצעית תדבק ליצה"ר ויסתלק הרוח ההוא

הנמשך מהיצירה ותכרת הנפש מן הקדש, או תדבק הנפש ברוח ונשמה ויכניעו יצה"ר ויהיה עניינם ממש כענין שד"י י' מכניע ש"ד, ואז יזכה אל האור הקדוש המתפשט למטה ותשכון במדור הנפשות הקדושות אשר להם בעולם התחתון הנקרא חצר מות. וכבר הארכנו בזה בספ"ר ובפי' הסבא ובמקומות אחרים. ולפעמים תתלבש השגחה פרטית בכוחות העשיה ויעשה נס אפילו ע"י שד כההיא עובדא דרשב"י דההוא ארגינטין בן טבליון צא וגו', וזה יהיה למיעוט הזכות וכוח הכנה בדור כדפי' במקומות רבים וכמו שנתרעם שם רשב"י.

דרישה שלישית - הטעם למציאותם

הדרישה הג'החקירה הראשונהבכוונת מציאותם. אם יספיק כל הנדרש בשתי דרישות הקודמות בסדר ענינם או
נצטרך אל
טעמים אחרים, ולזה נאמר כי אחר שטבע המציאות לא נברא אלא להנות האדם, והאדם לא יתנהג אלא ע"י השתלשלות המדרגות זו אחר זו והתפשטותם אל הבחינה הזו, מה זו שאלה מה הכוונה במציאותם, התפשטות המדרגות והנהגת השפלים היא הכוונה. ואני אומר מה זו שתיקה, כי אחר שהאדם טבע מציאותו בהיותו זך ונקי יתנהג על ידי הכסא כפי מה שפירשנו לעיל, ולזה לא נצטרך אל היצירה ולא אל העשיה, ובהיותו ישר וקדוש אף אם לא ייטב כל כך יתנהג על ידי היצירה ולא על ידי העשיה, ובלי ספק ששאלה זו לא יפול בעת מציאות העולם כמו שהוא עתה שחלק ה' עמו והנחיל עליון גוים, אמנם יפול ויצדק השאלה הזאת אל הקודם בעת הבריאה, וצריכים לידע כוונת בריאתם מתחילה, ולא נרצה לתקן הדבר בפסוק נורא עלילה על בני האדם ח"ו אלא יהיה הכל על צד היושר. והנה חקירה זו בנויה על הקדמה שנודה שכל המציאות לא נמצא אלא לצורך האדם, וזה אפשר שיכחישה השכל, כי למה לא נאמר שנברא המלאך מצד עצמו להודות שמו, וכן הנברא והנוצר והנעשה, ובזה נתבטלה כל הדרישה הזאת מעיקרא. וראוי שנחזיק בסיבה זו כל האפשר מכמה טעמים, הא', שמי שנברא מצד אחר צריך שיקדם לו האחר קדימת מעלה אחר שהוא סיבתו, וכשנבוא לחקור על המינים התחתונים נמצאים גרועים תכלית הגירעון, איש איש ממלאכתו אשר המה עושים, והנה האדם ראש להם לכל הנבראים התחתונים בלי ספק מפני שהוא מבחר המינים החיים, כל שכן הצומח והדומם וכל שכן היסוד הפשוט, והוא גרוע מהמדרגה התחתונה שבכל העשיה, אין צריך לומר מלאך אלא אפילו גלגל אפילו ככב נאות ויפה בבריאתו כמה פעמים ממנו, אם

בקיומו שהוא קיים והאדם הוה ונפסד, ואם בנקיותו ובהירותו מצד עצמו, אם במצב מקומו הוא רם עליו ושולט בו והוא מטרה לחצי גזרותיו, אם בשבחו ועבודתו לקונו לא ישנו את תפקידו, והאדם חצי ימיו לפחות הם הכנות לקיום גופו בשינה ובמאכל ובמנוחה מעמלו והשאר תלויים לבחירתו, וכיון שכל אלו המעלות לקטן שבעשיה על גדול שבשפלים איך נאמר שיהיה האדם סיבה למציאותם כלל ועיקר. הב', שמעולם לא מצינו המסובב נותן חיים והשפעה לסיבתו אלא כמו שהיא סיבה למציאותו כך הוא סיבה לכל קיומו והשפעתו, אם כן אחר שהאדם חי ומתקיים באמצעות השפעת המערכות, נברא נוצר נעשה, והם אינם חיים על ידו אלא מקבלים שפעם וקיומם זו מזו, נעשה מנוצר ונוצר מן נברא ונברא מהבורא, היאך אנחנו נאמר שיהיה האדם סיבה לא למערכה הכוללת ולא לאיש פרטי מאישיהם. הג', מהתועליות הנמצאות לזולת הנה כפי המועיל לזולת יורה על רוממות המעלה, ולזה הבורא מועיל לכל הנבראים ואין מי שמועילהו, הוא רם על כל, והנברא מקבל תועלת מהבורא ומועיל לנוצר, וכן הנוצר מקבל תועלת מהבורא והנברא, והנעשה מקבל תועלת מהבורא והנברא והנוצר, והאדם מקבל תועלת מכל הנעשים וכל שכן מכל הנוצרים ומכל הנבראים, ואין מי שיקבל ממנו, והלואי שלא יזיק שהוא הממעט לצרכיו הדומם והצומח והחי, נמצא מקבל תועלת ובלתי מועיל ובאיזו מעלה ישובח אדם על אחד מהנמצאים כדי שניתן לו מעלה עליהם. ואני אומר שאם הטעמים האלה אמתיים וצודקים ראוי שינתן המעלה לאדם על כל זה. הא', בלי ספק לאדם קדימת מעלה על נברא ונוצר ונעשה, אחר שנתאמת אלינו בכמה מקומות היות בו בריאה יצירה ועשיה ורוכב על הכל נשמה דאצילות, הרי מצד נשמה זו רוכב על נברא ונוצר ונעשה, ומה שראינוהו מתלבש בחומר עכור אדרבה זו מעלה ומשובחת מן הכל, שאם תתן מרגלית בטיט היון לא ילכלכוהו הטיט אלא אדרבא יאיר ויבהיק אורו וזיוו, יורה על מעלה יותר ויותר מהמרגלית המאיר השקוע בזהב כי משבצות הזהב יבהיקיה ויעודדיה להאיר אורו, וזה טעם ממש למעלת האדם בנשמתו הניתנת בחומר ומאיר על הדרכים שנפרש בע"ה, ומה שנתנו מעלה לכוכב וכיוצא על האדם מצד נקיותו אין ראוי שישפט האדם בהיותו מלובש בחומר לבהיקות אלא אחר התפשט החומר הזה, שאם היה מתלבש בו הככב היה עכור ממנו, כמו שנראה בפועל בעזא ועזאל, כדפי' בזוהר ובדברי רז"ל בפסוק ויראו בני האלהים, ומצד זה ידמה גם כן טענת קיומו ומקומו רם על כל רמים בסוד גן עדן תחתון ועליון ואבי"ע, וענין שבחו לא יועיל ולא יזיק, כי שבח הככב לא יפעלו ולא ישפיעו, ושבח האדם ימשיך השפע בכל הנמצאים בהיותו בעל בחירה ורצון, כאשר נרחיב הענין

בע"ה. הב', אין ספק שהאדם נותן חיים ושפע בנברא ונוצר ונעשה וכולם מתקיימים על ידו בסוד נר"ן דאבי"ע, ואם ח"ו האדם יעות דרכיו יקלקל בכל המדרגות חוץ מהבורא שעליו נאמר אם צדקת וגו', אמנם שאר המדרגות תלויות במעשיו וביושר צדקתו, וזה פשוט. הג' אדם הוא המועיל האמתי לכל הנמצאים, שהוא מושך להם השפע מרוחניותו ודקותו והם משפיעים אליו בבחינת עביותם, כיצד האדם מייחד וקושר הספירות באין סוף על ידי נשמה דאצילות והם משפיעות בבריאה, הרי הוא השפיע להם בדקות והם השפיעוהו בעביות לבריאה, ודרך זה מבריאה ליצירה ומיצירה לעשיה וזה טעם שאמרו בתיקונים אורייתא איהי טפילה לגבי נשמתא.**החקירה השניתבטעם מציאות הבריאה מצד עצמה**. הנה בחקירה הקודמת פירשנו מעלת האדם,

אמנם

לא הכרחנו שיהיו כל הנבראים בסבתו ואפשר שיבראו מצד עצמם, ר"ל כמו שהאדם נברא בבחירה ונדבה ורצון הבורא, כן הבריאה עצמה, והיתה הכוונה להמציא נמצאים יכירו חסדו ורחמיו וגבורתו ופעולותיו הנסתרות יושפעו לזולתו וירוממהו, כי שבח העולה מהכסא אל הבורא לא יוכל שכל לדמות ולערוך, והחשק ותשוקה אשר לכסא ליהנות מזיו הבורא אין לו שיעור, והעדן המושג לנברא בהיות הבורא מושך אורו אליו אין לו גבול ולא דמיון, ויהיה הענין לשעות ידועות ולרגעים כי לא יפנה האור אל הכסא בבחינה אחת תמידית, כי הזמן התחתון נחלק לפי השעשוע המושג לעליונים, עם היות שאינם תחת גזרת זמן הזה הנמצא מחמה ולבנה הגשמיים הם תחת הזמן הרוחני הנמצא מחמה ולבנה רוחניים, ובאותה שעה המגעת פניית האור והעידון להתעדן הכסא משפע וזיו שכינת הבורא יתמלא החלק ההוא מהכסא אורה ושמחה ויאדר ויהדר ויפאר כבוד מלך מחופף עליו, וכן יתעדנו אחד לאחד למצוא חשבון, וסוד מהלכי הכבוד בפרקי הכסא להשפיעו להמשיכו לא יושג לנוצרים, ועל זה יאמרו איה מקום כבודו להעריצו, שאינם יודעים איה בחינת פניית האור ובאיזה מקום מהכסא שוכן וחופף להעריץ, וזהו שאלתם איה מקום, כי המקום הוא אבר המרכבה שבו הפנייה וההשגחה אל הכבוד, שהוא סוד שכינת אורו הבא ומתפשט, ואלו השיגו בחינה זו והיו מעריצים ויונקים מאותו אבר היו נהנים מאור עליון המתלבש, וזה נסתר מעין השגתם, אמנם יושג ענין זה לכסא בעצמו, שהוא ידע האבר שבו שוכן וחופף כבוד עליון, ויפנו כל האיברים ויסכימו אל האור השוכן את האבר ההוא להיותם נהנים מהכבוד העליון. ולכך אינה אומרת איה מקום, וכמו שיש עידון נפלא אל הכסא בהיות הכבוד שוכן

וחופף עליו מפני שמקבלת הטוב מהמטיב העליון, כן המטיב העליון מתעדן והכבוד מתעלה ונח בהיותו מטיב ושוכן וחופף על כסאו מפני שזה דרכו להטיב לזולת, והטוב הגדול אינו מושפע אלא לנברא, שאין ערך הטוב והכבוד המתגלה לתחתונים נערך אחד מאלף אלפי אלפים חלקים אל הטוב והכבוד המושפע ומתגלה לכסא, והוא משתעשע בהטיבו המאורות הנפלאים אשר בכסא מאור הטוב המתנוצץ ממנו, פעמים באור החכמה פעמים באור הבינה פעמים באור האהבה פעמים באור הגבורה ויראה פעמים באור ת"ת, וכן מכל בחינות הספירות, שהכסא יונק מכולם כדפי', ולפי השפעתם בכסא כן עידון לכבוד העליון, וקודם הויית הכסא היה השעשוע לפניו בכבודו בעצמו ויתעדן הוא בכבודו בהיותו מתאחד ומתבחן הוא בעצמו ומשתעשע בחכמתו ובינתו שהכל אחד מיוחד, וכמו שזהוא בלתי בעל תכלית כן שעשוע זה הוא בלי תכלית ובאין גבול ולא ישיגהו אלא הוא בעצמו, ובחינות כבודו בעצמו לא ידעהו אפילו הכסא כל שכן וקל וחומר נוצר ונעשה, מפני שלא נשיג ממנו אלא הנמשך אל זולתו ואוה למושב לו הכסא הנברא, ורצה הוא בנדבה להשתעשע בזולתו ולכך הוא משתעשע בכסא, ועתה השעשוע אשר לו בכבודו ובעצמו לא החסיר ולא העדיף אלא שהתנדב להטיב ושעשע עצמו בהטיב לזולתו, ושעשוע הכסא בעצמו בהשגת

האור לא יהנה ממנו נוצר ונברא ולא ישיגהו, אמנם יושג אל הכסא בעצמו שהוא משתעשע בכבוד החופף עליו, ולכך שואלים בעלי היצירה איה מקום כבודו להעריצו, שרצונם להשתעשע בכבוד ולא יוכלו שיתרבה האור עליהם ויחשיך מאורם וימעיט השגתם ולא יהנו מן השעשוע כלל, אמנם יהנו מהשעשועים הנז', לא משעשוע כבודו בעצמו אלא משעשועו עם הכסא בני ישראל בשתי בחינות, בבחינת הגוף עתה בהיותם מתלבשים בגוף יהנו בשבתות וימים טובים מהשעשוע הנזכר, לא משעשוע כבודו בעצמו אלא משעשועו עם הכסא מפני שהם מקבלים האור מהכסא, כדפי' בתיקונים כי בשבתות וימים טובים ישראל מושגחים בעשר ספירן דאצילות על ידי התלבשם בבריאה, וימי החול שהם היצירה בטלים וכל שכן העשיה, וישראל נקשרים בסוד עולמות הכסא וקונם משתעשע עמהם באותו השעשוע שהוא משתעשע בהשפעתו אל הכסא והטיבו אליו, ולכן ישראל נחים ושובתים ומתענגים ענג נפשיי מהכסא, וזה סוד אומרים ממקומו יפן ברחמיו וגו', כי אותה הבחינה שאינם משיגים איה מקום כבודו יושג לישראל עם היותם תחתונים, ונוסף על זה לישראל תוספת מעלה על הנברא כי אותם שזכו לנשמה דאצילות בהיותם מקיימים המצות בעולם הזה על צד האצילות בהסתלקם מהעולם הזה וגם בהיותם בו בהעלם ישתעשעו

בשעשוע הנפלא המיוחד אל עצמותו, וזו מעלה נפלאה לנשמתן של ישראל הקדושים לא יערכנו שכל נברא, וכהפלא השעשוע הקודם אל הנוצר והנעשה ואומרים איה מקום כבודו להעריצו ואומרים ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו, כן יפלא אל הנברא השעשוע הקודם ואומרים פרקי הכסא הנברא איה מקום כבודו להעריצו ואומרים ממקומו יפן, ניתוסף השעשוע בנשמתן של הצדיקים ויסוד נשמתן על בחינת השעשוע ההוא קודם שנברא העולם דבר לא ישיגהו רעיון, וזהו יחוד הספירה שאנו אומרים, וזה סוד השם שאינו שלם והכסא שאינו שלם שיחסר תוספת השעשוע שהיה נוסף בנשמתן של ישראל באצילות ובבריאה. ועוד אוסיף ביאור ב"ה.**החקירה השלישית בטעם מציאות הבריאה מצד זולתה**. הנה בהחקירה הקודמת פי' היות הבורא

המטיב משתעשע בהטיבו לזולת, ונחת רוחו בהתפשטות מדת טובו וחסדו לזולתו וגילוי מדותיו ופעולותיו כדי שישיגוהו הנעדרים ויתפלאו מרוממותו ויהדרוהו ויאדרוהו ויכירוהו ויאמירו גדלו, ולזה לא נתפייסה מדת טובו בהמציא הנבראים מפני שהם במעלה נפלאה, שאחר גמר צורת צלם הכבוד העליון הוא האצילות שהגיע עד מדת המלכות, והיא בכלל מה שנתהווה ונמצא למטה שהוא הכסא דהיינו הבריאה אינה בירידת מעלה וקלת השיעור ומיעוט הערך אלא מה שבין בריאה לאצילות לבד, ואין הכוונה כך אלא אחר גמר צורת הבריאה שהוא הכסא הנעלם ימצאו עוד נמצאים תחתונים פחותי ערך שיעור גדול למטה מהאצילות, מה שבין יצירה לאצילות שהוא ירידה גדולה, וכל שכן הנעשה הרוחני כל שכן הגשמי, והטעם שאלו יתרחקו מהאצילות שיעור רב, ויתרחק ההשגה מהם בכבוד העליון רוחק גדול, ויהיו משיגים מיעוט השגה ויתפשט, מדת הטוב אליהם יותר ויותר, כי כל שיתפשטו ויתרחקו ימעט השגתם ויהנו מהכבוד הנאה מועטת מפני מיעוט הכנתם, וזו התפשטות מדת הטוב יותר היותו מטיב לפחות כזה עם היות שיקבל מהטוב חלק מועט שלא ישיג בכבוד השגה גדולה, וזה מפחיתותו והרחקו, לא מפני חולשת הטוב ח"ו, ואלו לא ימצאו אם לא יקדם אליהם הכסא הנברא, והכסא אליהם סיבת הרחקם וסיבת השגתם, כיצד שאם לא היה הכסא הנברא אמצעי בין הנאצל והנוצר היה הנוצר קרוב אל הנאצל והיה נברא ולא היה נוצר, אחר שאין אמצעי בין הנוצר והנאצל, ואלו לא היה הנברא עתה לא השיג נוצר בנאצל כלל מפני הרחק הנוצר מן הנאצל יצטרך אל אמצעי, כדפי' בסוד איה מקום כבודו וגו' שלא ישיגו ליהנות מן הנאצל כלל והכבוד העליון אינו מתגלה אליהם אלא הבחינה המתפשטת מהכסא אליהם, וזהו סוד והחיות רצוא ושוב, שהם רצים להשיג בכבוד העליון ואלו ידמו לצאת ולהפריז

ממחיצתם יפלו ויתבטלו כרגע יספו ויתמו, כאומרו אל יהרסו לעלות אל ה' וגו', ולכך שבים אל מציאותם, והיינו רצוא כאומרו איה מקום כבודו, ושבים כאומרו ממקומו יפן כדפי', בענין שאינם משיגים בכסא הכבוד העליון ממש מה שנמשך אצילות לבריאה אלא מה שנמשך מבריאה ליצירה, ולסיבה זו היתה הבריאה צורך גדול להמשכת הכבוד אל הנוצרים והנעשים, בענין שהבריאה אל היצירה והעשיה סיבה למציאותם וסיבה להשגתם.עוד טעם מצד ישראל,

שהנשמות הקדושות לא ישיגו

השעשוע הנזכר בחקירה הקודמת בהיותם למעלה קודם בואם לעולם העשיה כדפי' בסבא, והנה לרדת הנשמות ולהשתלשל למטה להשיג המעלה הנפלאה ההיא יצטרכו אל

הבריאה להתלבש בו האצילות לרדת ליצירה ועשיה והגוף כאשר נבאר, בענין שעתה יתרבה השפע בבריאה בג' בחינות, הא' מצד עצמה דהיינו שעשוע הבורא עמה, וזה לא יחסר ולא יעדיף, הב' מצד זולתה כי היא כלי למעבר הכבוד לזולתה, וזה יחסר ויעדיף, כי קודם היות היצירה והנמצאים התחתונים לא היה שעשוע זה לבריאה אלא דווקא מה שיהנה מהכבוד לעצמו לבד, ועתה ישתעשע במה שיתוסף בו להשפיע גם לזולת, והיינו סוד היצירה והעשיה הנמצאים בסוד פרק שירה כאשר אבאר בע"ה, וגדולה מכולם היא השלישית אשר אין לה שיעור, ירידת הנשמות באמצעותה, שהם הגורמים תוספת שעשוע אפילו באצילות וכל שכן בבריאה כדפי' בחקירה הקודמת, והם למטה מהכל והם גורמים תוספת או גירעון, ועל כזה נאמר צור ילדך תשי ח"ו או רוכב שמים בעזרך שישראל מהפכין מדת הדין למדת רחמים, ועתה בזה ידענו כי הפגם הנעשה על ידי הרשעים לא יפגום אל השעשוע הנהוג שהבורא משתעשע בעצמו, ולא בשעשוע שהבורא משתעשע בכסא מצד עצמו, וכן בנשפע

לנוצרים מצד עצמם, אמנם יפגמו בשעשוע העליון בתוספת הנוסף מצד הנשמות כדפי' וזה יהיה אפילו למעלה מהבריאה, והיינו אומרם אין השם שלם, כי השם הוא ממש עשר ספירות, וכמו שהארכתי בפרשת ויקרא סימן ז', וכך יפגמו בשעשוע הנוסף בכסא מצדם שהשפע יושפע להם בהיותם תחתונים מצד נפש רוח נשמה דבריאה יצירה ועשיה וגו', וזה יחסר בהיותם מרשיעים, והיינו אומרם אין הכסא שלם, ולא לבד יפגמו בחסרון השעשועים הנז' אלא גם יגרמו ח"ו יהפכו מדת הרחמים למדת הדין וזה בהכרח יושפע הדין למעלה, וכמו ששמחה ושעשוע לפניו בכבוד עצמו בהפעל הרחמים והתפשט מדת הטוב למטה כן ח"ו תוגה בהפעל הדין ומדת הטוב

שבה לאחור כאמרו השיב אחור ימינו, והיינו סוד ובן כסיל תוגת אמו, ובבחינה זו פוגם גם בשעשוע הקודם קודם הויית המציאות, והוא משל אל אדם שלא נולד לו בן והיה שמח נולד לו בן והוסיף שמחה על שמחתו, מת בנו נהפכה שמחתו לאבל ואפילו השמחה הקודמת, וזהו ענין במסתרים תבכה נפשי מפני גוה, וכן ויקרא ה' לבכי וגו', ועל דרך זה יפגמו גם בשעשוע הרוכב היורד בכסא מצד עצמו כי בהכרח יושפע הדין והחרבן על ידי שהיא
אמצעית לפעולת האצילות בתחתונים ואגב דידהו דידה בטל, וזה סוד אומרו אין הכסא שלם עד כי יבא שילה, וזה סוד הן אראלם צעקו חוצה, וכן אומרו שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה.**החקירה הרביעית בטעם היצירה מצד עצמה**. אין ספק שמצד נדבת
טובו להתפשט
להטיב בזולת הוסיף בהתפשטות על הנבראים ויצר הנוצרים, הם המלאכים וכחותיהם, שמצד הרחקם ממנו יותר מן הנברא יתראה הטוב בהם יותר, ושעשוע שמשתעשע הבורא להשפיע בנברא יתוסף בהשפיעו בנוצר, והם מהללים ומהדרים למלך
רם רוכב על הכסא משפיעם ומחיה אותם ומקדישים ומעריצים, יש מהם אומרים קדוש ויש מהם אומרים ברוך, לפי בחינת הטוב המושג אליהם ולפי השגתם באלהותו כן בחינתם בשבח ובקדושה, וזה טעם מציאותם והוייתם, ואלו הם הטעמים הקודמין שפי' בבריאה בארוכה. עוד מתגלה עליהם התפשטות ההשגחה, והוא ניצוץ האלהות המתפשט בהם, ובעת התפשט הם נקשרים ומתאחדים אלו באלו ומתרוממים להדר למלך
מהודר, ואז בטוב הכנתם משתעשע האלוה במדת טובו להתפשט בהם, ולזה הם אומרים
קק"ק ה' צבאות להמשיך הקדושה העליונה בעצמותם, ואז בסיבתם הכסא מתעלה ונוסף בו הקדושה יותר על הנהוג ומשתעשע לפני קונו אין מי שידמה ולא מי שיערוך, והנה יעוררו השעשוע הזה המלאכים בעונת קדושתם כדפי' נוסף על מה שיתגלה אליהם ושעשוע הבורא להאירם ולקיימם תדיר כדפי', ולזה הוא סוד חשמל ופירשו פעמים חשות פעמים ממללות, כשהם חשות דרך אחד בהתפשטות הטוב אליהם,
כשהם ממללות דרך שני אל מדת הטוב אליהם, והם מתנועעים לפי מה שהטוב המתפשט

בהם מנהיגם וכפי הבחינה, ודרך זה גם כן לישראל הנשמות הקדושות המתפשטות למטה שישתנו ויתנועעו לפי הבחינות הנמסרות אליהם כהתפשטות מדת הטוב במציאות, ולזה פעמים יושבים וממללות תפלה מיושב בקול, פעמים עומדים וחשים תפלה בחשאי, פעמים תפלה נאה בחול, ומהודרת ממנה ביום שבת ומתקדשת כפי שינוי הימים, והיינו כפי התפשטות מדת הטוב שגלה האלהות בנמצאים כדפי', וימצא השעשוע העליון בהם כדרך המלאכים כמוהם כמו מלאכי השרת, וזה סוד אומרם מלא כל הארץ כבודו, כי הכבוד העליון המתפשט בהם כאומרו ה' צבאות, דהיינו המתפשט כצבאותיו, הם מורים על צבא מטה כאומרם מלא כל הארץ כבודו, והחיות בהשיגם כי נפלינו אנחנו בהשגת מדת הטוב והשעשוע הם אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, כי לא ידעו לו מקום ואי אפשר להם לומר ברוך אתה ה' אלא ברוך כבוד ה', ואינם אומרים ברוך ה' אלא ברוך כבוד ה', כי אי אפשר להם לכרך לנוכח להסתר הכבוד, ולא להאלהות עצמו להעלמו, ואנחנו עמו ועבדיו מברכים לנוכח לאלהות בעצמו ולא על ידי הכבוד, וזהו שאנו אומרים ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, להורות על סוד השעשוע המתגלה לישראל בתוספת מעלה, שהם אינם אומרים קדוש וברוך אלא פעם ביום בהיות מדת הטוב מתפשטת אליהם והם מתעוררים כדפי', וישראל אינם כך אלא כל עת וכל שעה וכל רגע שירצו הם יעוררו מדת הטוב לשבח ולהדר ותמיד קבוע בפיהם הברכה לקורבת מדת הטוב וקשרו עמם, ואינו לעתות ידועות כנמצאים העליונים, נמצאו ישראל מתעלים על סוד המלאכים בבחינת מדת הטוב המתפשטת והאלהות המתגלה, מפני שהמלאכים יש להם

עונה קבועה וישראל בכל עת ובכל רגע, ושעשוע הנמצא להאלוה בהתפשטות מדת הטוב בזה קבוע וישתעשעו תמיד עם ישראל, והנה כל המלאכים ביחד יעוררו השעשוע ההוא ואם אחד מהם ימנע יתחייב מיתה כדפי' בפרקי מרכבה וכמו שהעתיק ר' מנחם כפירוש התפילות ביוצר, וישראל בהיותם יחד יעוררו הזווג והיחוד בתפלתם, ואם אחד לבדו ירצה גם יעורר לעצמו היחוד ולא יצטרך לרבים אלא לתוספת קדושה ומעלה, וזה להורות כי ישתעשע האלהות ביחיד תחתון כרבים המלאכים, וזה טעם ברכה ביחיד ולא קבעוה ברבים, אלא אותם העניינים הידועים שלא יתעוררו אלא על ידי הרבים, ועם כל זה כל עשרה מהם יעוררו בכל כתות המלאכים יחד כדפי', וזה יורה על מדת הטוב הנמצא בהם, ולא זו בלבד אלא גם זו כי המלאכים לא ינתן להם רשות לעורר מדת הטוב אל השעשוע אלא הטוב יעוררם, ויש עתות לא יעורר כלל אל סיבה ידועה כאומרו מעשה ידי טובעים בים

ואתם מבקשים לומר שירה, וישראל לא יצטרכו שיעוררם מדת הטוב אלא הם יעוררהו, ולזה לא ימנעם סיבה מלהקדיש ומלברך, וזה יורה על תוספת מעלה, ולזה הברכה והשיר קבוע בפיהם תדיר כרצונם ישבחו ויפארו ולא ימנעם סיבה כלל, ונוסף על כולנה שלא ישנו את שבחם מיום ליום לפי הזמן מפני שלא יכירהו מדת הטוב המתפשט בחילוף הזמנים אלא התפשטות האלהות בהם יום ביום תדיר בשוה, ולישראל אינו כן אלא יכירו שינויי הזמנים וקדושה יתירה על יום משאר הימים כגון יום שבת ויום טוב וכיוצא והם יברכו ויוסיפו בקדושה כפי הימים, לא כן המלאכים הם תמיד לא ישנו את תפקידם ולא יתוסף בהם הקדושה, והם אומרים קדוש וברוך כל ימי היותם בשוה, מורה היות ישראל מעוררים השעשוע למעלה בחילוף הבחינה כפי חילוף הזמנים, וזה מפני שהם משיגים איה מקום כבודו ומעריצים כפי בחינת הכבוד המתגלה ושינוי סדר הזמנים.**החקירה החמישית בטעם היצירה מצד זולתה**. כבר פי' שמדת הטוב כל עוד שתתפשט ביותר שפלים יורה

על התפשטותה יותר והנהגתה בעולם כדפי' בחקירה השלישית, ולזה עלה רצון לפניו להמציא נמצאים תחתונים שהם העשיה שבהם הטוב מתנהג היותם חיים מכחה יותר מהיצירה, ולזה נבראת הבריאה והיצירה, שאי אפשר להשתלשל הנמצאים ולרדת אל מקום העשיה זולתי בהמצא שתי הבחינות, כי איך ירד המסובב מסיבתו ירידה גדולה אם לא יפרידו בינו ובין מסבבו סיבות רבות, ולכך נמצא הבריאה, וממנה ירד מדרגה אחת דהיינו היצירה, וממנה ירד מדרגה אחרת דהיינו העשיה, נמצא לפי זה שימצא הטוב מתפשט ביצירה בב' בחינות חלק עצמו וחלק מה שיושפע לעשיה, ובבריאה ג' בחינות חלק עצמו וחלק היצירה וחלק העשיה, וכן עדן השעשוע העליון ימצא בבחינו' הנזכרות, שעשוע הבריאה בעצמה בהשגתה חלק הטוב הנשפע לקיומה ושעשועה בהמסר אליה מה שיושפע ממנה אל היצירה ומשם אל העשיה,

ואם ח"ו ימנע העשיה ימנע השעשוע הזה בבריאה וכן לבורא במה שמדת הטוב הוא מתפשט בעשיה, ובזה יובן אומרם מעשה ידי טבועים בים וגו', דהיינו סוד פרק שירה העולה מהעשיה כאשר אפרש בע"ה, והיא עולה דרך עולם המלאכים והם אומרים גם כן אותה שירה מפני שדרך בם יעלה שירת התחתונים כאשר נבאר, ונמנעו אז מפני ששעשועם תלוי בהמצא העשיה כדפי', וכל שכן שימנע מהיצירה כדפי', וזה סוד לסוסתי, דהיינו המרכבה ברכבי פרעה בהיותם טובעים בים, דמיתיך שלא תאמרי שירה, וימצא עתה אל היצירה סיבות מצד מעלה ומצד מטה, מצד מטה

שהתחתונים לא ישיגו הכבוד מהכסא אם לא ישתלשל דרך היצירה וכן לא ירדו הם וכן לא ישיגו מדת הטוב, ומצד מעלה שהעליונה דהיינו הכסא לא ישפיעה כלל ולא יגלה הכבוד אליהם ולא ימציאם מפני הרחקם אלא על ידי אמצעיים. ולזה יובן דברי הרשב"י ע"ה בפרשת פקודי כמה הפליא בהיכלות ומה גם בהיכל זכות היותם דנים אל התחתונים בעולם המלאכים, וגם היותם מוכנים אלו להטיב ואלו להציל וכיוצא מהפעולות הנמשכות למטה להיותם מעבר למדת הטוב הנפעל בתחתונים, לכך הם אמצעיים בין זה לזה כדפי', ואל היצירה ב' דרכים, הא' היותה פועלת ממש בתחתונים בכל פרטיהם, והיינו סוד ל"ב נתיבות חכמה, המתפשטות במדת הטוב המתפשטת בעולם בעובדם דרך היצירה ושם פעלו מה שפעלו והשרישו שם העשיה וירדו אל העשיה ופעלו מה שפעלו, כי כל מעשה בראשית הם צורות בתל"י גלג"ל ל"ב, שהם משל אל בריאה יצירה ועשיה כדפי' במקומו, ואז גם האדם יפעל בעולם העשיה על ידי היצירה, והיינו בתי דינין שפירשו בזוהר בפרשת פקודי, ושם פירשו היות ז' היכלות משתלשלים עד ז' רקיעים שבהם ז' כוכבי לכת להשפיע כחם בהם, ואולם באומה הקדושה לא יהנו לא הם ולא פרטיהם מזה אלא יהיו בעלי היצירה מושכים כחם אל העשיה שהיא ארץ ישראל למטה, והעשיה הזאת היא הנמצאת תחלה, ולזה נחלקו בית שמאי ובית הלל אם שמים נבראו תחלה או אם הארץ נבראת תחלה, כי אחר שנקודת הארץ היא ציון וממנה הושתת העולם והיא היונקת מפתח היכל לבנת הספיר פתח השפעת היצירה בעשיה ומשם
נמשך לארץ ישראל, ולחנם עומדים הרקיעים והמזלות בארץ ישראל שאינם פועלים כלל כאשר נבאר, אם כן ראוי שנאמר שהארץ נבראת תחלה, ועם כל זה יש אומרים שמים שמשמשים להוציא שחרית ולהכניס ערבית וכיוצא דהיינו ז' רקיעים, שהם אחד לענין זה כדפי' לעיל, אם כן הארץ תחתונה במעלה ולכך שמים הם קודמים במעלה ונבראו תחלה, והפשרה ששניהם כאחד נבראו מפני שהם כאחד יונקים מפתח היכל הנז', וישראל בארץ ישראל שוים אל העשיה כולה יחד, וזה דוקא לפרטי המציאות, אמנם האדם בעצמו בהיותו בארץ ישראל לעתים כגון יום שבת ויום טוב וכיוצא, כדפי' לעיל בחקירה הו' מהדרישה השנית, הנה אז הם מושגחים מהבריאה, והיצירה מסתלקת מלמעלה ומשתעשעת בהתפשטות מדת הטוב אליה מצד עצמה ומצד זולתה בבחינת ישראל, לא מפני שהם מקבלים מלמעלה מהם, ולגירעון השעשוע הזה רע בעיניהם דחייתם מהשעשוע הנזכר ומהיות השגת ישראל על ידו, ולזה אמרו בפסוק שר צבא ה' עתה באתי, שאמר לו משה רבך לא רצה בי עתה באתי לא תדחה אותי כמו שדחני משה רבך, כי הם בתוספת מעלה ותוספת עדון בהיותם מנהיגים

לישראל שהם עיקר העולם, וכל מאויים וחפצם להיות מדת הטוב מתפשטת על ידם, כמו בהיות הבריאה גם בהנהגה והכשר לא יצטרך אליהם, וזהו גם כן מה שפי' בפסוק והנה ה' נצב עליו, שהיו מלאכי השרת עולים ומסתכלים בצורתו החקוק בכסא ויורדים ומסתכלים בו היו רוצים להזיקו, אלא והנה ה' נצב עליו לשומרו, כי היו רואים צורתו חקוקה בכסא הכבוד ועל ידי דיוקן נשמתו החצובה משם המשתלשלת היא בעצמה בסוד נשמה בריאה רוח יצירה נפש עשיה מתלבש בגוף ומקבל

ההשגה בלתי אמצעותם ומבטל שעשועם רצו להזיקו, וכן במשה רבינו ע"ה באומרם מה לילוד אשה בינינו, שהוא מהעשיה ורוכב על היצירה, ונאמר לו אחוז בכסא כבודי, שהוא סוד השתלשלותו מהכסא ומשם נשפע כדפי'.**החקירה הששית בטעם העשיה מצד עצמה**. עם היות שאמרנו למעלה שאין עם בני ישראל תחת העשיה

כלל בהיותם בארץ ישראל אלא יונקים מפתח לבנת הספיר, עם כל זה גופם העשוי נהנה מהדברים העשויים הנמצאים למטה הנעשים ובזולת זה העשיה בעצמה לצורך נבראת, וזהו אומרו כל פעל ה' למענהו, ופירשו רז"ל למענהו מלשון ותען להם מרים, כלומר לשירתו שישבחוהו וישוררוהו, והענין כי העולם הגשמי שמים וארץ וכל אשר בהם להם חיות וכח רוחני אלהי המעמידם, והוא סוד השתלשלות האלהות באופנים אל התחתונים, וזה סוד אומרו אופן אחד בארץ אצל החיות ופירשו רז"ל בפרק אין דורשין זה סנדלפו"ן שגבהו מן הארץ עד השמים, והכוונה היא סוד כחו בהתלבש האלהות בו להשגיח בתחתונים הנמצאים הגשמיים, וזה סוד העשיה, והם כחות רוחניים משתלשלים מבחינה אל בחינה ובהם ממונים על ד' יסודות ועל הככבים ועל המזלות ועל הצומח למינהו, ועל החי למינהו, וזה סוד דפוס ל"ב נתיבות מתפשטים בעשיה והגשמם, וזה סוד פרק שירה אומרם כלבים מה הם אומרים חתול מה הוא אומר עכבר מה הוא אומר, והנהגתם במזונותם אלו מאלו כעכבר מזון לחתול ושממית לעקרב וזבוב לשממית וכיוצא אפילו בדגי הים, הכל הוראת שריהם העליון היות זה מזון לזה וזה נמצא מזה וזה נגדיי לזה וזה נבלע בזה מרוב כח זה על זה, ושבחם ותפלתם לקונם עולה כפי ענייניהם, ורז"ל הלבישו הענינים והסתירו הסוד באומרם פלוני מה אומרו כי זו כחו לאלהיו, והיינו למענהו, לשבחו נלפארר ולרוממו לסוד התפשטות מדת טובו בהם לרחם עליהם לזונם לפרנסם אחר הווייתם, והיינו סוד התלבשות ל"ב נתיבות חכמה מבחינה אל בחינה עד הגיע אל הבריות הגשמיות השפלות התחתונות הפחותות, ולזה כפי תפיסתם וחלקם מהצורה

העליונה הנדפסת מבחינה לבחינה עד רדתם אל המדרגה הזאת כן תהיה צורתם שלימה, ויש חסירה, יש בלי עינים, יש בלי רגלים, ויש בלי ידים, יש בלי פה, יש בלי להוציא מותר וכיוצא לרבוי הבריות כולם בחכמה, וסוד נתיבותיה ברואים, ואדם בו שלימות כל הצורה מפני שהוא נברא בנתיב שבו נתקבצו כל הנתיבות, אמנם שאר הנבראים יש רבים וחיילים המונים המונים כלם נבראים בנתיב

אחד, וכפי מה שיתחלק חלק הנתיב בבריה ההוא כן תשתנה צורתה מחברתה, וזה ריבוי הצורות ושינוי מציאותם בהעדר להם איברים ידועים וכיוצא, ודרך המצאם ולהיות שעשוע אל החכמה בהמשכת הטוב אליהם לזה נאמר ורחמיו על כל מעשיו הברוך הוא רוצה שיהיה האדם מרחם על כל נברא בלתי אם יהיה מזיק, לא מזיק ממון ולא מזיק נפשות, שזה וראי רוח הטומאה שורה עליו, והוא הטמא המורד בקונו ויצא ממחיצת נתיבו שממנו נברא, ופיתה אדם הראשון במרדו בנתיב מציאותו, וביטולו מותר ואפילו בשבת, אמנם שאר הבריות ורחמיו על כל מעשיו, וראיה מהני כרכושתא דרבי והעגל כדפירשו בגמרא, והיינו כל פעל ה' למענהו, ושבחו עולה מבין כולם, וזה סוד אדם ובהמה תושיע ה', ופי' אדם בשביל בהמה, וזה סוד נינוה באמרו ובהמה רבה והיינו התפשטות הנתיב בהם, וזה דרך כח הרפואות הנמצא בהם.ועתה אפרש, דע שהנתיבות הם יסודות לכל הנמצאים, ובהם

כל כח האלהות נתון, ומתפשטים למטה בכל בריאה ובריאה, נותן כח בה כפי כח הנתיב, ולא זו בלבד אלא כל נתיב ונתיב כלול מכחות הרבה לאין תכלית, ולזה יבראו על ידי כל נתיב ונתיב בעלי חיים מרובים ובהם כחות ידועות לכל בעלי חיים ובעלי חיים, ולא זו בלבד אלא גם כח וסגולה ידועה בכל אבר ואבר מאיבריו, וכן בנתיב שבו נבראו הצמחים ובהם מינים לאין תכלית, ולכל מין ומין מהצומח סגולות ידועות ועניינים ידועים, מהם חיים ומבריאים ומהם מחליאים וממיתים, הכל כפי צד הבחינה שממנו נבראו מהנתיב, וזה טעם לפעולתם, מהם מצד הדין ומהם מצד הרחמים, וכמו שצד הגבורה נהפכת לחסד על ידי החסד בסוד ויעקוד את יצחק בנו, כן גם צמחים מתקנים מה שכנגדו מקלקל, ועל דרך זה לבעלי חיים והדומם ולכל הנמצאים, ולזה בהם כח הרפואה, וזה היה חכמת הרפואה שנתגלתה לשלמה בדרך סגולות ועניינים התלויים בכל הנמצאים מהנתיבות, ודרך זה ברדתה אל הגשמיות.ואמנם יש דרך אחרת קודם הגיעם אל הגשמיות, והיינו בסוד ספר המלבוש וקצתו

בספר ברית מנוחה, דהיינו להשתמש בכח העשיה קודם העבותה, והם הכחות שהנתיבות נתנו בהם ומתחלק אליהם למיניהם, ויש דרך מורכבת משניהם והוא בהתאחד שתיים אלו שהם לחשים וקמיעות של עיקרים כדפירשו בתלמוד בכמה מקומות, וכמדומה לי שזה סוד שיחת עופות שהיה יודע שלמה, לא שהעופות ידברו או יצפצפו ענין המדובר או מסופר לבני אדם, אלא רמיזות וחכמות בתנועותיהם וצפצופם שהוא שקוע בהם מכוח נתיבות החכמה שממנה נבראו, ועל דרך זה יהיה שיחת דקלים שפירשו בתלמוד וכן שיחת שדים וכל כיוצא, המורה התפשטות נתיבות החכמה בנמצאים מצד העשיה הוראת כח יוצרנו ושעשועו ברחמיו עליו ומדת טובו כאומרו מה רבו מעשיך וגו', וכתיב מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, דהיינו השפע הנשפע אליהם.**החקירה השביעיתבמהות העשייה מצד זולתה**. בזולת שנמצאו

בהשתלשלות המדרגות והתפשטות הנתיבות למזון לפרנסת והכנת האדם, ואין דבר ריק שלא יהיה בו צורך מה ואפילו השטות, וכדפי' רז"ל בדוד המלך ע"ה שהוקשה לו בקצת ונצרך אליהם, ולזה נברא האדם אחרון לכל נמצא להיותו בא על שלחן ערוך והכל לצורך גופו, ואי אפשר ימצאו הנבראים הגשמיים אם לא יהיו משתלשלים מבחינה אל בחינה, ולזה נמצאו המערכות כולם ואפילו שדים הכל לצורך, ויוסיף שידא יוכיח שהיה משועבד לעבודת הישר וכיוצא לא במחיר ולא בשוחד אלא להכירו כי שלימותו בהיותו עובד עבד ה', וזה היה תועלת הנחש כדפי' רז"ל זולתי שממרד, וזהו תועלת יצה"ר שהוא משועבד להשתמש בו האדם למה שהוא צורך הבורא, כגון יצר תשמיש לקיום מצות פריה ורביה, ויצר חמדה לחמד לאצור מצות ומעשים טובים וחכמה, ויצר קנאה לקנאות לנקום נקם כקנאת פנחס, וכיוצא יצר עצלות שלא יהיה אץ ברגלים חוטא, ולזה ימצאו כל המדות המגונות יפות בעתם, וה' עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים והוציאו היצר ממדתו וקלקלו השורה מעת חטא אדם ועד אשר יתוקן בע"ה, ואם ברעים תועלת במועילים כמה וכמה, וזה שאמר הכתוב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, ועל דרך שהם

משועבדים לאדם בגוף הגשמיים, כן העשויים צורך האדם בעשיה, רוצה לומר בסוד הנפש הם נהנים בסוד בחינה בעשייה, והם הם הרקיעים והגלגלים והככבים אל עולם הנפשות, כי כמו שהעשיה הגשמית צורך אל הגוף כן העשיה הרוחנית צורך אל הנפש בעולם הנפשות, והם הם הורדים והאילנות שבבחינת מנוחת ועדן הנפשות, ורוחניות המזלות והרקיעים והגלגלים הוא רוחניות העולם שהם שרויים בתוכו,

כמו שגוף האדם הגשמי ממבחר הנתיבות המתגשמים בעשיה ומשתמש במוגשמים כן הנפש יהנה מרוחניותו, ויותך הכל אל מבחר הנתיבות. ועתה היה מסתכל בנועם ה' בסוד הנתיבות, כל נתיב ונתיב משתלשל מזולתו, וכל אחד סיבה ועילה לחבירו, ונתיב לא ידעו עיט ראש לכולם כדפי' בספ"ר, והוא הנתיב הנעלם בסוד בראשית ברא אלהים את והוא מאמר ראשון, ויש מונים במספר המאמרים ויאמר אלהים הנה נתתי וגו', והוא אחרית כולם ראש כולם כלל כולם ובו נברא אדם הראשון, וכולם יוצאים מנתיב זה, ולזה אדם תחלת המחשבה וסוף המעשה כנתיבו ממש, ולזה כל הנתיבות נכללות בו, ולזה יתהפך כל נברא לאדם, דומם לצומח, צומח לחי, חי למדבר, ולזה הותר לאדם להשתמש בכל נעשה להפכו אל טבעו, ולהיות הנתיבות נכללות ומתהפכות מזו לזו ונכללות זו בזו עד בואם אל נתיב עליון. ועל דרך זה יהיה התהפכם כולם לנפש, שהוא העשיה הרוחנית, תהנה הנפש השכלית בסוד מנוחתם בכל הנמצאים הרוחניים שבעשיה הרוחנית, יוכללו כולם בנתיב בריאת נפש האדם הרוחנית כסודם בגשמיים, ועל דרך זה יהיה השתמש הצדיקים בגן עדן בעולם היצירה אל הרוחות באילני דגן עדן. ושאר צמחים אשר שם רוחניות אל רוחניות העשיה, ויתהפכו כולם וישתעבדו לאדם הרוחני, וזה הסוד כל שתה תחת רגליו.

דרישה רביעית - בסדר מעלת המלאכים

דרישה רביעיתהחקירה הא'בסדר מעלתם.

בפסוק ואראה את ה' יושב על כסא רם
ונשא ובמלת ואראה לא אדבר, שכבר הארכתי בדרכי הנבואה בדרישות הקודמות, ואולם אומרו את אדנ"י רצה על מדת המלכות, והטעם שהיא המדרגה האחרונה שבאצילות והיא בחינת שכינה השוכנת בכסא. והשם עצמו יעיד על זה, אדנ"י לשון אדון ורבון על חייליו, ועוד יורה על עשר ניצוצות דאצילות המתלבשות ממנה בכסא והיינו י' דאדנ"י, והם הם י' ספירות דבריאה דאמרן בכמה דוכתי, והיינו סוד אספקלריא שאינה מאירה ולכך אמר ראיתי, ומשה רבינו ע"ה אמר לא יראני מפני שהוא סוד יהו"ה אספקלריא המאירה שאינה מתלבשת בכסא, יוש"ב היינו סוד התפשטות עשר ניצוצות בכסא להנהגת התחתונים, והשיג הנביא ג' בחינות, הכסא, ורוכב על הכסא, ודרך הנהגתו בכסא, ועל ג' אלה רמז רוכ"ב אדנ"י, הכס"א על כסא, דרך הנהגתו אומר יושב, והם ג' השגות זו למטה מזו כסדרן א' את אדני ב' יושב ג' על כסא, ואולם דרך דביקות אדנ"י על הכסא היא דרך נפלאה, ולזה נאמר כי יהיה הטעם לזה נחת רוח המשיג לבורא מהנהגת הנבראים ושעשוע המשיג אליו

היות מדת הטוב מתפשטת לנמצאים, ועל המנוחה הזאת רמז באומרו יושב, כי הישיבה יהיה הרצון בה אל המנוחה ונחת רוח אשר לבורא להטיב כדפי' לעיל בדרישה הקודמת, ועוד רצה במלת יושב שהיא מלה מורה על תמידות הישיבה, שאם ח"ו נקודה אחת יעלים ישיבתו ממנו יתבטלו הנמצאים כאחד והתמדת ישיבתו יקיימם. על כסא יורה שלא יתדמה הכסא אל הרוכב בו מפני שהיא נבראת ועלולה ממנו ולא תדמה הצורה ליוצרה ולא תשתוה ולא תערך אליו, ולזה אמר על כסא יורה היות הכסא תחתון במדרגה ויפעל ממה שלמעלה ממנו בלי יחס ישתוה לשניהם כלל, כמו שהנשמה עליונה מהגוף שיעור גדול ויפעל הגוף מהנפש כן הענין בכסא ורוכבו, ולא שרכיבתו בכסא ישפילה אלא אדרבה יהיה הכסא רם ונשא תתרומם ותתנשא בכל האפשרות אליו ועם כל זה יש רוממות לרוכב עליה, וזה שאמר על כסא רם ונשא, ר"ם ונש"א הם שתי מעלות לכסא קרויות לו מהרוכב, וכן רמזו כפרקי מרכבה באומרם הקב"ה רם ונשא שנאמר כה אמר רם ונשא, וכסאו רם ונשא שנאמר על כסא רם ונשא,

והנה לפי זה יהיה פירוש על כסא רם ונשא מחמת היותו יושב על כסא נעשה הכסא רם ונשא, והנה רם ונשא כינויים אל הספירות העליונות חסד וגבורה, ויש מקומות יתייחס אל החכמה והבינה, ודרך כלל הם מעלות בימין ושמאל, והורה על הנהגתו בכסא בדין וברחמים, וכשנדקדק בשתי מלות אלו נמצא מלת רם מורה על העצמות ונשא מורה על הנוסף, וכבר תקן המתרגם מלת נשא שאינו נפעל אלא מתנטל ירצה מנשא עצמו, אמנם סוף סוף רם יורה על רוממות עצמי תמידי ונשא יורה על פעולה נוספת, וכן בדין שהחסד והרחמים הם עיקר פעולתו בכסא והיינו רם, אמנם הדין הוא היותו יוצא מדרכו שמדרכו להטיב ולפעול החסד שזה טעם בריאתו ומציאותו, אמנם מפני מעשה תחתון שאינו מתוקן מתנשא בדין הנפעל, ואם כן לפי זה יהיו ב' בחינת ראשונות לכסא ר"ם ונש"א ובחינת רם משובחת מבחינת נשא, וכן בפרקי מרכבה תחלת דבריו הקב"ה רם ונשא ויש לו כסא רם ונשא, ופרק ג ' גם כן תחלתו כמה כסאות יש לו להקב"ה ראשונה אומר יש לו כסא רם ונשא, ואין לפרש דממטה למעלה קא חשיב ואדרבא תחתונה שבכולם רם ונשא שהרי אמר הקב"ה רם

ונשא וכסאו וגו' הרי שמכל שמות הכסא שייחס כאשר נבאר לא ייחס לרוכב אלא רם ונשא, וכן הדין מפשט הכתב באומרו את ה' יושב על כסא רם ונשא כדפי' שהם ג' בחינות שהשיג הנביא כדפי', ודרך כלל הכסא יש לו שרפרף, וכן פירשו רז"ל בפסוק השמים כסאי והארץ הדום רגלי בענין שיש כסא ויש הדו"ם, וענין זה יובן

באומרו כסאך אלהים עולם ועד, וכבר פי' בחלק תפלה למשה בענין ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כי מלת עולם היינו סוד כסא הכבוד ומלת ועד הם ז' היכלות הנמשכים בסוד ו' עד היכל ז' היכל לבנת הספיר, ועל סוד היכל זה נאמר ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר, וסוד הענין כי אלהי ישראל היינו המלכות, וכן כתיב היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל וכן רמזו בזוהר פרשת יתרו, ומלת ויראו את אלהי ישראל ירצה השגה בכסא, ושרפרף שראו היינו סוד ההיכלות, וזהו ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר דהיינו היכל ראשון ממטה למעלה, וכעצם השמים דהיינו היכל ב', לטוהר היינו היכל ג' שהוא היכל נוגה, ושנח היכלות אלה שהם היכל נוגה והיכל עצם השמים הוא סוד תרי ירכי קשוט כדפירשו בפרשת פקודי בענין שזהו אומרו כסאך אלהים, דמלת אלהים היינו המלכות דהיינו אדנ"י דקאמר הנביא, עולם ועד דהיינו עולם הכסא, והדו"ם וע"ד כדפי' ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, ופסוק השמים כסאי ירצה כי עולם הם שמים בבחינת ועד שהוא ארץ, והיינו אומרו הדום רגלי שהם ההיכלות משכן למלאכים, כאומרו ועמדו רגליו כגזרת העם אשר ברגלי, והיינו ושוליו מלאים את ההיכל.**החקירה השנית בשמות כסאות שייחסו בפרקי מרכבה**. יש לו להקב"ה כסאות אחרות, ואלו הן, יש לו כסא
נכו"ן, כסא
צד"ק, כסא משפ"ט, כסא חס"ד, כסא י"ה, כסא כבו"ד, כסא אמ"ת, כסא קדו"ש, כסא עול"ם, כסא רחמי"ם, כסא מלוכ"ה, ושם יחס שמות אל הבורא ואחר כך אל הכסא, וכבר פי' לעיל הענין בקצרה שהכוונה שהכסא בעצמו הם עשר מדרגות כסא לעשר ספירות, ובאומרו הקב"ה נקרא אמת וגו' רצה אל שמו בספירה, וכסאו נקרא אמת רצה אל שם הכסא בהיות הקב"ה פועל בכסא על ידי המדה ההיא, ולפי זה עם היות שלא מנה אלא אלו אין ספק שכל המדות וכל הכנויים שהם מתייחסים במדות יתייחסו אל הכסא שהרי אין מדות פועלות אלא על ידי כסא כדפי', ולפי זה יקרא הכסא כסא משפ"ט בהיות הת"ת הנקרא משפט פועל בו סוד פעולת המשפט, שהוא הדין
המזוג ברחמים כדפי' בספ"ר בשער ערכי הכנויים, ומצד הת"ת עצמו יקרא הת"ת אמת, מפני שהם שני הכנויים במדת הת"ת שתי פעולות , וכמו שהמדה תקרא פעמים כך ופעמים כך הכל כפי הבחינה והפעולה כן הכסא, וכן כסא צד"ק תקרא מצד המלכות בהיותה דין כי מדת צדק היא דין כמו שפירש ר"ש בשעת פטירתו באומרו כל יומאי אצטערנא דלא יוקיד עלמא בדינוי דצדק, ועל דרך זה מצדה תקרא כסא

מלוכה בבחינת המלכות שהיא נקראת מלוכה שהיא כוללת בעצמה כל התחתונים ומולכת עליהם ובחינת כסא אל המדה הנזכרת תקרא כסא מלוכה, וכסא נכו"ן על שם הנצח שהיא נקרא יכין, וכן כסא חס"ד מצד החסד, וכסא י"ה מצד החכמה, וכסא כבו"ד גם כן מצד החכמה ששם, סוד הכבוד, אלא ששם י"ה מורה על סוד י' חכמה ה' בינה, וכבו"ד מורה על סוד התפשטות ל"ב נתיבות כמנין כבו"ד, ובבחינת הנתיבות וגילויים בכסא תקרא כסא הכבו"ד, וכסא קדו"ש אפשר מהכתר או מהת"ת, וזה תלוי בפירוש מלת קדוש והעיקר מהחכמה ששם עיקר הקדש, וכסא עול"ם מצד הבינה שהיא הנקראת עולם וכבר הארכנו בענין במקומות רבים.ולפי דרכנו אלה יוחסו כסאות הרבה להקב"ה כפי ענין הכנויים במדות, וסדר מדרגתם תבחן כפי בחינות הכנויים, כי הכינויים נבחנים כפי יחסם במדות כפי עילויים אלו על אלו וזה פשוט, וכן נבחין הכסאות כפי התלותם במדות אלו על אלו, ועם היות שאומר בלשונו כמה כסאות יש לו להקב"ה יש לו כסא וגו' שמורה שרצה למנות מנין הכסאות, ולפי דרכנו אי אפשר שהפעולות לאין תכלית והכסאות לאין מספר, אין כוונתו באומרו כמה שרצה לסיימן אלא כאומר כמה כסאות על צד הגוזמא ומנה מהם מה שעלה בידו מהפסוקים ותנא ושייר כמה וכמה, ומה שיאמר כסא י"ה כסא צדק כסא משפט, ואינו כסא, כי כל המדרגות יחד נקרא כסא וזו בחינה פרטית, ירצה כי כל פרטי ופרטי מהכסא כסא שלם להורות על הסכמת כל הבחינות אל הפעולה כדפי' בספירות בספ"ר, ולכן יקרא כסא שלם כי כל פרטי ופרטי מהכסא כסא שלם בהסכמת הי' כסאות בפעולה וכולם נתנו כחם בבחינה ההיא, ומה שיחס עוד שם להקב"ה ע' כסאות מעין כסאות של מלכיות לא שיהיה הכונה שיהיו תלויים השרים בכסא ממש ח"ו, אלא הכוונה שהנהגת האומות בלי ספק ע' נגד ע' ענפים שבשבע מדות עליונות, ובהיות ההנהגה מתלבשת מלפני הבורא מדרגה אחר מדרגה להיותה נשפעת לשרים היא נמשכת אליהם מן ע' ענפים טהורים בסוד התלבש שבע מדות נכללות מעשר שבעים בכסא שהם שבעים כסאות וכסאות אלו לא ישפעו מיד לע' שרים, אלא יש עוד למטה בעולם המלאכים הנודעים מלאכי טהרה שהם הבית דין העליון כדפירש בספר הזוהר בפסוק וה' המטיר, ואותם השבעים יתלבש הנהגתם ממלאך אל נפרד ושם יונקים השרים ממשלה וכבוד מממשלתו של הקב"ה, והיינו שפי' שם ושבעים שרביטין של ממשלות יש לו וסוד יסא ושרביט היינו סוד כסא כדפי' ושרביט הוא סוד מטטרו"ן שהוא סוד מלאך, והנה בספירות עצמן יש כת"ר מל"ך כס"א שרבי"ט, והנה הכתר הוא שלש ראשונות המתעטרות בראש הת"ת והמלך הוא הת"ת עצמו, והכסא הוא המלכות והשרביט הוא היסוד, ולמטה יש

כיוצא בזה בדמות שראה יחזקאל וממעל לרקיע אשר על ראשם וגו' ולא ראה בספירות אלא בסוד עולם המלאכים ציורים דשעוה כדפי' בתיקונים ועל דרך זה כסא ושרביט, ומשם ניתן לשרים ממשלה והנהגה לאומתם בבחינת כסא שרביט דהיינו בסוד התלבש מדה בכסא ומלאך כדפי' לעיל, ואין להם אחיזה בכסא כלל אלא במלאך כדפירש בספ"ר שאחיזת החיצונים במטטרו"ן לבד, ולהכי פירשו בפרקי מרכבה ואמרו וכל מלכי עולם אינם נוטלים כבוד אלא משלו. וא"ת כיון שיונקים מהמשתלשלים ממנו הוא פגם, ח"ו והוא אינו חסר כלום מפני רבוי הבחינות המשתלשלות וו מזו עד למטה ואינם נאחזים אלא למטה והם נוחלים כדוגמא עליונה כת"ר מל"ך כס"א שרבי"ט ועם כל זה אינם נאחזים אלא במלאך ונפרד, אמנם כסא הכבוד הוא חלק עם בני ישראל יריאיו וזה שאמר אבל כסא הכבוד אינו מנחיל אותו אלא ליריאיו הקדושים הדא הוא דכתיב וכסא כבוד ינחילם.**החקירה השלישית נשיעור הכסא שפירשו בפרקי מרכבה**. וז"ל: כסא רם ונשא ארכו שמנה מאות אלפים רבבות פרסאות, ורחבו חמשה מאות אלפים רבבות פרסאות, וחשבון פרסאות אלו הם בפרסותיו של הקב"ה וכל פרסה שלו אלפים באמה, והאמה שלו ד' זרתות וטפח, וזרת שלו מסוף העולם עד סופו, הדא הוא דכתיב מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וגו' עכ"ל, וראשונה הטעם שנתנו שיעור לכסא הוא להורות שהוא יוצא מאין

גבול לגבול והפעולות העליונות מוגבלות בו וכדפי' בחקירה חמישית מדרישה השנית, והטעם שלא נתנו שיעור אלא לכסא רם ונשא כדפי' שכל הכסאות ענין אחד והם כנויים לכסא כל השמות על שם הפעולות, וענין הפרסאות פירש ר' יהודא בספר מנחת יהודא שהכוונה לשון פרוסות שהכוונה מאורות וכיוצא, ועם כל זה עדיין צריך הדבר ביאור ואני אפרש, הענין שאף אם תרחיב המצרים כמו שתרצה לא ישוער בלב המשכיל יהיה שיעור הכסא גשמי שהרי למעלה אפיסת הגשם בלי ספק, ואמנם ענין אורך ורוחב הנאמר בכסא ירצה בענין שאנו מייחסים אורך באריך אנפין ורוחב בבינה שהיא נקראת רחובות הנהר וכיוצא, ופירוש הענין כי הרחמים יורה על אריכות הפנים שהם מתארכים להשפיע ארוכה ומרפא ולהמשיך באורך לתחתונים, אבל הרוחב יורה על הדין מפני שהמדות מתרחבות בעצמם בלי להשפיע לזולתם ולזה יוחס האורך לימין והרוחב לשמאל, ולהיותה כסא רם ונשא הוא ארוך מצד רם ורחב מצד נשא כדפי' לעיל, ומטעם זה ארכו שמונה שאוחז מהבינה עד המלכות שהוא רחמים הבינה ואם על הבנים, ורחבו חמשה שהם מחסד עד הוד שהם ה' ספירות וחצים דין גבורה הוד וחצי ת"ת, אמנם היותם מאות אלפים רבבות הוא

סוד הכללות, והענין כי מצד המלכות הם המדות פרטיות שהיא עניה והמדות בה הם פשוטות חמשה ושמונה ומצד הת"ת הם נכללות כל אחד מעשר ועשר מעשר בענין שכל אחת נעשית מאה דהיינו אמה, ואחר כך מצד אימא עילאה נכללת יותר שהיא אלף בינה ועולות לאלף כל אחד ואחד ואחר כך על ידי החכמה עולות לרבבה דהיינו שהחכמה רב כדפי' בספ"ר בערכי הכנויים, בענין שסוד המדות האלו נכללות בסוד ד' אותיות שהוא סוד ד' עמודי הכסא דהיינו י' רבבה, ה' אלף ו' מאה ה' אחדים, וכבר הארכתי בזה בפי' האדרא, ופרסה היינו סוד מאור המתפשט כדפירשנו, ומאורות אלו נכללות בסוד כסא ולכל מאור ומאור פעולה ידועה ושם ידוע, ועדיין כל מאור ומאור מאלו הנזכרים אינם מאורות פשוטים אלא יש בכחם ובעצמותם כמה מאורות כדרך מי שבראם שספירותיו הם כלולות זו בזו וזו בזו וזה שאמרו וחשבון פרסאות אלו אינם בבחינת מכסא אל נוצר אלא מבחינת בורא לנברא, וזה שאמר בפרסותיו של הקב"ה, וכללות המאורות הם היות כל מאור ומאור מתפשט עד גבול התפשטותו ומשם חוזר אל מקורו ונקשר ראשו בסופו וסופו בראשו בסוד הספירות שהם נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כדפי' בספ"ר ובפירוש ספר יצירה, וזה שאמר וכל פרסה שלו אלפים באמה, וכבר פירש' סוד אלף שהוא כללות הספירות ואלפים היינו עשר ממטה למעלה ועשר ממעלה למטה בסוד אמה שהוא משך המאור בסוד וא"ו ומתפשט ממעלה למטה כזה

וממטה למעלה כזה

והיינו שני אלפים כזה

והם אלפים באמה והם אחד, דהיינו סוד שש מעלות לכסא היות סוד אמה בכל פרטי ופרטי מאור מתפשט ממעלה מסוד אלף ויורד לסוד אלף וחוזר משם אל מקום מוצאו, ומשך המאור בעצמו בנסיעותיו הולך ומתפאר בענפים בסעיפים ופארות, וזה שאמר והאמה שלו שהוא הת"ת דהיינו קנה הזרוע, שתי זרועות שתי קנים שתים אמות אחת לימין ואחת לשמאל כנודע דהיינו שהוא נאחז בגבורה וחסד ומושך מציאות ד' זרתות וטפח, וכבר נודע סוד זרת שהם ה' ספירות דהיינו חסד גבורה תפארת נצח הוד, וחמשתן בחסד וחמשתן בגבורה דהיינו חמשה בריחים לקרשי צלע המשכן האחד דהיינו חסד, וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית דהיינו גבורה, וכן בנצח וכן בהוד, וזה שאמר וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן לירכתים דהיינו תרי ירכי קשוט, והת"ת האמה בעצמה הכוללת הזרתות הנז', והיינו התפשטות האצבעות והענפים נעשים זרת, והיינו סוד ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, אמנם ביסוד נפרצו עליו פסול לכך הם נעשים טפח, דהיינו קבוץ וקשר האצבעות בענין שהזרת

נעשה טפח, ושמא תחשוב היות שיעור הכסא בכל הנהגת העולם, רוצה לומר שיעור המאורות כשיעור צורך ההנהגה לבד וזהו שיעור הכסא, ונשיג סוד כסא מסוד הנהגה התחתונה, אינו כן אלא בזרת אחד דהיינו חלק מכמה ממאור אחד העולם מתקיים ממנו וכל הבריות תלויות בו כדפי' שהעולם תלוי בזרוע, וז"ש וזרת שלו מסוף העולם ועד סופו, מה שהעולם מתקיים וכל הארץ וצאצאיה והעם אשר עליה הכל מתקיים בחלק מאור הנקרא זרת, והעד הוייתו שנתהווה בזרת וממנו מתקיים וז"ש מ"י, שהיא הבינה שברא העולם, מדד בשעלו, דהיינו טפח, מי"ם, כלל הנמצאים מהחסד, ושמים בזרת תכן, הרי בריאה וקיום מזרת לבד.**החקירה הרביעית בפסוק שרפים עומדים ממעל לו וגו'**. שרפים הוא לשון אש השורף ופירש בספר ברית מנוחה שהם שלשה בחינות, הא' הוא מן האש השורף, הב' מן האש המשריף, הג' מן האש המקרר. ואולם ירצה בזה, כי היסוד האמתי אל כל הנוצרים ביצירה הוא מיסוד האש הרוחני דהיינו הגבורה, ובה ג' בחינות גבורה סתם וגבורה חזקה וגבורת חסד, שהם ג' מדות נכללות בגבורה ימין ושמאל ואמצע, ואותם שהם מן הימין הם מן האש המקרר הדין, ואותם שהם מן האמצע הם מן האש השורף, ואותם שהם מן השמאל הם מן האש המשריף, ויצדק אומרם שהם שלשה כתות, כת אחת אומרת קדוש ולכך קדוש ראשון כחסד, וכת שנית אומרת קדוש דהיינו בגבורה, וכת שלישית אומרת קדוש דהיינו בת"ת ה' צכאות, ועתה בזה לא ירחק מה שאמרנו שהם ג' כתות בשרפים דהיינו נגד כתר חכמה בינה ג' יסודות לחסד דין רחמים, ולכך הם ג' פעמים קדוש קדוש קדוש כתר חכמה בינה כדפי' בחלק תפלה למשה, ועיקרם בינה ששם יסוד האש ולכך נקראו שרפים, ואם תדקדק במלת שרפים לא יורה על שורפים ממש, דאם כן שורפים הוה ליה למימר, אמנם היא מלה מורכבת משרופים ושורפים שהם מקבלים הדין ונשרפים בו מלמעלה ושורפים למטה והוא שם כמו זכרים דברים.**עומדי"ם**, ממלה זו

דרשו שכל המלאכים אין להם קפיצין אלא הם לעולם בעמידה,

מורה שאין להם רשות לישב כלל, ולדעת מה ענין ישיבה ועמידה נדעהו מענין אומרם אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד, והסוד וארא את אדנ"י יושב, דהיינו המלכות יושב ודאי להשפיע ולהמשיך לתחתונים בנחת רוח, ולכך מלכי בית דוד יושבים בעזרה להשפיע לכולם, אמנם ישראל מקבלים הם שרפים עומדים, ולכן אין השרפים יושבים שיפרידו עצמם מהאור העליון אלא עומדים לקבל מהכסא, ועוד יתגלה הסוד בענין תפלה מיושב ותפלה מעומד, בסוד בעמדם תרפינה כנפיהם, והיינו בענין החשמל פעמים חשות ופעמים ממללות, תפלה מיושב הם תיקוני שכינה

ואין כה קבלה לכך מיושב, אמנם בעמדם שהם מקבלים מן הזווג הם מעומד חשות תפלה בחשאי, ולכן שרפים עומדים לקבל תמיד לא יפרדו. ועניין אומרם שאין להם קפיצין, ירצה ששוקי האדם הם כצורה עליונה נגד נצ"ח והו"ד, והם ג' פרקים לרמוז אל בחינות במדות אלו מקכלת ומשפעת כדפי', ולכך בהיות האדם מעומד מתפשט לצד מעלה לקבל, ובהיותו יושב הבחינות האלו מתאחדות זו בזו ועליון יורד לתחתון להשפיע, ואלו אין להם קפיצין אלא כולם אבר אחד להיותם לעולם עומדים מקבלים, וזה יורה שהאדם משפיע בהם ולא הם באדם, והאדם שלם יותר בצורה העליונה, כאומרו וארא את אדני יושב, ממעל לו, יש בו ג' פירושים, הא' כאומרו והחונים עליו ודי שרן סמיכון עלוהי, ורצה בזה כי השרפים הם ראשונים בכתות המלאכים הנוצרים ולכך הם סמוכים לכסא, בהתם שלמות צורת צלם ודמות כסא הכבוד מיד מתחיל עשר כתות המלאכים והם ג' כתות השרפים, ואין ספק שהם למעלה מן מטטרו"ן, מפני שמטטרו"ן הוא סוד הרקיע הנטוי על ראשי החיות, שהחיות בהיכל הרצון ומטטרו"ן בהיכל קדש הקדשים, ושם שני הכרובים שהם מטטרו"ן וסנדלפו"ן, ומן מטטרו"ן ולמעלה אין השגה בכסא שהוא מפרגוד ולמעלה, וכלל היכל קדש הקדשים הם ג' כתות השרפים, ולכן בקצת מקומות מייחס השרפים ממש לכסא בתיקונים, וירצה ממעל לו ירצה על הכסא, ועומדים ירצה עומדים לקבל מן אותו שהוא ממעל לכסא, ולשון מעל כמשמעו, ולא שמדריגתם מעל לכסא ולא בכסא עצמו אלא הם עומדים ירצה מקבלים מרוכב על הכסא, והיינו הפירוש הב', ורצה הכתוב בזה להורות שעם היות שאינם משיגים באצילות עם כל זה הם יודעים שאין ההשפעה מן הכסא אלא מן הרוכב עליו על הכסא, הג' כשנדקדק אומרו ממעל ולא אמר על ירצה על דמעל, כי הרוכב על הכסא הוא מדת אדנ"י ועליו יהו"ה ואלו שואבים שפע מעולם הזכר, וכן פירש בסכא בפסוק, ברכי נפשי את ה' כי במלאכים לא אמר ברכו את ה' מלאכיו אלא ברכו ה', והטעם שהם עומדים בסוד עולם מעומד שהוא מהזכר, לא מהנקבה שהיא תפלה מיושב, ולכך ישראל נאחזים בזה ובזה והם מתפללין מעומד ומיושב זכר ונקבה, ואלו זכרים מעומד דוקא, ולא מפני זה יגדל מעלתם אלא אדרבא מעלת ישראל גדולה מהם, שהם בני בית דמטרוניתא נכנסים להיכלה פנימה ואלו יונקים למטה מהזכר, והיינו אומרו עומדים לקבל ממעל לו, על דמעל הכסא, ולזה ישראל יש להם קפיצים להורות עליית הנקבה ממרגלותיו מדרגה אחר מדרגה עד עלותה בין שתי זרועות על לב ומשם כתר עטרה על ראשו וישראל עולים עמה, ולכך הם מתפללין מיושב ומקדישים מעומד וחוזרים ומקדישים במוסף בסוד תוספת קדושה על קדושה, והשרפים אין להם

כח זה כאשר נבאר בחלק תפלה למשה.**ש"ש כנפי"ם**,
כבר פי' כי איברי המלאך אינו אבר ממש אלא כל חלק וחלק ממנו הוא מלאך, ולזה כנפים אין הכוונה כנפים גשמיים ככנפי החסידה, אמנם הוא מלשון כנופיא, והיינו מחנות וכתות נכללות בכל שרף ושרף, והעד על זה וקול כנפי החיות, שהם החיילות האומרים גם כן שירה כאשר נבאר, וכנופיא זו להם פעולה ידועה לכל אחד ואחד כאשר נבאר, אמנם להיותם ששה הוא משש קצוות, ור"ש פירש שהם ז' שרפים ז' שמות מ"ב, והשם עצמו השרף וששה אותיות שבו הם ז' כנפים, וכבר נתבאר כי כל אות ואות לה שם אחר אבגית"ץ אדירירו"ן ביהריהו"ן וגו', והרי הם שרים על החיילים, וכן פי' כי ששה אותיות הם שש קצוות, ולזה הוכרח כי הכנפים דהיינו המחנות האלו פעולתם כפעולת מדותם שמהם מקבלות, וכן פי' במקום אחר בתיקונים כי ת' הוא תלמי"ה והיינו סוד אומרו תלמיה רוה נחת גדודיה, והיינו מפני שהוא בהוד שהגשמים יורדים בגבורה יש בו כח הגשמים ברויה ולזה הם ו' כנפים, ואולם בכפל לשון הכתוב באומרו שש כנפים שש כנפים לאחד, יובן במלת אחד שפירש בזוהר פ' בראשית שהם ו' ממעלה למטה וששה ממטה למעלה והכח המייחד היינו אחד ודאי, והיינו קשר הקצוות ויחודם על ידי היסוד, וז"ש שש כנפים שש כנפים לאחד ודאי והיינו סוד החיילים נקשרים ומתאחזים אלו באלו אבגית"ץ צתיגב"א, לאחד הוא סוד שרף שהוא מתלבש בהם וקושרם ומיחדם, וכן כל אחד ואחד.**בשתים יכסה פניו**, הענין כי הפנים בשרף הוא סוד ג' ראשונות שבו, שהם הפנים המקבלים השפע העליון, והנה יקשה הנה הרבה, כי לפי הפשט מורה שהשרף אין לו אלא שני פנים ובחיות הם ד' פנים, וקשה טובא, השרפים הם בעלי ששה כנפים והחיות הם בעלי ד' והשרפים בעלי ב' פנים והחיות בעלי ד' פנים, ועוד החיות נכללות ד' פנים בכל חיה מחברתה, והשרפים למה לא יוכללו כל אחד מחבירו. ואני אומר ילמד סתום מן המפורש שיש להם ל"ו פנים ול"ו כנפים שהוא סוד רי"ו פנים, הא כיצד ו' פעמים ו' הם ל"ו, וכמו שאנו חוזרים וכוללים בחיות דפ"ד בכל חיה, כן הם בכל שרף, והוא סוד אלו רי"ו, ובשתים יכסה פניו, ירצה שהחסד והגבורה מסתירים החכמה והבינה שהם הפנים ולכן בשתים יכסה פניו, וסוד הפנים הם רי"ו אותיות בשם ע"ב הנסתר ורי"ו אותיות בשם ע"ב הם כנפים, אלו לבוש לאלו, וכן ל"ו פנים ול"ו כנפים לע"ב, וכן בדין ששה כנפים כל כנף וכנף כלול מחבירו בסוד הצירוף כזה אבגית"ץ באבית"ץ גאבית"ץ יאבגת"ץ תאבגי"ץ צאבגי"ת, ועל דרך זה יצטרף השם צירופים הרבה, ואפשה דהיינו אומרו שש כנפים ובכל כנף וכנף שש כנפים,

והיינו כפל הפסוק באומרו שש כנפים שש כנפים לאחד, וכן הפנים שהוא סוד שם מ"ב הנסתר, דהיינו יו"ד ה"י וי"ו ה"י, אל"ף ה"א יו"ד ה"י, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, יתחלק לששה ששה אותיות יו"ד הי"ו, יוהיא"ל, פה"א יו"ד, האיוד"ה אואוה"א, אלף דלת, נוניו"ד, הרי שבעה שרפים בעלי ששה פנים ויוכללו הפנים בכנפים כדפי'. עוד יש דרך אחרת לשם מ"ב נעלם, והוא יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"א אל"ף, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"א אל"ף, הרי מ"ב ויתחלק לששה ששה כזה יהוהי"ו, דהאוא"ו, האיוד"ו, אודלת"ה אאלפו"א, ואלפו"א והאאל"פ הם שבעה שרים בעלי ששה פנים ויוכללו כנזכר, וישעיה הסתיר סוד יותר ולא נרמז אלא ברמז בכנפים.**בשתים יכסה רגליו**, הם נגדיים לנצח והוד, ופירושו הוא שלא להזכיר מעשה העגל, הרי שדמו אותם לחיות שרגליהם ככף רגל עגל דרך כלל
שהוא מצד הדין, ונצח הוד מדות הדין, ועם היות שהנצח נקשר בימין כבר נרמז סודה בענין ותקע כף רגל יעקב, ועם היות שהפנים הם נכללים בכל הקצוות הרגלים הם דוקא בנצח הוד, ולכן יכסה רגליו ויתעלם הדין ההוה בכחות אלו בסוד כנפים אלו שהם מושכים לרחמים, ולכן בשתים יכסה רגליו ויפעלו הרגליים על ידי שתי מחנות אלו ולא ישרפו העולם בהזכירם עון העגל.**ובשתים יעופף** הם השתים האמצעיות שהם תפארת ומלכות, ולהכי נקט יעופף ולא אמר יעוף שהם השפעה
אחר השפעה בחינה אחר בחינה בסוד משך הגוף כולו, שהוא סוד קומה הכוללת כל קו האמצעי כאומרו זאת קומתך דמתה לתמר, ולכך ממנו נמשך השפע או הפעולה כאומרו ויעף אלי אחד מן השרפים וגו', ועוד אפשר לי לומר יעופף שתי עפיפות כענין רצוא ושוב, יעוף לעלות ויעוף לרדת, והיינו כח ההשפעה עולה ומקבל יורד ומשפיע, היינו סוד תפארת ומלכות, רצוא כרפא דהיינו ת"ת רקיע רפה רחמים שאינו דין, ושוב בדגש דהיינו י' מלכות נקודה י' קטנה דגש דין ודאי, והיינו יעופף יעוף יעופף ת"ת ברפה יעוף מלכות בדגש, ולזה אל פעולת הדין ויעף אלי אחד מן השרפים דהיינו בכח הדגש להעניש בשפתיו כדפירשו רז"ל.**החקירה החמישית**בפסוק **ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה**, דרך כלל זה הרקיע הוא מטטרו"ן והוא בהיכל השביעי היכל קדש
הקדשים, והנה יקשה אל השכל, כי אחר שחנוך הוא מטטרו"ן שנזדכך גופו ללפידי אש, כדפי' בפרקי מרכבה שהוא שר על כל מלאכי מרום, ואם כן היאך אפשר שיהיה

רקיע וכל עולם זה היכל קדש הקדשים לא מעט הוא. ולזה נקשה אחרת, שהקב"ה מנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשר עולמות, ומה יועילנו לצדיק העולמות האלו אחר שהוא איש אחד קטן הכמות לכל העולמות האלו, אמנם הענין הוא כי צורה זו הגשמית אינה לנשמה אלא צורה רוחנית, אין הצורה הגשמית אלא דוקא במנוחת הנפשות ובמנוחת הרוחות שבהם הצדיקים כצורתם בעולם הגוף אלא שצורתם רוחנית מאירה כשמש, אמנם למעלה אין מי שידע מה ענין הצורה ההיא אלא שנכללת בכמה מיני מאורות מלאים זיו וזוהר, ועל דרך זה כשנזדכך חנוך ונעשה מלאך גבוה כולל כמה עולמות וכמה עניינים וכמה מאורות, וכן ענין התפשטות הצדיקים בש"י עולמות, ועם היות שאומר גופו נהפך ללפידי אש וגו', הענין הוא כי גוף האדם באיבריו רומז לכמה עולמות, וכן המלאך הזה כל אבר ואבר ממנו נעשה עולם וכל שער ושער ראשו נעשה מאור מתפשט כלול, ועל דרך זה כל שאך פרטים שבו, ולזה החיות שהם בהיכל הרצון כאשך נבאך מתעטרות מאורו והוא כתר על קרני הודם כאשר נבאר, והוא למטה מסוד השרפים על החיות, ויש אומרים שהוא שרף, ואין רחוק היות השרפים עצמם כללותו, וכן נראה מתוך דברי התיקו' בשם מ"ב, אמנם בספר ברית מנוחה מפרש סוד שמ"י דהיינו שמעיא"ל מטטרו"ן יהוא"ל, ואומר ששמעיא"ל ראש לשרפים ומשפיע למטטרו"ן, ואינו מן הרחוק כי מטטרו"ן שר הפנים דהיינו ב' פנים ת"ת ומלכות, אמנם שרפים הוא סוד אהי"ה בבינה כדפי', ועל דרך כלל הוא הרקיע הנטוי על ראשי החיות, וכן מוכח בכמה דוכתי, והנה בבחינת המלאך הזה הוא כולל כל העולמות וכל הנמצאים כולם וכולם ניזונים ממנו, ואפשר היינו שפירשו בגמרא פרק אין דורשין קרני החיות כנגד כולם, שהרי כל הנמצאים נכללין בקרני החיות לכך מדתן כנגד כל הנמצאים כדמפרש התם ואזיל וקרני החיות אלו מהיכא אתו שלא נזכר בפסוק, ועוד שהוא אומר קרני החיות כנגד כולן רגלי הכסא כנגד כולן, הרי שלא נתן שיעור בין כסא לחיות אלא רגלי כסא וקרני חיות יחד, וזהו סוד השרפים רגלים לכסא בלי ספק, והרקיע הזה שעליו הכסא הוא קרני החיות, ובזה צדקו דברי ספר ברית מנוחה שפירש ששמעיא"ל משפיע למטטרו"ן והיינו קרני החיות המקבלות מרגלי הכסא כדפי', וצדקו דברי רשב"י שמפרש שרפים וכסא דבר אחד כיון שהם הם רגלי הכסא, ועם היות שיאמר קרני החיות, אין הכוונה על הצורה הגשמית אלא רוחניות הכולל החיות וכל אשר למטה מהם, וכן מוכח בזוהר בפרשת אחרי מות שהחיות נשרשות ברקיע, וכן בדין ששורש היכל הרצון בהיכל קדש הקדשים, והיכל קדש הקדשים שרש לכל הנמצא ממנו למטה בלי ספק, וענין אומר ודמות מפני שהם דמות ממש חי"ה מלכות רקיע יסוד,

ומטטרון נגד היסוד, ועל רקיע כסא מלכות על יסוד ששם מקומה, ועל כסא מראה אדם ת"ת, בענין שצורה זו המושגת דמות לענין גבוה, וראשי החיה נצח והוד ראשים למלכות ראשי חדשים כדפי' ברעיא מהימנא, רקיע מן לשון וירקעו את פחי הזהב והיינו התפשטות, וירצה מלשון רקיע שהוא התפשטות ממקום גבוה כעין הת"ת שהוא מתפשט מהבינה וכולל בעצמו הספירות, כן הרקיע הזה כולל בעצמו החיות שרשם הנעלם בו כדפי', ועל ידי השרש הזה הנעלם אשר להם הם חיים ממנו, וראש הרקיע נקשר בשרפים, ורגלי כסא עליו שהם משפיעים בו והוא מתרקע ומתפשט להשפיע לחיות, והוא יונק מהת"ת בעל הרחמים, ולכן הוא כותב זכותם של ישראל, והיינו סוד תפלתם ומצותם העולה מסנדלפו"ן הקושר כתרים לרבו כאשר נבאר, והוא כוללן וכותב אותיות רוחניות, ותפלת אלישע לא היתה מתקבלת ונדחו כל תפלותיו ומצותיו, והיינו מחיקת זכותו שלא יהיה הזווג הנעשה על ידי מלאך הזה נכלל (כי) באלישע כיון שחטא בקיצוץ, ומטטרו"ן מלמד זכותם של ישראל שהוא כנגד ישראל של מעלה, וז"ש כעין הקרח הנורא, וכבר נודע שמלת נורא הוא הת"ת הגדול הגבור והנורא ג' אבות, והוא אמר מה נורא, ומלת קרח הוא סוד רב חסד מטה כלפי חסד, מתלבן בלבנונית הכתר העליון להיותו פועל בחסד, וזהו קרח ודאי, ורשב"י פירש בתיקונים קרח חרק, והיא המלכות שהוא חרק נקודה ועם בעלה הוא נורא נעשים שניהם קרח הנורא והיינו קשר שניהם יחד, והיינו על ידי המלאך הזה המזווגם בימות החול כדפירש בספ"ר בשער אבי"ע, נטוי מתפשט על ראשיהם שהוא צורתם החקוק בו, שאותו השרש ראש להם מלמעלה למציאותם בלי ספק,

ומלת נטוי יורה גם כן כי החיות פועלות בדין בפני שור וברחמים פני אדם ואריה וגו', והרקיע נטוי מדין לרחמים על ראשיהם להטותם לרחמים מלמעלה ודאי שהכל תלוי בקבלה עליונה.**החקירה הששית בפסוק ומתוכה דמות ארבע חיות וגו'**,

משך הפסוקים בקצרה, ועם היות שלא סידרנו הפסוקים כסדרן הוכרח אלינו סדר זה כפי סדר המדרגות, ומתוכה, דהיינו סוד הנוגה שנבאר ענייניה בחקירה ז' בע"ה, ומה שאמר מתוכה, שודאי תוכיותה ומוח האגוז הוא סוד ד' חיות, ולא אמר ותוכה ד' חיות, ח"ו שאינם מתלבשות בנוגה וכל שכן בשאר הבחינות, אלא מתוכה צופה אדם ד' חיות, שהרי רגלי החיות כנגד כל מה שלמטה מהם, **דמות ארבע חיות**, אמר דמות מפני שעיקרם ד' חיות באצילות, שהם י' אריה ה' שור ו' אדם ה' נשר, ואלו צלם ודאי עליהם ולמטה דמות, ולזה אמר דמות ד' חיות, וטעם למה נקראו

חיות פי' בפרשת נח, עוד ירצה דמות ד' חיות, וארבעתן אינם אלא אחת, כמו שאמר לעיל, אמנם היא בעלת ארבע פרקים ד' איברים ד' חיות, וסודם מיכא"ל גבריא"ל אוריא"ל רפא"ל בהיכל הרצון, והיכל הרצון הוא היכל הת"ת ולזה ההיכל א' ומאורו מתנוצץ לד' ניצוצות כענין השם יהו"ה אחד ומתנוצץ לק' אותיות, וז"ש דמות אדם, הת"ת ודאי שהוא אדם, ועוד הוא סוד יהו"ה ד' חיות ולהנה דמות אדם דהיינו סוד מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. **וארבעה פנים לאחת**, הוא סוד

ההנהגה הנמשכת מלמעלה מורכבת מד' הנהגות, דהיינו חסד פן אחד, דין פן אחד, רחמים פן אחד, הכולל פן אחד, והדין כלול מהרחמים והחסד והכולל, והרחמים כלולים מהדין והחסד והכולל, ולכן ד' פנים פני ההשגחה וכלי לסובלן, דהיינו סוד ד' מלאכים אלו מיכא"ל גבריא"ל אוריא"ל רפא"ל הם ד' פנים, ובסודם כמה איברים כמה כוחות לפעול כל פרטי ההנהגה והפעולות הנמשכות מהם למטה, וכנגד הד' פנים הם הכנפים, שהם מחנות ארבע שייחסו לשכינה כפרקי מרכבה, ואימעוט כנפי החיות ונתמעטה פמליא של מעלה כמו שאמרו בגמרא כפרק אין דורשין, וד' כנפים הם מקבלים שפע ופעולת הפנים, והעד ד' פנים יהו"ה ד' כנפים אדנ"י, וכמו ששם אדנ"י מקבל שפע יהו"ה ופועל פעולתו כן סוד ד' פנים וד' כנפים בחיות למטה ולקמן נאריך. ורגליהם רגל ישרה, הגוף בעצמו לא פירש, שנכלל באומרו לאחת להם, שאין להם כח לקבל מהפנים, אלא אור הפנים ימשך דרך הגוף אל הכנפים, וסוד הכנפים הם שתי ההיכלות שהם כנגד שתי זרועות שהם היכל אהבה והיכל זכות, והיינו אומרו וידי אדם בפסוק שני כאשר נבאר, והם ג' היכלות קשורים יחד, בסוד קשר ג' אבות, דהיינו היכל הרצון והיכל אהבה והיכל זכות, ובהם סוד משך הגוף, אמנם רגליהם הוא סוד היכל נוגה והיכל עצם השמים שהם כנגד תרי ירכי קשוט, כדפי' בזוהר פרשת פקודי, ואומרו רגל ישרה, כי עם היות שהם פועלים דין ומשפט, כאומרו בגזרת עירין פתגמין ופי' בזוהר כי לשון עירין היינו מלשון ויהי ערך שונאין מפני שהם דנין האדם בדין חזק כשונא, עם כל זה אינם מטין הדין מאמיתו אלא רגל ישרה, שאינם כופלין הדין אלא הדין הפשוט, אינם מענין הדין אלא ישרה נמשכת עוד הדין, והרגל הזה נמשך עד סוד היכל לבנת הספיר, ואין פנימיות ההיכל נאחז בחיצונים אלא ישרה לא מעוקל, ועם היות שפי' בזוהר כצפורים הנאחזים בפח דהיינו סוד מטטרו"ן וסנדלפו"ן שמשפיעים לחוץ, היינו על ידי לבושים כאשר נבאר בחקירה ז', והטעם כי שם עומד בפתח היכל לבנת הספיר טהריא"ל המלאך המקבל הטהורים לבד בין נשמות בין

תפלות, ולכך רגל ישרה, ישר ה' ודאי, דהיינו יסוד ומלכות נכללים בהיכל זה שהוא כף רגליהם, כי הרגלים בעצמם הם היכל נוגה והיכל עצם השמים, שהם היכלי נצח והוד, אמנם כף רגליהם שהוא היכל לבנת הספיר ככף רגל עגל ביסוד, והיינו דין ראשון שדנים האדם בהיכלות ומשם מתפשטים כמה כוחות הדין לפעול בעולם, ומתנוצצים כמה ניצוצות מלאכי דין חזק טהור, וזה שאמר כעין נחשת, מורה שהם מהנחש, ואינם אלא כעין נחשת קלל ודאי שהם טהורים מכל סיגי החיצונים, אמנם מהם מקבלים החיצונים הדין הנפעל ואלו משפיעים לאלו על ידי כמה מדרגות המשתלשלים מהם. וידי אדם מתחת כנפיהם וגו' כבר פי' אדם ת"ת היכל הרצון, ידי אדם שמאלית וימנית היכל אהבה והיכל זכות, מתחת כנפיהם ודאי, שד' מחנות שכינה בכללותם עליונים על בחינת ידים דאמרן, ופי' כי פעולת אלו הידים לקבל בתשובה, והיכל זכות דין כיון שאם שב ימין אהבה מקרבו ומיד יסורין ממרקין, והיינו היכל זכות לזככו ולטהרו לשלם לו חובותיו ונידון לזכות. **על ארבעת רבעיהם**, כמו שהיכל הרצון הוא מרובע בההנהגה דהיינו ד' פנים, וכן
כנפים
מרובעות בהנהגה, כן ידים מרובעות, ולכך כל ענין ההיכלות בסוד ימין ושמאל ואמצע והכולל, וזה שאמר ופניהם וכנפיהם לארבעתם, כדי שלא יפעלו הכנפים אלא כפי מה שנכלל בידים בסוד התשובה והיסורים הממרקין, אם זמן להמשיכו דין אם להמשיכו רחמים, בסוד ארבע החיות, שראשם היכל הרצון, וארבעתם בהיכל אהבה כדפי' בזוהר, והיינו סוד אהב"ה, וכן נמשכות עד למטה, מפני שכל ההיכלות גופם ומשך עצמותם כדפי' וכאשר נבאר. **חוברות אשה אל אחותה כנפיהם וגו'**, הענין כי כללות הבית דין בכל פעולה, ועם היות שכל כנף וכנף לה פעולה ידועה וכל פן ופן לו ענין ידוע, המשל ד' פנים יהו"ה י' חסד ה' דין ו' רחמים ה' הכח הכולל, וכן ד' כנפים אדנ"י א' חסד ד' דין נ' רחמים י' הכח הכולל, ויתמזגו לפי כללותם, עם כל זה יפעל החסד על ידי הסכמת כל הכנפים, כל פמליא של מעלה מסכים על החסד הנשפע פנים וכנפים באריה בשור בנשר באדם, והא כיצד, חוברות אשה לאחותה, כנפיהם כולם הם מסכימות בפעולה הנפעלת, מפני שנכלל כל כנף וכנף מכל הכנפים ולכך כח הפעולות בכל אחת מהם, וזה שאמר לא יסבו בלכתן, לא יצטרכו להתהפך מפעולה אל פעולה, בין אם ילכו למזרח רחמים, בין אם ילכו לדרום חסד, בין אם ילכו לצפון גבורה, בין למערב המעורב בכל, לא יסבו בלכתם, לא יתהפכו מכח לכח אלא יש בהם בחינות להסכים כולם אל כל מהלך ההנהגה העליונה, ולזה איש אל עבר פניו וגו', כי כללות הפנים גורם, וכנף

נגר פן, וכמו פעולת הפן כן פעולת כנף, וכללות הכנפים בכללות הפנים שיתבאר.
ודמות פניהם פני אדם וגו', ענין הפנים וכללותם וכללות
כללותם פי' בזוהר
פרשת אחרי מות וכן בפרשת נח, ואמנם דרך כלל רצה באומרו ודמות פניהם כי כלל החיות הם ממדת התפארת, דהיינו אדם העליון, והם דומים ורומזים לפעולת התפארת דרך כלל וכוללים החסד והדין והרחמים, וזה שאמר ופני אריה חסד ופני שור גבורה ופני נשר רחמים או הכח הכולל, ואולם הם נכללים כמה חיילים ומחנות ונקראים פנים, שהם המביטים ראשונה להשגחת הפעולה לקבל מלמעלה ולהמשיכה לשאר החיילים, וכבר רמזו סוד הפנים בהיכל הרצון מיכא"ל אריה גבריא"ל שור אוריא"ל אדם רפא"ל נשר, ויש תחת ממשלתם עוד שרים, שנים תחת מיכא"ל ושנים תחת גבריא"ל והם נקראים קרני השור, ושנים תחת רפא"ל ושמם נתבאר בזוהר. **ופניהם וכנפיהם פרודות**, זהו סוד אם יש
עליו מלאך מליץ אחד
מני אלף, שעם היות שכולם מסכימות אל כל פעולה ולא יסבו בלכתן עם כל זה לא יסכימו מיד אל פעולת הדין אלא כל אחד מלמד בדין כפי בחינתו, אמנם בגמר דין יהיה בהסכמה, בענין שהם פרודות מלמעלה מתחלת המשכת הגזירה אמנם מלמטה בסוף
גזרת הדין מסכימין כולם אל פעולה אחת, וזה כדי שילמד זכות איזה פן שיהיה או איזה כנף שיהיה, וכן הענין במדות מלמעלה, חסד במקומה חסר, גבורה במקומה גבורה, זהו תחלת דין, אמנם בסוף הדין בגזרה למטה במלכות כולם מסכימות יחד אל החסד או אל הגבורה, **לאיש שתים חוברות איש**, היינו
סוד הכנפים בפעולתם
שתים יונקות מהפנים שהם נגד חסד וגבורה, והם חוברות איש תפארת קו האמצעי שבו סוד הפנים כדפי', **בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו**
היינו ושתים
מכסות, ונחלקו בגמרא באומרם אימעוט כנפי החיות איזו מהשתים חסרו, יש אומרים בשתים יעופף ויש אומרים בשתים יכסה רגליו, והנראה מתוך דברי רשב"י בתיקונים כי שתים מכסות את גויותהנה היינו סוד גוף וברית, והיינו סוד ובשתים יעופף שהוא סוד המשכת הפעולה מחלק גוף וברית ומלכות א"ת הנכללת עמהם, וחסרו בשתים יכסה רגליו שהם נגד נצח והוד והיינו צבאות מעלה שנתמעטו, ובגלות הדין הוה וכף רגל עגל נראה ומתקיים בנו בכל יום והיה ביום

פקדי וגו'. **ואיש אל עבר פניו ילכו וגו'**, כלומר עם
היות שאמרנו שיסכימו
כולם אל פעולה אחת פעמים יפעול כל אחד פעולה הפך חבירו, כענין שלשת
המלאכים שנראו לאברהם לג' פעולות הפכיות, והיה הטעם שמהפנים נמשך להם כח
לפעול כל אחד, כגון מיכאל לכשר רפאל לרפאות גבריאל להפוך, איש אל עבר פניו
ילכו גבריאל מקבל מגבורה דין מיכאל מחסד רפאל מן המלכות, ולא בידם כח
פעולתם אלא כח אלהי הנתון בהם, וזה שאמר אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו,
ואף אם ירצה הרוח מלמעלה להפך הפעולות כגון גבריאל להציל מישאל חנניה
ועזריה מהכבשן יפעול על ידו ולא יתהפך ממציאותו, כי שם שרף המוסרים כאומרו
וגובריא די אכלו וגו', וזה שאמר לא יסבו בלכתן, והיינו מפני היות בהם
כללות הפנים כח השוה לדבר ותמורתו. **ודמות החיות**,
היינו כח שש ספירות
שמציאותם בזולת הפנים שפי', וזה שאמר מראיהם כגחלי אש מצד החסד, והיינו
מלאכי אש המקרר נקראים גחלי אש, ומצד הגבורה בוערות כמראה והיינו האש
המשריף, היא מתהלכת בין החיות, היינו כוחות מצד המלכות נקשרת עם התפארת
והוא בינוני, בין החיות ודאי מתהלכת פועלים כפעולת לפידים ופעולת גחלי אש
שהם ב' כתות הנז', ונוגה היינו כת מצד הנצח, לאש מצד ההוד, ואלו הם אש
מקרר ואש שורף, **ומן האש יוצא ברק**, היינו כת ששית מצד
היסוד. **והחיות רצוא ושוב**, כל כתות החיות יש להם בפעולתם בעצמה לפעול דין,
חזק ודין
רפה, חסד
חזק וחסד רפה רחמים חזקים ורחמים רפים, והיינו סוד בג"ד כפר"ת שהם שבעה
אותיות כל אחת מדה אחת, והם פועלות בדגש ורפה דין ורחמים, וכבר הארכתי
כחקירה רביעית במלת יעופף. אולם מלת בזק הוא כת אחת למטה בהיכל לבנת הספיר
ויוצא ממנו הפעולה לחוץ להיכל, כאור היוצא מן החרסיות שפירשו בגמרא.**החקירה**
השביעית בפסוק והנה אופן אחד בארץ, והוא סוד העשיה, וכן פירשו
בגמרא אמר רבי אלעזר מלאך אחד שהוא עומד בארץ וראשו מגיע אצל החיות,
במתניתא תנא סנדלפו"ן שמו הגבוה מחבירו מהלך ת"ק שנה ועומד אחורי המרכבה
וגו', והענין הוא כי ז' היכלות להם ז' מדורין שהם כמו גוף להיכלות, ונערך
סנרלפו"ן למטטרו"ן כנפש אל רוח, כי מטטרו"ן רוח מרובע בסוד ד' פנים,
וסנדלפו"ן עגול בסוד רבועא גו עגולה ועיגולא גו רבועא, כזה

כדפי' בזוהר פרשת כראשית, והוא סוד שרפים נשמה לחיות וחיות רוח לאופנים ואופנים נפש, והם שבעה מדורין שבהם מתלבשים ז' היכלות כדפי' בספ"ר שער ההיכלות, ומתפשטין כל כחות האופנים בכל העשיה, וזה שאמר שהוא עומד בארץ וראשו שהוא סנדלפו"ן מגיע אצל החיות, והוא בהיכל שביעי כרוב שני עם מטטרו"ן והיינו אצל החיות, ומה שאמר שעומד אחורי המרכבה, מפני שהוא סוד אחורים לחיות, בלי ספק הם פנימה לאופנים. ואומרו הגבוה מחבירו לא ידעתי לו חבר אלא מטטרו"ן ואינו גבוה ממנו אלא נמוך ממנו, ובלי ספק יש לו חבר, ואומרו לארבעת פניו ירצה כי כל כח ההנהגה שיש במטטרו"ן יש בסנדלפו"ן מפני שהוא מתלבש בו ופועל על ידו כענין תפארת ומלכות, יהו"ה מטטרו"ן אדנ"י סנדלפו"ן, **מראה האופנים וגו'**, כבר פי' שהם שרפים

עיגולא חיות רבועא אופנים

עגולא, נמצא הנהגתם כשרפים, וזה שאמר מראה האופנים ומעשיהם אם בסוד החיילים ואם בפעולתם הוא כעין תרשיש תרי שש, כאותם שנאמר בהם שש כנפים לאחד בשתים וגו', וירצה שהם פועלים כפעולת שש קצוות בלי ספק, ודמות אחד לארבעתם, היינו היות ד' אופנים נגדיים להשפעת ד' חיות אלו להשפיע ואלו לקבל, ומה שאמר אופן אחד וד' אופנים וחיה אחת וד' חיות פי' בדרישה ראשונה, ולא שיפעלו האופנים זה בלי הסכמת זה, אלא גם כל פרטי החיילים מסכימין אל כל פעולה ופעולה, בענין שהם מתלבשים זה בזה אפילו באופנים הגשמיים הגלגלים לפעול, וזה שאמר כאשר יהיה האופן בתוך האופן, שהוא מתלבש זה בזה וזה בזה אפילו רוחני בגשמי, וכח הגלגלים והמזלות וסבובם הכל מכח האופנים כדפי', **על ארבעת רבעיהן**, יש בכל האופן לפעול דבר והפכו, ויוכללו האופנים בכמה בחינות

כעין כללות החיות בסוד פנים וכנפים, כי משבעה מדורין דאמרן משתלשלין כמה חיילין דרגין על דרגין קודם שיגיע ההנהגה אל המזלות והגלגלים, ולא יוכרחו אל פעולה אחת אלא הגשמיים הטבעיים שהם תשעה גלגלים, אמנם הז' מדורין עדיין יש שם כח השוה לדבר ותמורתו מפני כללותם בארבעה רבעיהם כדפי' בחיות.

וגביהן וגובה להם וגבותם מליאות וגו', היינו סוד כי

גבוה מעל גבוה שומר

וגבוהים עליהם, אין ספק שהאופנים אינם פועלים אלא ברצון רוח חיה שבהם, שאין נפש יכולה לפעול אלא מכח רוח שבו ואין רוח פועל אלא מכח נשמה שבו, וזה שאמר וגביהם דהיינו החיות שהם גבוהים על האופנים, וגובה להם הם החיות,

גם כן אינם פועלים אלא ברצון גבוה שנשפע להם מלמעלה כשרפים והכל ברשות גבוה, **וגבותם מליאות עינים**, היינו כח ההשגחה המתפשטת
בעולם מלמעלה, והם גם
כן מעייני השפע להשפיע, שהכל בסוד עינים, וזה בכל הבחינות והפעולות והגזירות הנגזרות מארבע בחינות ההנהגה, וזה שאמר סביב לארבעתם, והורה עוד על שעבודם להנהגה העליונה ולא בידם כחם כפסוקים הנמשכים, ובלכת החיות אין בידם לא להוסיף ולא לגרוע כלל, ולזה אין ביד החיצונים שהם יונקים מהאופנים כח כלל ולא להתנועע אלא ברצון גבוה כאומרו בידם זעמי, וכאומרו היתפאר הגרזן על החוצב בו, ובחינתם פירש הנביא בפרשת וארא, והנה רוח סערה באה מן הצפון והיינו קליפה אחת, ענן גדול קליפה שנית, ואש מתלקחת קליפה שלישית, וח"ו שתתלבש הקדושה בבגדי טומאה כאלו אלא על ידי אמצעי דהיינו ונוגה לו סביב והם האמצעיים אשר בין האופנים לחיצונים, והנה הנוגה הזה הם מדרגות בינוניים יש נידונים לחוץ ויש נידונים פנימה, והוא כקליפת האילן שפנימיותו לבן וחיצוניותו שחור, ותוך הקליפה המוח והיינו ומתוכה כעין החשמל, וכבר ידענו סוד חשמל שהם חיות אש ממללות מתוך האש הם האופנים, כענין שיתלבשו המדרגות בדרך זה שרף בתוך חיה, חיה בתוך אופן, דהיינו חשמל בתוך אש ואש בתוך נוגה היינו אופן בתוך אמצעיים בינוניים, ונוגה בתוך אש מתלקחת וענן גדול ורוח סערה, ומעשה בראשית הגשמית משועבד לקדושה ולחיצונים אם ברצון אם בהכרח, ר"ל ברצון אם ירצה האדם יחיד או רבים להמשיך על עצמו הקדושה כגון ישראל בארץ הקדש הרי כל מעשה בראשית משועבד לקדושה וקליפות נצדדות לחוץ, ואם ירצה האדם להמשיך על עצמו ועל כל מעשה כראשית הטומאה הרי הנוגה מתלבשת
באש מתלקחת וענן גדול ורוח סערה, וכל מעשה בראשית הם נשפעים על ידי הטומאה, והיינו אומרו ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, להשליט עליהם עיר ומגדל חיצוני, וזה סוד בדרך שאדם רוצה בה מוליכים אותו, וזה סוד אומרם למה נקרא שמם כשפים שמכחישין פמליא של מעלה, והיינו סוד תקרובת עבודה זרה וכל הדברים שבעולם, וכן אל הקדש בא להטהר מסייעין אותו.

דרישה חמישית - השפעתם על האדם

הדרישה החמישית דרך היאך האדם נפעל מהם ונשפע החקירה הראשונה דרך יפעל האדם מכסא לבד.

והוא מה שפירשנו בדרישות כי ביום השבת וכיום טוב אין המלאך מטטרו"ן משמש כלום ועיקר ההנהגה על ידי י' ספירות דאצילות היותם מתלבשות בי' ספירות דבריאה דהיינו סוד כסא ומשם יושפע לאדם, ודבר זה רחוק מן השכל היאך יהיה האדם במדרגת העשיה הגשמית במציאות גופו ויושפע מרום המעלות ודרך מה ימשך השפע אליו, והענין כי מצות ימות החול אינם כמצות יום השבת, והעד על זה תפלות וקרבנות יש שינוי בהם בין שבת לשאר ימים, וכן תפלין יוכיחו כדפירש רשכ"י לקמן בענין שהמצות משונות יורו על אותם שאינם משונות היותם להם גם כן מציאות מתעלה ביום שבת על מציאותם בימות החול כגון מזוזה וציצית וכיוצא, והטעם תלוי בתוספת נשמה, והענין כי שיעור השגחה על האדם הוא כשיעור זכות מעשיו, וזה סוד הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה וסביביו וגו', והוא בסוד מיתת רבי עקיבא כי להעלותו במדרגה העליונה ההיא שהוא סוד המחשבה כאומרו כך עלה במחשכה, הוצרך אל המיתה הקשה ההיא למירוק ולתוספת מעלה, וכן בזוהר בההוא עובדא דרבי יוסי בפרשת שמות רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן וגו' (בפ') אם כן כל עוד שיזדככו המעשים תזדכך ההשגחה, ולזה בשבת המצות שבו הם מצות זכות רוחניות לא גשמיות, ויעלה רוחניותם בסוד הנפש המזדככת ברוח ורוח בנשמה ונשמה באצילות, ועל ידי קשרם יחד לצד גבוה יהיה עסק מצותיו בסוד רוחניות הכסא, ויעשו מצותיו סולם לעלות למעלה, וימשיך דרך הסולם רוחניות השפע וההשגחה, ויניקהו האדם בבחינת השפע הנשפע מכסא ולא יתעבה במלאך כלל, והיה הטעם לזה מעלת יום השבת וקדושתו ומצות הנעשות בו, ואז האדם יקבל מיום שבת לא מאכל עב ומשקה גשמי וכיוצא ממעשה בראשית אלא יקבל רוחניות קדוש יתלבש במאכלו ומשקהו וענוגו ומלבושו, ויאיר בנשמתו רוחניות וקדושה נפלאה להתקדש האדם לזכות נשמתו, לא שיתהפך אל הטבע הגשמי ועביות הדברים הגשמיים, ומטעם זה אסור במלאכה כדי שלא ישתמש ברוחניות הזך הקדוש בגשם העב ויהפכהו לגוף, אלא אדרבא יזמין פרנסתו מערב שבת, ובסוד הכנתו לשם שבת חלה עליו קדושת שבת, והגשמי הוא מתהפך לרוחני, ונמצא נשמה קדושה מתגברת וגוף נגוף מתחלש, שהכל הנאת הנפש הטהורה והקדושה.

ובזה יתיישב למה המן לא היה יורד ביום השבת לישראל והרי גשמים יורדים ביום השבת, ואם כדי שלא יצאו חוץ לתחום אפילו בתוך אהליהם היה בא להם המן, אלא הענין היה שאין שפע יום השבת מתעבה ומתגשם כלל, ואלו ירד המן שהוא לחם מן השמים היה ראוי שירד רוחני דק בבחינת נשמה ולא בבחינת גוף, ולזה היה המן

ביום שבת סוד תוספת נשמה לא מן, והמן הגשמי נלקט בערב שבת, וביום השבת בהכנת מצות הרוחניות שורה על הגשם ההוא הרוח הטהור והקדוש, והנשמה נהנית מהקדושה העליונה השורה בה, ודרך היאך יבא הרוחניות הדק ההוא על הגשמיים העבים והגסים, הוא בהיות האדם בעצמו בסוד נשמתו שרף והוא כסא, ובסוד רוחו מלאך והוא חיה, וסוד נפשו אופן, והרי במדרגות אלו שורה עליו שכינה תוספת נשמה ובכל אשר תחת ידו ורשותו, ולזה מצווה על שביתת בהמתו כנודע למען ינוח שהכל נכלל במעלת הקדושה השורה עליו בסבתו, וכן הוא כאחד מרגלי הכסא להלל ולשבח שבת שבת ולא שבח חול, לפי שעלה ממדרגת מלאך שהוא חול למדרגת כסא על ידי מנוחת יום השבת הפורס כנפיו וסוכת שלומו על כל ישראל השובתים בו, ולזה אין ללבוש בו תפלין מפני שהם בימי החול ופוגם בקדש אם ילבשם, שהרי גוף האדם קדוש מקדושת כסא והתפלין קדושים מקדושת המלאך, ואם ילבשם נמצא משעבד

עצמו תחת רשות החול וכחה [ידחה?] כסא והלבישה במלאך, וכל שכן אם יעשה מלאכה שזה שעבד עצמו תחת רשות החיצונים ונתחייב מיתה מפני שקצץ בנטיעות ממש הפריד היחוד, והיינו סוד מחלליה מות יומת, ממש עשה חלל שם אדנ"י שהיה מלא משם יהו"ה והפריד עץ החיים לכך יומת, ולפעמים ימצאו צדיקים בעם בני ישראל יוכלו להיות הנהגתם בכסא ודוחים מלאך כל ימות החול, ואין לכסא דרך הנהגה להם על ידי מלאך, אלא על ידי נפשם ורוחם ונשמתם כדפי' ואלו זוכים לעולם שכולו שבת, ועם כל זה ביום שבת יתוסף להם מעלה נפלאה עד שיאמר עליהם ברעיא מהימנא כי מה שהוא מדרגתם בחול הוא מדרגת שאר העם ביום שבת, ומדריגתם ביום שבת תתעלה למעלה למעלה, ובזה יתוקן קושיא אחת שיהיה להם איסור מלאכה בימות החול כיום שבת, אלא שיש להם חילוק גדול בין שבת לחול, אלא שזכו שלא תתלבש ההשגחה העליונה אשר להם במלאך אלא יקבלוה מכסא, ותתבחן

הכסא להם בשני בחינות, בחינת שבת מפני תוספת האצילות, ובחינת החול מכסא, והכל תלוי בזכות הנשמה והנפש והרוח וזכות עסק התורה והמצוה כדפי'.**החקירה השנית דרך יושגח האדם מכסא ומלאך יחד**. זה סוד ענין המבדיל בין קדש לחול, כי סוד הקדש הוא היות ההנהגה ביום שבת נמשכת למטה בהתלבש האצילות בבריאה ומשם יומשך למטה על עם בני ישראל, והמלאך ההוא יושב ובטל בבחינת ההשגחה הנמשכת לאדם, אמנם פועל הנהגה הכוללת למציאות העולם סיבוב הגלגלים וכיוצא כדרך שפי' בדרישה הקודמת, וישראל ישאבו רוח חיותם והנהגה הנמשכת

לגזירת דינם וכיוצא מהבריאה, ולזה שובתים ונחים ואין דין ואין דאגה כלל, ובהבדילם במוצאי שבת יתלבש ההנהגה במטטרו"ן ויסתלק הרוחניות הדק המתפשט על
ישראל, ויתנהגו בסוד הרחמים המתלבשים מכסא למלאך ויהיה החסד נשפע דרך מיכאל והדין דרך גבריאל והרחמים דרך אוריאל והכולל דרך רפאל, וזה סוד ד' אצבעות שאדם רואה לאור הנר כדפירש בזוהר שהם ד' המקבלים מהנר העליון והם מאורי האש ודאי, ואז דנים האדם לפי מעשיו בהיכל זכות, וכל ההיכלות משמשים שמושם כמבואר בזוהר בארוכה בפרשת פקודי, ואז נפש רוח ונשמה שבאדם משועבדות
לגזרה ולהנהגה ההיא המשגחת מלמעלה מלובשת מבורא לנברא ומנברא לנוצר, וכן מעשה התורה והמצוה תתלבש בלבוש זה, ויהיה שיעור האור שגורם מעשה התורה והמצוה מתלבשת בלבושים אלו ולכך תפלת החול בה בכיה וצעקה והספד וכיוצא, מפני שהזמן גורם שהוא היות רוחניות העולה ממעשה האדם עולה כשיעור המלאך הזה לבד, וכן נאמר בזוהר שהזווג בימי החול על ידי מטטרו"ן, והטעם הוא כדפי' שיתלבש רוחניות התורה והמצוה ברוחניות מלאך ולא יעלה פשוטה כדי שיגרם שפע ואור כשיעור נאצל ונברא כימי שבת אלא כשיעור נוצר, והיינו סוד קשר ההיכלות ויחודם בימות החול על ידי תפלה מיושב ותפלה מעומד כדפי' בזוהר פרשת פקודי, וכיון שההתעוררות יעלה מבחינת מלאך יושפעו מבחינה זו, וזהו שדחה משה באומרו אם אין פניך הולכים אל תעלינו מוה, שהיה כח בו לדחות כל כח המלאך הזה, ועל ידי עצמו ועל ידי ישראל בסיבתו יהיו לכולם הכנה בנשמתם נקשרת בכסא ורוחם במקום מלאך ונפשם במקום אופן, וההשגחה יורדת על ידו והם מתנהגים בהנהגה משובחת מההנהגה זו, ומצותם מעורר היחוד בדקות יותר, וכן השכינה כל ימי החול רודפת אם ימצא בעולם צדיק שיהיה מרכבה אליה כדי להלביש הנהגתה ויחודה בבחינת נר"ן שבו כדי שיגרום היחוד בדקות וימשך אליה השפע בסוד בחינת נר"ן, שעם היות שאמרנו במקומות רבים שנפש מאופן ורוח מחיה ונשמה מכסא, עם כל זה יש שתי בחינות, הא' הכסא בעצמו והמלאך בעצמו והאופן בעצמו, ואין חציבת הנשמה מן עצמותם ח"ו שלפי זה לא היה ראוי שיצא האדם משעבודם כל עיקר, אלא הם מסוד רוחניות פנימי המתלבש בו, שהכסא טפל לרוחניות ההשגחה המתלבשת בה כמו הגוף לנפש, וכן החיה טפלה לרוח פנימי הוא האלהות המתלבש במלאך וכן אופן, אם כן הנשמה והרוח והנפש מרכבה משובחת מפני שהיא פנימית מוח, וכסא ומלאך ואופן לבוש למוח ההוא, אם כן בהיות בתחתונים

צדיק או צדיקים שתוכל השכינה להתלבש סוד ההנהגה בנשמה במקום כסא, וברוח במקום חיה, ובנפש במקום אופן, מניח סוד היכל קן צפור שהוא סוד מטטרו"ן, שנקרא קן צפור מפני שהוא קן לצפור שהוא השכינה שמתלבשת בו, ויקנן בצדיק שיעור יחודה בדקות יותר, והיינו סוד הצדיק שיש ספק בידו לדחות הנהגת החול המלובשת במטטרו"ן כדפי', אמנם בשלא ימצא צדיק אלא מפני עביות מעשיהם כולם משועבדים תחת השגחת מלאך, ונר"ן שלהם מתעבות ממוח להשתעבד לקלי' ולעביות לבוש המוח, אז תתלבש השכינה בקן צפור ויעוררו בני ישראל היחוד על ידי ההיכלות כדפי', וזה סוד האבות הן הן המרכבה כאומרו ויעל אלהים מעל אברהם, וסוד הכל תלוי במעשה התורה והמצוה כדפי' בתיקונים שהתפלין והציצית הם לרשעים כעול לשור ומרדעת לחמור, ולצדיקים יותר הם מדרגת קדושה אחרת, ולצדיקים גמורים הוא סוד הספירות וכיוצא, ובזה הורה כי עם היות הכל מצוה אחת, המשל בזה יתעטף בציצית הצדיק ויתעטף בציצית עצמו הבינוני ויתעטף בציצית עצמו הרשע, כל אחד יהיה שיעור מצותו כפי רוחניותו ודקותו, וכן עסק התורה והמצוה וכל שאר העבודה, כי הכל תלוי לפי מרכבת האדם כך יעורר היחוד העליון, מי שזוכה לנפש יעורר בבחינת אופן, ומי שזוכה לרוח יעורר בבחינת חיה, ומי שזוכה לנשמה יעורר בבחינת כסא, ומי שיזכה להזדכך יותר ויוכל לדחות הנהגת מלאך יעורר בבחינת דקות נר"ן שהם מרוחניות פנימי מהכסא והמלאך והאופן, ויתעלה ביותר ביום שבת שיעורר בסוד האצילות העליון, ועם היות הכל ענין אחד ומצוה אחת ותורה אחת, כי הכל תלוי לפי רוחניות העולה, וכשיעור מה שיעלה ויעורר כן שיעור מה שיזווג בספירות ומושך ההנהגה, ואם לא יזכה אלא להיות ההנהגה אליו אלא בשיעור מלאך לא יעורר הזווג אלא כשיעור מלאך כדפי', וזה סוד הזווג על ידי מטטרו"ן שפירש בתיקונים שער החצר הפנימי הפונה קדים ששת ימי המעשה יהיה סגור, וכבר הארכתי בענין בזהר פרשת נח. **החקירה השלישית בסוד ההנהגה המתפשטת למטה בעשיה**. הנה הנהגה זו תתחלק לחלקים רבים, אחת היא

הכוללת לרעים ולטובים, שכולם יצטרכו להנהגתם יום ולילה לא ישבותו, והוא נמשך אחר שגנז הקב"ה האור הצפון לצדיקים יוכרח האדם להשתמש באור שמש וירח וכוכבים וכל צבאי הזמן וחלקיו יום ולילה לא ישבותו. האמנם כתנאי שיהיו משועבדים אל הצדיק כענין שמש בגבעון דום וכענין מי שאמר לשמן וגו', הרי שהם משתמשים בעשיה אבל כמלך המשתמש בעבדיו ומחליף סדר עבודתם כל זמן שיצטרך וכיוצא, ויהיה הסיבה לזה, שהם המקיימים מציאות כוחם והמשפיעים

שפעם בטוב מעשיהם, וכולם אוכלים משולחנו שהוא המושך להם הכוח בטוב מעשיו, ולזה לא יפול תחת גזרות העבדים אלא אדרבא ישנה את תפקידם כרצונו. השנית יש צדיק שלא יוכל לברוח מהכוללת אמנם ישתמש בהנהגה הכוללת כפי מציאותה, ושאר פרטיו לא ישועבד להנמצאים אלא אל הרוכב עליו ואינו תחת גזרת החול, והוא הצדיק שהשכינה רוכבת עליו, כדפי' בחקירה הקודמת, ואף אם לא יפליא לבטל כוחות הטבע עם כל זה הוא משועבד להנהגת יום ולילה לא ישבותו, כדרך שישראל משועבדים לזה ביום השבת, אמנם אינו נידון על ידי המלאך כלל אלא בסוד היותו מרכבה הוא בעצמו להשגחה והנהגה כשאר פרטי המציאות, ולהיות ישראל על ידי משה רבינו ע"ה מהבחינה הקודמת ולא מזו הב', לכך לא נשתעבדו ישראל לא ללחם ולא למים ולא ללבוש ולא לאור שמש וירח כלל כל ימי היותם במדבר, כאומרו שמלתך לא בלתה וגו', וכאומר המאכילך מן וגו', וכאומר וה' הולך וגו', וכאומרו ויהי ידיו אמונה, הכל משועבד תחת ישראל בזכות הצדיקים אשר בקרבם. השלישית הם אותם המשועבדים בימי החול תחת מלאך ודנים אותו לכל צרכיו, והוא משועבד תחת היצירה והעשיה כדפי' בחקירה הקורמת, והטעם לזה שלא יזכך נפש רוח ונשמה שלו במעשיו

וישועבד להבלי העולם אם כן שר העולם שולט עליו ומשתמש במצותיו ותורתו כדפי'. הרביעית הם אותם שהם משועבדים תחת ההנהגה הכוללת הגשמית היורדת מהאופנים לגלגלים, וזה כשתדע כי ז' כוכבי לכת מקבלים שפעם וכוחם וגלגולם מן ז' היכלות, שהם סוד חיה ומלאך כדפי', והענין כי היכל לבנת הספיר במדור שבו, דהיינו בסוד חיה מתלבשת באופן, על ידי מדרגות רוחניים משתלשלים מדרגה ממדרגה מושך כח ההנהגה לגלגל שבתאי, והיכל עצם השמים לגלגל צדק, והיכל נוגה לגלגל מאדים, והיכל זכות לגלגל חמה, והיכל אהבה לגלגל נוגה, והיכל הרצון לגלגל כוכב, והיכל העליון לגלגל לבנה, ואותם שנאמר בהם והסתרתי פני מהם ונמסרו לכוכבי השמים ולשרים, ויהיו מכלל זה רשעי ישראל והדרים בחוצה לארץ בעת שלומם וטובתם, שלא יזכו רק להנהגה הפחותה הזאת זולתי אם ימצא שם צדיקים גמורים שיוכלו לבטל מזה קצת בתפלה ובטורח גדול, ועם כל זה הם תחת השרים שהם למעלה ודאי מהגלגלים חוצה להיכלות כדפי'. החמשית, הרשעים בעת נשפע להם עונש, שהוא נשפע להם על ידי החיצונים, והם אותם היסורים שאינם יסורים של אהבה, כי אותם יסורים של אהבה ח"ו אין חצוני מטפל בהם כלל אלא הם מהקדש פנימה, והסוד כי השכינה מקבלת השפעת הספירות אם דין אם רחמים, ומעשה בני העולם גורמים יושפע עליה הדין והם בכח מעשיהם מטיבין אותה

ומהפכים אותה לרחמים, ומקבלים עליהם כל עונש הדור על ידי שהיא משפעת עליהם הדין וכל ישראל ניצולים ושלוים בסבתו, והיינו סוד והוא מחולל מפשעינו, ואלו נקראים יסורים של אהבה, ירצה השכינה הנקראת אהבה שהוא מעורר אהבתה ומבטל דיניה, והוא אוהב אותם כאומרו באו אחי וגו', ומעורר אהבה בין ישראל לאביהם שבשמים, ואוהב ישראל ואומר אני כפרתם, וכבר האריכו בזוהר בעניינם. אמנם יש יסורי עון שאינם של אהבה אלא רצועה בישא לאלקאה, והוא שפגם הוא בעצמו במדות העליונות, וזכה שלא ישמר לו לעולם הנפשות ויושפע עליו בעולם הזה, והיינו בקצת של אהבה שאהבו הקב"ה ומסרו ביד עונו לטהרו, אמנם בעל חוב מקבל חובו וממש הפגם שהוא תגבורת הקליפה מקבל עונשו בשכר מעשיו והנחש כרוך בגופו וצועק וי וי בנישוכין דיליה עד ירצה עונותיו, ואפילו באלו יש בהם בחינות, יש מבטל מצות תלמוד תורה והם רעים יותר שכחוה מכל וכל מהקדושה שלא רצו במצותיו עד יטהר מטינוף וטומאת מעשיו, ויש בחינה טובה שהנחש יקבל שכרו וינשכהו נישוכין שלא יבטלוהו ממצות ומעשים טובים, והם גם כן באהבה, שהקדושה היא מטפלת שם ואומרת רק את נפשו שמור שלא תבטלוהו מעסק תורתו ומצותיו. ודרך יקבל הנחש הכח הזה הוא שיפתח נוקבא דתהומא רבא שהוא מדור החיצונים שהם ז' היכלות ועשר ספירות כדפירשתי בספ"ר ויסתלקו אל מחוץ להיכלות בתוך המדורין, דהיינו שיכנסו אל בינות לאופן מאחורי החיה ויקבלו שם הדין הנשפע דרך מדרגות הגבורה, וירד ויפעול הדין ההוא לרבים וליחיד כפי כחו בקטרוגו והמעשים המגונים אשר בידו שלא הקדימו תשובה, שהתשובה מועלת כאשר יתבאר.**החקירה הרביעית בהנהגה המתפשטת למטה על ידי החיצונים.** כבר פי' למעלה

בחקירה הזו' סוד פסוק וארא והנה רוח סערה בסוד התלבש הקדושה בקליפות החיצונות, והנה יתנהג העולם על ידו לסיבות, האחת בחוצה לארץ שאויר ארץ העמים טמא, וסוד אויר חוצה לארץ הוא סוד הקליפה המתפשטת והשר החיצוני טמא שולט בו, וההנהגה העליונה נשפעת לשר מסוד כסא שבו ע' ענפים כנגד ע' מלכיות כדפי' בפרקי מרכבה, וכן במלאך הם ע' שרים פנימיים ב"ד עליון כדפי' בזוהר בפסוק וה' המטיר, ומהם יוצאים ומשתלשלים מדרגה אחר מדרגה עד שמתפשטים באחוריים והם משפיעין לחיצונים, וכל שר ושר מנהיג לאומתו כפי ההשפעה וההשגחה המתפשטת מיום הדין כאומרו ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב איזו לרעב איזו לשבע וגו', ועל דרך וה הוא סוד התלבשות ההנהגה העליונה בהיות שכינה עם ישראל בגלות כאומרו הנה ה' רוכב על עב קל וגו', ואז הקליפות

נכנעות כאומרו ונעו כל אלילי מצרים וגו', וזה סוד ומלכותו בכל משלה ופירשו בתיקונים עשר אתוון קדישין יו"ד ה"א וא"ו ה"א מתלבשין בעשר קליפין לאכפייא לון, והיינו סוד שמירתן של ישראל בגלות, וזה סוד עת אשר שלט האדם דהיינו אדם בליעל איש און, באדם סוד מ"ה המתלבש בו, כאומרו מה אעידך מה אדמה לך הבת ירושלים, ודאי מ"ה שהיא השכינה בעשר מדרגותיה המתלבשות בכסא וכסא במלאך ומלאך באופן ואופן בחיצוני דומה אלינו בגלות, וזהו לרע לו לאדם בליעל, כי עתיד הקב"ה להכרית סמא"ל ולילית מן העולם כאומרו וחפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך ה' צבאות, ואומרו הארץ כבגד תבלה סוד ההנהגה החיצונית דהיינו סמא"ל ולילית, השנית הוא סוד יצה"ר שבאדם, כי זה נמסר בו כדי שעל כרחו של אדם כצריק וכרשע יש לו חלק בו, וכמו שצד הקדושה לימינו סוד המרכבה הקדושה דהיינו חלק יצה"ט שבו והוא סוד המרכבה מיכא"ל גבריא"ל אוריא"ל רפא"ל ויצה"ט רוכב עליהם מנהיג האדם לצד הטוב, כן כנגדה לצד שמאל שבו יצה"ר מורכב על ד' כוחות שהם הקליפות, והם עו"ן משחי"ת א"ף וחימ"ה, יצה"ר מורכב עליהם, ויצה"ר כלול מן שבעה היכלות טמאים נוטל כח מכל הכוחות כולם, ועל ידי יצה"ר שבו יש מבוא לקליפות בו להנהיגו בכל הרעות שבמציאות כדפי' כחותיו בזוהר פרשת פקודי, וירושה זו אליו בצאת הנפש רוח והנשמה מיד מזומנת שם החיצונית בפתח היכל לבנת הספיר, וכמו שהקדושה מרכבה שלימה וצורה שלימה [עשר אצבעות היד ועשר אצבעות הרגל שהם כל אחד עשר ספירות, כן החיצוניות עשר קליפות אחוזות] בצפרני הנקבה החיצונים שמצוה לחתכן בטהרה, והם העשר קליפין שעליהם היא אומרת רחצתי את רגלי איככה אטנפם, כן מרכבה שלימה באדם כסא נשמה מלאך רוח אופן נפש קלי' יצה"ר, וכמו שהחיצונית למעלה הכפירים שואגים לטרף, לעלוקה שתי בנות הב הב, והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה, כן יצה"ר כנגד האדם להתפש בו כל מה שאפשר בידו להכשילו עד יעשה עצמו אלוה לכפור בקונו ייעצהו אם יוכל לפתותו, ונכנס בו לפתותו מעט מעט כדפי' בזוהר פרשת פקודי, וחלק זה לצדיק ולרשע, ולצדיק יותר מן הרשע, כי הרשע שאין המרכבה הקדושה שלימה בו שלא זכה אלא לנפש בלבד, כן מרכבת יצה"ר אינה שלימה בו, והצדיק שהשלים המרכבה הקדושה בו משלים המרכבה

החיצונית ומתחזק בו כנגדו, וזה סוד אומרם כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, ואם הצדיק מעשיו יכניע החיצון ויאבדהו ויגבר עליו וזה תועלת חלק הקדושה, ותועלת היצה"ר גם כן שיטהרהו וימשכהו לבית המדרש ויתעסק במעשה המצוה

ויכנסהו עמו בגן עדן, וזה סוד גרים ודאי שמגייר האדם יצרו ויכנסהו אל הקדש פנימה, וזה סוד הנחש בקברות הצדיקים כדמוכח בכמה דוכתי בתלמודא דידן. השלישית הוא סוד האדם הנמסר ביד עונו וכבר הרשיע ואז נתן רשות לחיצונית להטיבו כנגד מעשיו הטובים, ואותה הטובה הנשפעת עליו אינה טובה מן הקדושה אלא מהחיצונים שנכנסים אל הקדש ומשפיעים לה טובה ושפע, כדי להשפיע לפלוני שכר מצותיו מטיבין לו בעולם הזה לרעתו, וזה סוד רשע וטוב לו, כי טובתו היא נשפעת אל החיצונים, וכל זמן שהוא נכנס בעבודה זרה ובעריות ובשפיכות דמים מתעשר עושר גדול, וזהו שנמסר ביד עונו ויאריך ימים וירבו בניו ונכסיו מתברכים עד יאכל כל פרי מעשיו בעולם הזה, ואם יבחן האדם המזומן בידו דרך בא אליו, וכן אם יתברך על ידי מה הוא מתברך, ישיג על מה ועל מה ובאי זה דרך יבא אם מבחוץ אם מהפנימי, והכלל יש רשות לחיצון להנהיג האדם ולהטיבו אם הרשיע ולהטעותו ככל אשר יוכל. הרביעית, הוא סוד הצדיק הגמור שגם הקלי' תחזור אליו להטיבו, כענין הצדיקים שאפילו השדים היו נשמעים אליהם לעבודתם, כענין יוסף שידא, וכענין חמורו של רבי פינחס, וכענין אברהם ויחבוש את חמורו, והיינו שאחר שהצדיק יתקן את מעשיו ככל האפשר וירא היצה"ר כי לא יכול לו מיד נכנע לאדם, ואדרבא החיצונית משועבדת לו וכל ישעה ומאוייה לשרת אותו לזכות על ידו, כי יש חלק בקלי' שהיא מתקרבת אל הקדושה בסוד נוגה שפי' בחקירה השביעית מהדרישה הקודמת, ומשם חסידי אומות העולם וטהרתם וטובתם עם ישראל על הדרך הזה שהם מהחלק הנזכר. **החקירה החמשית דרך מבוא החיצונים בענייני העולם**. דע כי כל מה שבמציאות התחתון

[הוא] סוד

בריאתו בקדושה כאומרו כולם בחכמה עשית, שאין ספק שאין לשום כח שבכוחות לברוא אפילו בריה קטנה ח"ו, שכל מה שנברא במציאות אפילו היתושים הנבראים בנבלות המתות כולם נבראות בסוד החכמה העליונה בלי ספק, ומה שאלו נאסרו באכילה ואלו הותרו באכילה הוא סוד הנתיבות המתפשטות בעולם עד עדי אפסי ארץ עד אפיסת המציאות, כי הבריאה והנתיבות נתפשטו מבריאה ליצירה ומיצירה לעשיה וירדה החכמה מדרגה אחר מדרגה עד הגיעה אל כל מה שנמצא במציאות, וכיון שהגיעה החכמה עד סוד העשיה באופן, המציאה האדם בנתיב הכולל כל הנתיבות וניתן בו כל המציאות כולו ולזה יכול להשיג כל מציאות התפשטות החכמה, אמנם בהגיע התפשטות סוד החכמה בהשלימה סוד עץ החיים ברא עץ הדעת טו"ב, והיינו התפשטות הקדש כולו עד אופן, ואחר כך ברא הרע והוא חלקי החיצונים

למשפחותיהם, ונתפשט הטוב עד אפסי ארץ, ונתרכב הטוב והרע יחד מגלגל המזלות ולמט', ולזה הוזהר האדם ונאמר לו ומעה"ד טו"ר לא תאכל ממנו, ובזה הוזהר בכל חלק הרע שנתפשט משמאל מלמטה לאופן עד אפסי ארץ, ולא נאמר לו ועץ הדעת טו"ר לא תאכל אותו, חס ושלום שחלק הטוב אוכל ממנו כמה שירצה אם ברוחניות אם בגשמי, ברוחניות להשיג מאופן ולמעלה בכל מה שירצה להתחכם, ומהגשמי כל המותר לפיו מהצמח והחי וכיוצא דוקא צד הטוב, וכצד הרע נאסר לו אם ברוחני לידבק בקליפות להבין בהם להשכיל בעניינם, אם בגשמי כל האסור לפיו מהחי והצמח, ולא נמצא מציאותם רק להתפשטות מדת הטוב להזמין צורך האדם בכל מכל כל כדפי' לעיל, כענין האש להתחמם בו והאדם שורף בו חבירו, כן הוא סוד הנמצאים כולם צד הרע שהותר לו לצורך ענין אחד והוא נשתמש בו לצורך ענין אחר, ולזה לא נאמר לו ומעץ הדעת לא תגע בו שאינו אמת אלא לא תאכל ממנו, יש חלק ממנו שהאכילה וההנאה ממנו היא אסורה והנגיעה מותרת, וזהו שאמר הכתוב לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות, הנה בחיצוני בשתי בחינותיו מותר הנגיעה, ומטעם זה לא נאסר לשלמה הנגיעה אלא האכילה דהיינו ויאהב שלמה נשים וגו', ולזה נתפשטה סוד החכמה בכל אפסי ארץ, והנה בהתפשט סוד החכמה בעץ הדעת טו"ר המתרכב ויורד ומתגשם ובורא חלק החכמה המתלבשת בנמצאי' התחתו', בהיות האדם שומר יחס המצוה ומעץ הדעת טו"ר לא תאכל ממנו, ויהיה הטוב שומר גבולו והרע שומר גבולו ולא יזיקו זה לזה כלל עם היותם צרות זו לזו, אמנם בהיות האדם פורץ גדר הטוב ואוכל מהרע מיד מתבלבל והגדר נפרץ, ואין התפשטות החכמה מתקיימת למטה ונעשה מקומה חלל, ומסתלקת ומתמלא חללה מהצורה שהוא הרע

הנכנס דרך הפרצה שפרץ האדם, ואז ישלוט הצד הרע החיצוני בבריאת הטוב, וזהו טעם התפשטות החיצונית במציאות כולו והתלבשו בו כדרך התלבש החכמה העליונה בו, ובהיות החיצונית השוטה מתלבשת בו אין הנגיעה ביושר ההנהגה ביושר במדה ובמשקל אלא בשגעון ובשטות כדרך מי המבול שגברו על הארץ, ומי גרם זה הפרצה שפרצו והם סלקו נתיב החכמה המתפשטת הנותן גבול לכל הנמצאים, ונתלבשה החיצונית במים ממש והיא כים הולך וסוער עד אשר נתרצתה החכמה סוב נתיבה המתפשט למטה השומר דרכי הנבראים כל אחד על גבולו וירדה למטה, והחיצוני נכנס בגבולו והפרצה נגדרה והרי כל אחד ואחד במקומו עם היותם צרות זו לזו, ודרך זה יהיה ממש לסוד כל הפרטים כי תצא אש ומצאה קוצים, ותצא אש מלפני ה' הכל יש לו גבול ובהיותו בגבולו לא יזיק יסתלק החכמה המגבלת, יצא הנברא

מגבולו על ידי החיצוני, יפגע הגורם הרע ולפעמים גם באחרים כאומרו משניתן רשות למשחית לחבל אינו מבחין, והיינו דוקא בצדיק שאינו גמור ויש מבוא בו לחיצונית פוגע בו, והיינו ויש נספה בלא משפט, כי בהיות משפט שהוא התפארת עם צדק שהיא התפשטות החכמה אין צדק מסתלקת ואינה מרשת חייליה הדינים לפרוץ

גדר גדרה החכמה מראשיתה, אמנם בהסתלק משפט מצדק מיד החיצונים פורצים גדרי החכמה בפרצות שפרצו הרשעים ונכנסים בגבולה והיא מסתלקת, ומיד ובערה ואין מכבה, והיינו חרב רעב שבי משחית מגפה מזי רעב ולחומי רשף וקטב מרירי ושן בהמות מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, וכל זה גרם האדם, שאין רשות לחיצונים לחבל אם לא ניתן להם רשות מלמעלה כאומרו אם ישוך הנחש בלא לחש, ובזה נבין סוד המיתה הגזורה לאדם מעת פרץ אותה הפרצה אשר בין נתיב החכמה הגורם החיים והטוב ואכל מחלק הרע, וגרם שיכנס המות והרע אל גבול החיים והטוב, ומיד נסתלק הנתיב ההוא והמיתה פרושה על כל נמצא והכליון על כל הוה שיפסד, ולא נמצא מי שיגדור הפרצה הזאת עד בימי ישראל בעומדם על הר סיני שנסתמה פרצה זו ונתיב החכמה נתפשטה למטה והחיים והטוב בגבולם, ומיד כתיב ושעשע יונק על חור פתן וגו' וגר זאב עם כבש, כל אחד שומר גבולו, ומיד כשחטאו חזרה הפרצה ונפרצה והעולם כעת הוא משועבד לחיצונים לכל הדברים הרעים שבעולם, בקלות נמצא בהם הרע והחיצונים, עד יתוקן בביאת המשיח במהרה בימינו אכי"ר.**החקירה השישית בנתיבות החכמה החיצונית לפעול בנבראים התחתונים**. כבר פי' בספ"ר ובכמה מקומות סוד גם את זה לעומת זה עשה האלהים, וכמו שיש ל"ב נתיבות החכמה הפנימית הקרושה והטהורה כן יש בחכמה החיצונית נתיבות ודרכים, ועל המטים עקלקלותם נאמר העוזבים אורחות יושר שהם נתיבות החכמה ללכת בדרכי חושך שהם נתיבות הפתיות, שהם נמשכים מאשת כסילות הומיה, שהיא נגדיית לחכמת

נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו, ולכך החכמה בסודה סוד כ"ב אותיות להמציא אוי"ר מי"ם א"ש בסוד אותיות אמ"ש, כן יש לחיצונית אמ"ש חיצונים, והיינו רוח סערה, אש מתלקחת, מי המבול, ויש לפנימיות ז' אותיות בג"ד כפר"ת להמציא שבעה כוכבים כן יש לחיצונית שבעה כוכבים, אלו קדושים ואלו טמאים, וכמו שיש לפנימית י"ב אותיות הו"ז חט"י לנ"ם עצ"ק להמציא י"ב מזלות קדושים, שהם סוד י"ב גבולי אלכסון בכסא מלאך אופן, כן יש לחיצונית י"ב מזלות שהיא משפעת בהם, ולזה כל אותם החוזים בכוכבים יוכלו לפעול כל

הפעולות בנמצאים התחתונים ככל אשר ירצו, והכל בסוד עץ הדעת ברע ממנו, ולמדו בני האדם ממה שניתן להם רשות לנגוע, כאומרו אבל אתה למד להבין ולהורות, למד לאכול למד לעשות, ולא עוד אלא למדו להרכיב הכוחות, כי זהו עון לאין תכלית להשביע הכוחות בשם הקדוש בענין שפורצים גדר בקדש להשפיע משם לחיצונית, והחיצונית מתגברת ופועלת למטה בנתיבות החכמה, וזה דרך הכישוף והקסם וכל שאר הפעולות אלא שהם עולות מדרגה אחר מדרגה, וזה היה עון דור הפלגה שהיו משתמשים בהרכבת הכוחות והמשכת כח הככבים, וזה היה עון עבודה זרה בזמן ישראל, כאומרו לעשות כוונים למלכת השמים, והיינו אומרו העורכים לגד שולחן, והיו מצליחים הצלחה גופנית וממעטים חיות הנפש וטובתה, כי מעשה ענין זה הוא סוד עבורה זרה על כוונתה האמתי, ולא ניתן רשות לאדם להשתמש בככבים ומזלות ובכוחות חיצוניות או פנימים רק מה שנמשך נתיבותיה מעצמה בהסכמת הקדש לבד, אמנם שיפרוץ פרצה שיכריח הכוחות להשפיע בהכרח יפגום מיד וישעבד עצמו תחת ממשלתם, ויביא נתיבות החכמה החיצונית בנתיבות החכמה הפנימית, ויערב הטהור וטמא יחדו.והענין

הוא כי הנתיבות נגדיות זו לזו, והאדם בקלקול מעשיו יוכל לסלק נתיבות הקדש ולהגביר נתיבות המקולקלות, כי כיון שהם אלו לעומת אלו צרות זו לזו תסתלק זו ויכנס זו אש באש מים במים רוח ברוח, ולזה כמו שהגשמי משכן לרוחני הקדוש כן בהסתלק הקדש ממנו מיד שורה עליו החיצוני טמא, וכדרך שפי' בענין הגוף שמתטמא שבהסתלק הנשמה הקדושה מיד החיצונים מזדמנים שם, כן הענין בדברים הגשמיים רוח חיוני קדוש וטהור שורה בו ובהסתלק הקדש מיד רוח חיצוני שורה בו, ולזה כל האומר זו לשטן מיד רוח הטומאה שורה בו, ולזה טוב להזכיר שמו של הקב"ה על כל מעשיו שמיד רוח הקדש שורה ואין כח לחיצוני שם, ועל זה נאמר הוי בונה ביתו בלא צדק, וזה דרך מבוא החיצוני אם בהזמנה כדפירשנו זה לשטן, אם במעשה יכוין אותו מעשה להמשיך כח ענין פלוני בתלסם פלוני ימשיך אותו כח שם ויגביר שם כח החיצוני ויתנהג האדם על ידי החיצוני, ויצליח מעשהו בגוף ויחליש נח הנפש חולשה גדולה, ועל זה נאמר בדרך שהאדם רוצה בה מוליכים אותו, אם דרך ישר אם דרך המות, ועל כזה נאמר למה נקרא שמם כשפין שמכחישין פמליא של מעלה, כי פמליא של מעלה הוא המשכת אופן יתפשט בו סוד נתיבות החכמה למטה בענייני העולם יצליח הראוי להצלחה כפי מעשה האדם וצרכו אם לשכר אם לעונש, והרוצה הבחירה נתונה בידו להחליף דרך החיים והטוב בדרך המות והרע ויימין וישמאיל כרצונו, כי נתיב הבחירה גבר על הכל ויסלק

האדם בבחירתו מהיסוד או המורכב החי או הצומח, ויכריחהו על ידי המשכת הנתיב הרע מהרעים יברח ממנו הנתיב הטהור והקדוש, ויחליף אש באש או מים במים או רוח ברוח או מזל במזל או ככב בככב טמא בטהור, והגשם התחתון הוא גוף גשמי משועבד לשתי הכוחות טהור וטמא, ויתנהג ההנהגה שיבחר על ידי ידיעתו בהרכבת הכוחות והיותו מחליף רע בטוב או טוב ברע, ויעלה בידו מפני היות הגשמי היולי משועבד לשתי הפעולות שכן הוכרח להשכירו ולהענישו, והוא גרם עתה בידו ממש להחליף להטריח הגשמי התחתון כגון האש או הרוח או המים או העפר או הרומם או הצומח או החי או המדבר למלאות, תאותו ורצונו ולצאת חוץ ממחיצתו וגדרו, וזה רצה בהנהגת החיצונים והשלימם בעולם ודחה הקדושה וסילקה מן העולם, ודע כי בענין המדבר אין כח לשלוט אלא דוקא אם כן עונותיו ילכדונו, המשל בזה אם יכשפו על האדם להחטיאו בעריות אם יהיה נזהר בעון ההוא לא יועילו מעשיו, והיינו דאמר בגמרא טול וגו', וזה טעם זמרי בן סלוא, עם היות שבאת כזבי בת צור בכשוף אליו כדפי' בזוהר, שהרי כנגד משה רבינו ע"ה היתה באה וצדיק מצרה נחלץ, שהרי משה רבינו ע"ה היה ניצול מעבירה זו בטוב יושר מעשיו, אבל הרשע שנתאוה מקודם לעבירה נכשל בה, ולזה לא יוכלו הכשפים לשלוט במדבר אם לא יהיה בו הכנה מצד מעשיו הרעים כדפירשנו, ולזה חייב בעונש ולא יועילו טענת אונס.**החקירה השביעית דרך מבוא באדם בעצמותו הנשמה המתעברת בו או הסלאך או השד**. הענין כי האדם ישרה עליו רוח אלהי קדוש, כענין שאול

כאומרו וצלחה עליך רוח ה' והתנבית עמם ונהפכת לאיש אחר, וענין זה לכל הנביאים, וההפכי ובעיתתו רוח רעה, וכן יתעבר באדם נשמה פעמים קדושה פעמים רעה, וכן ראינו שד או רוח רעה יתלבש באדם ויבעיתהו וצריך שנחקור דרך יבוא ענין זה באדם ואיזה מקום אשר לו, וכן ראינו יתלבש בו מלאך וידבר בו דברי חכמות וזה שיקראוהו בני אדם מגיד היאך יהיה ענייננו. ולזה נאמר כי דרך התלכש רוח אלהי באדם או להיותו שר או מלך או נביא הכל הוא סוד רוח אלהי יתלבש בו בסוד נפש רוח נשמה שבו יעשה אליו כסא בסוד היותו מרכבה להקב"ה כדפי' בחקירה א"ב, ולזה נאמר כי המלך הוא כמו לב לעם, ולכן השכינה עיקרה תתלבש במלך וענפיה יתפשטו בשאר העם, ולכן נאמר בגלית כי חרף מערכות אלהים חיים, כי ממש שכינה היתה עם ישראל במלחמתם ומרכבתה בסוד המלך ושרי צבאות ושרי אלפים ושרי מאות, שכל אלו העניינים הם הכנות להיותה שורה על ישראל, מפני שיש בה בחינה אמצעית כוללת הכל, וכן יש בה ענפים שרי אלפים שרי מאות

שרי חמשים ושרי עשרות, כדפי' בתיקונים שרי אלפים א', שרי מאות ד', שרי חמשים נ', שרי עשרות י', הרי שם אדנ"י השורה על ישראל, והיינו סוד שום תשים עליך מלך וגו', ועל דרך זה גם כן רוח אלהי ישרה על הנביא או על הכשר בהיותו עוסק בתורה ובמצוה, ודרך מבוא הרוח הוא בסוד כסא חיה ואופן, דהיינו נפש רוח נשמה שבו, אמנם דרך מבוא המלאך הוא לפי מה שיהיה בחינת המלאך, אם מצד השרפים יבוא מורכבת בנשמתו ויתקשר עמו ברוח ובנפש ובגוף ויפעל בו ויכריחהו לדבר ויהיו דבריו דברי חכמה, וכשיסתלק ממנו המלאך ההוא ידע אותם הדברים כמי שהוגד לו על ידי זולתו מפני שאינם מעצמו אלא מדבר זולת נר"ן שבו, ואם מצד החיות יתרכב ברוחו כי שם מקומו, ואם מאופן יתרכב בנפשו, ודרך הודעת המלאך הדברים ההם הוא על ידי שיכריח הגוף ידבר אותם הדברים וישכילם אחר סילוקו ממנו, ובתיקונים פירש הרשב"י ע"ה כי אליהו לפעמים יתלבש בשכל האדם ויודיעהו דברים נעלמים, ויהיה ענין זה לאדם כמו מעצמו עיין אותם הדברים ויבוא בשכלו פתאום החידוש ההוא וענין ההוא, וכמו שהוא בענייני התורה כן יהיה ענייני העולם יודיעהו זה יהיה וזה לא יהיה וכיוצא, ויבוא בדרך העלם לא ירגיש האדם אלא כבדות ראש, ולא צלצול אזנים ולא חידוש בעצמו כדרך שיקרא בהיות הדבר על ידי מגיד אלא כמי שמעצמו מגיד הד??ר ההוא. ודרך העיבור הוא לפי מה שיהיה בחינתו אם נשמה יתאחז בנשמתו אם טובה מפני מצוה שעשה ואם רעה מפני עבירה שעבר, ואם יזכה ישוב וישיבה בתשובה עמו עד שתשלים אותה הנשמה פקודתה, ולא כל נשמה תתעבר באדם אלא שיהיה לו יחס וענין אם מחמת קורבה ידועה להקב"ה וכיוצא, ואם רוח יתאחז ברוחו והסיבות כדפי' בנשמה, וכן נפש, ובלי ספק שהעיבור הטוב ידריכהו בעבודה ובתורה ובמצוה והעיבור הרע יוליכהו וידריכהו בהפך. והשר בלי ספק יתאחז באדם מצד עבירה שעשה ונמצא במקום סכנה יחידי וכיוצא מצא מקום לתפוס בו, והוא רוח רעה מבעתו, ויתרכב בעצמו כדרך שיתרכב הנפש בגוף כדפי' בספ"ר, כי דקות הדם הוא רוח חיוני הגשמי אשר באדם, שהוא נפש הבהמית שבו, ועליה ירכב סוד הנפש, ועל דרך שירכב הנפש ברוח החיוני ירכב השד באדם ויבטל כח חושיו ויבהילהו וישתטה, וזה דרך הנכפים, ושנוייהם הוא כי שינוי המשפחות אשר לשדים שהם מינים רבים אלו על אלו, שוכנים באויר העולם אלו על אלו כפי מדרגתם ומעלתם, והחכם שישביע השד צריך שידע מאיזה משפחה הוא לדעת מאיזה חלק הוא, כדי שידע כיצד ישביעהו ויכריחהו לעשות רצונו כאשר נבאר כדי להבריחו מהאיש ההוא.הכלל העולה מכל החקירות האלו, כי במעשה האדם תלוי היותו גבוה מעל גבוה

ומשרה עליו כל כח האלהות היורד למטה לארץ ושורה עליו ממש, כענין היותו בסוד מטטרו"ן שר העולם, ובמעשהו להיות מתנהג בכסא ומבטל כל מעשה המלאך אם ירצה, במעשהו להיות משועבד תחת מלאך ואופן או פחות ממנו כגון שר חיצוני בחוצה לארץ, ובמעשהו להיותו מתנהג על ידי הקלי' ולדחות עצמו מהקדש, כי יש באדם כח במעשיו לרכוב על כל המדרגות ולהדבק בקונו או לרדת למטה מהשד שאין פחות ממנו, ויש מבוא במציאותו לכל הבחינות הנזכרות כדפי', ולפעמים יקרה לאדם שעשה עבירה, ומה גם אם בא על הנכרית ומתה, והוא ידמה בעצמו להדבק בקדש בלי שיעשה תשובה כראוי על עונו, יבוא אליו כח העבירה ההיא והמשחית הנברא ממנה או נשמת הנכרית הטמאה ויראה אל אדם עניינים ידמה בעצמו שהוא נביא וכיוצא ויטעהו כל מה שאפשר, או יחטיאהו בקרי וכיוצא, והאיש אשר אלה לו אין לו תקנה אלא לשוב בתשובה שלימה ולהתפלל לקונו ירחיק ממנו הדבר הרע הזה מקרבו, שהוא זמן עצמו לקדושה ולרוע הכנתו השיג בהזמנתו החיצונית, הרחמן יצילנו.

דרישה שישית - רכיבת האדם עליהם

הדרישה הששיתדרך **עם אי זה צד ירכב האדם עליהם. החקירה הראשונה**
ירכב האדם על
החיצוני וכמה בחינות יש בו שצריך אליו ערמה להנצל ממנו.
העיקר שהכל תלוי בו הוא יסוד כל דבר ודבר, לא יהיה לו אחיזה כלל ועיקר, כענין אומרו הוי בונה ביתו בלא צדק היא מדת המלכות, והיינו מי שכל מעשהו לשם שמים סוד היחוד שם היינו מלכות שמים היינו תפארת, ובהיות האדם מקדים שם שמים בכל מעשיו מיד הקליפה מסתלקת משם, אמנם אם לא יהיו מעשיו לשם שמים
מיד הרעה קופצת שם ומולכת על הדבר ההוא, לכך צריך להיות כל מעשיו לשם שמים, במחשבה שיישיר מחשבתו בפועל ההוא לשם יחוד קונו כנודע, ובדבור, יזכיר בו לשם יחוד קב"ה ושכינתיה, ובמעשה, שלא יהיה המעשה מקולקל, כי לא תועיל המחשבה והדבור אחר שהכלי מכוער לא ישרה, ולזה בהיותו בונה בית יהיה מחשבתו לעבודת קונו ובדבורו לשם שמים יחוד קב"ה ושכינתיה ובמעשהו, ואז צדק ילין בענין ההוא והרעה נבדלת
משם. וזה עיקר גדול בהולדה ביחוד איש ואשתו, שאין לך דבר שיקדם לילית הרשעה להמצא שם כפועל זה מפני שהוא בנין גדול להוליד ולד של קיימא בונה

עולם, או להוליד לבהלה בניו של לילית כדפי' בסבא בעשוקים, או להוליד רשעים בני סמא"ל וליליות מחריבי עולם. ולזה ענין זה קשה למאוד וצריך ענינים גדולים בהכנות לברוח ממנה. ההכנה הראשונה, היא טהרת האדם מעונותיו כל מה שאפשר בתשובתו לפני קונו. ההכנה השנית, לשמור עצמו מהחטא בהיותה נדה, שאז היא משותפת לאשתו ואם יחטא אחריה נדבקת בו אחר כך בהולדה. ההכנה השלישית, בטהרת האשה כדין וכשורה כנודע, וקציצת צפרניה שהם עשרים שגדלו בנדתה שהם גורמים רעה לעולם וכן קצת משערה, ויגנזם בחצרה בחור ידוע ובבואה ישרפם, מפני שאותו החלק הוא לחיצוני חלק טומאתו וצריך ביעור ואין ביעור אלא שריפה. ההכנה הרביעית, יחודו עמה בקדושה ובכוונת הלב ובהצנע, ובזוהר מפרש לחש אחד שיאמר בעת זווגו כדי להרחיק הרשעה הזאת ממנו, וכבר פי' ברעיא מהימנא (שער ד' סימן ט"ו) דרך קידוש שיקדש עצמו בשעת התשמיש, ועיקר הכל שלא יהיה לאור הנר ובכיסוי, ועל דרך זה יתרחק האדם מכל הדברים הגורמים פגם לנפש כי בכולם יש לה מבוא, ויתרחק מכל הדברים המטונפים ומכל המקומות שהמזיקים מצויים שם כי כולם יגרמו לו רעה, וכן מבתי עבודה זרה כגון בית תפלתם בתי ערכאות שלהם מקום כנסיותם, להתרחק מהזונה מד' אמותיה שלא להסתכל

במחשבתו בזנותם וכיוצא, כי אלו הדברים גורמין רעה לאדם ומיד אשת זנונים נודעת אחריו להזנותו לאיסור ובמותר לו וכיוצא מהדברים הרעים, בזולת כמה דברים אחרים כגון מכל מיני כשוף וקסמים והסתכל בהם, כי האדם למקרה עמהם מפני שהם המזומנים לאדם ברגע וזו שמחתם להדבק בו, ועל הכל יזהר מהיותו בעל מריבה וקטטה בתוך ביתו שזה הוא ההכנה העיקרית אשר לה כי מיר היא נמצאת שם. וכאשר ידע שהוא נגד החתן העליון והיא נגד הכלה העליונה ובעשותו קטטה מבריח שלום מבין שניהם ומיד הרשעה נאחזת שם, אין ספק שיראה האדם שהוא פגם גדול. והמריבה בבית היולדת גורם סכנה לולד ומיד היא נמצאת שם. והמריבה במקום השמחה כגון חתן וכלה ח"ו גורם רעה גדולה ונאחזת באותו הבית. כענין הוי בונה ביתו בלא צדק. וכן יזהר מהדברים הנמאסים שהיא נאחזת בהם ואוכלו במקום הטינופים כי לא לחנם פי' אל תשקצו את נפשותיכם זה השותה בקרנא דאומנא, כי כל אלו הדברים גורמים שקוץ הנפש ברשעה הזאת שמשכנה בטינוף, וכן יש לו להיזהר שלא יהיה מלוכלך בידיו ומטונף בבגדיו, וכבר הזהירו רז"ל בזה לתלמיד חכם ופירשו הטעם משנאי אהבו מות, ודאי מו"ת שהיא היא בלי ספק, ולא יאכל בהזדמן באקראי אם לא בכוונה בישיבה לכבוד קונו שגם היא מזדמנת, ולא יברך

בידים מסואבות ומזוהמות וכל כיוצא, וכבר האריכו בזה רז"ל, כל אלו מצות לא תעשה, ויש מצות עשה, כגון להיזהר בהבדלה אחר שבירך להתפלל על הבדלם ממנו, שאז הן מתגברות וצריך להאריך בפסוקי שמירה כפי כחו, וכן בצאתו מפתח ביתו ומה גם בלילה, ושמירת קונו בפתח, והוא יוצא ונבדל ממנה והחיצוני לשמאלו יתפלל שם לקונו על היות שמירתו עמו בדרכיו, וזהו צדק לפניו יהלך, דהיינו מדת צדק, וכן במעשיו, כגון ברחיצת ידיו להגביה הימין על השמאל כדפי' בזוהר, וכן בכל פעם לא יגביה רגל השמאל על הימין ולא יד שמאל על יד ימין אלא להפך יז ימין רגל ימין על השמאל לעולם ובכוונה להכניע החיצונים, וכן בסעודותיו ובשמחותיו וחגיו ובמועדיו. וצדקתו יקדים לכל דבריו, שבאותה פרוטה מזדמנת הקודש מיד, ולא יוציא מפיו דבר נגד השטן ולא יזכירהו, ;לא יזרוק בכעס שהוא תקרובת לו וכיוצא, ולא יקלל עצמו ולא יאמר יהיה לשטן או בשעה רעה וכיוצא, כי הדיבור גורם גדול, ולא יפחיד הקטן ויאמר חתול קחהו כלב קחהו נשכהו וכיוצא, שהוא נקרא כלב וחתול וכל שמות הרעים להרע.**החקירה השנית**דרך יזכה האדם אל הנפש ואל הרוח ושאר מדרגות. תינוק ביום לידתו, עם היות שקדמו לו כל ההכנות הראויות, אם לא שנולד מהול הוא שקוע בתוך הקליפות, וביום מילתו מתבערות הקליפות ממנו והנפש מתנוצצת בו, אמנם עדין הוא בתוך הקליפה ופטור מכל המצות, ועם כל זה ראוי לשומרו מכל מיני שקץ ושרץ ושלא לינק מהגויה וכיוצא, שעיקר זה המתייסד בו גורם לו רעה כשיגדל, לכך צריך האדם שלא להאכיל בנו איסור בידים שסוף סוף מתפעל ממנו, והקליפות אוחזות בדבר איסור והגוף מתגדל בהם והם נותנים כח ליצר הרע המקדים אל הגוף מיד בסוד הערלה, וכשיודע לדבר אביו מלמדו תורה, ומיד הנפש מתנוצצת בו והקליפות נכנעות, וזה גדולת תלמוד תורה לבן בקטנותו שהקליפות משתברות והנפש מתגברת, והיינו סוד בן חמש שנים למקרא, שאז סוד ביצים מארי מקרא, וביצים הוא בסוד אופן שהוא נפש, ונפש מתחלת להתנוצץ משיודע לדבר ומתחזקת בחמשה שנים, ולכן כשיודע לדבר מלמדו אמן ותורה צוה לנו ושמע ישראל וגו', ומגלגל עמו עד חמש שנים, ואז ספי ליה כתורא, כדי שיזכה אל הנפש בעוד שאין בו חטא והיצר הרע אינו מוצא בו מקום להחטיאו, הגיע לתשע שנים ויום אחד, שהוא זוכה לחינוך המצות, הרי זה מושך עליו רוח, ווה סוד ביאת בן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה, מפני שעד תשע שנים בעולם הנקבה בסוד אופן, וכבר פי' שכינתא מקננא באופן ומתמן נפשין, אמנם כאשר הגיע לתשע שנים ויום אחד מושך רוח ממטטרו"ן שהוא סוד הזכר, דהיינו תפארת מקנן במטטרו"ן, ולכך מצדו ביאתו

ביאה ודאי, ולא לדבר והיא בעולם נפש והיא נקבה, וכבר פי' בתיקונים כי אפרוחים סוד רוחין והם ממטטדו"ן והם מארי משנה, ולכך בן עשר למשנה ואז בהנהגתו בחינוך המצות והיותו עוסק במשנה זוכה ומושך עליו רוח, ואז ודאי צריך להפרישו יותר מן הדברים בפוגמים מפני שאם יחטא יפגום הרוח, ועם היות שאינו מתחייב בבית דין של מטה ולא בבית דין של מעלה כאשר נבאר עם כל זה הוא פוגם הרוח והנפש, והעד מההוא ינוקא שנפטר בימי רשב"י שהיו מצערין אותו הכרובים כדאיתא בינוקא בפסוק והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם וגו', וגם התינוקת כשהיא מגעת לזמן זה יש לה נישואין למיאון ודעתה ניתוספת מן הטעם שפי', ולעולם הנקבה ממהרת לבוא מפני שהיא מושכת מלמטה ולא כן הזכר שמושך מלמעלה, וזמנים אלו אינם בדקדוק לכל העניינים מפני שהכל לפי ההכנה. הגיע לי"ג שנים ויום אחד, שהוא זוכה לכל מצות התורה מן התורה מושך עליו נשמה מכסא, ולכן עתה הוא ראוי להוליד בנים אחר שלשה חדשים שתתחזק בו הנשמה, ונושא ומקדש וקדושיו קדושין, וכמה עניינים אחרים מפני שהוא איש שלם, והנקבה בת י"ב שנים ויום אחד מושכת עליה נשמה והיא בת בנים והיא בכלל עונשין שכבר הם פוגמים למעלה, ואז מתקיימים בהם הנר"ן מפני שנקשרות שלשתם, ואז הזקן הכסיל מתחיל [להתגורר] [להתגודד] בו והם בני עונש אם יחטאו, וזה סוד בן י"ג למצות, וכן הוא מגלגל והולך עד שמגיע לט"ו שנה שמתחזקת הנשמה בו וכבר אמרו בזוהר ובתיקונים בנים אלו מארי תלמוד והיינו מכסא דמתמן נשמתין שהבינה שהיא אם הבנים מקננת בכסא כדפי', וכבר פירשו כי כשהגיע רבי אלעזר לי"ג שנה ונתחדשה בו נשמה עשה אביו סעודה, ועדיין בכל ג' מדרגות אלו אינו בספירות עולם הזכר מפני ששלשה מדרגות אלו הם מעולם הנקבה כדפי' שהי' ספירות דבריאה יצירה עשיה מציאותם ניצוצי המלכות המתפשטים למטה שהיא המתפשטת בכל החיילים וכבר הארכתי בזה במקומו. וזה סוד אני שהיא במלכות היום ילדתיך, דהיינו מצד הנשמה רוח נפש דבריאה יצירה עשיה. הגיע לעשרים שנה והתנהג כדין וכשורה זוכה להית בן לתפארת עולם הזכר מפני שזוכה לנשמה דאצילות, דהיינו נפש רוח ונשמה מבינה ותפארת ומלכות ולכן בן עשרים לרדוף בן ל' לכח בן מ' לבינה, והיינו ג' מדרגות להשיג גז מעלות, לרדוף מצד הנפש ממלכות שבו, ועם היות שפי' לרדוף אחר מזון או לרדפו מלמעלה, יש לפרש לרדוף במלחמה אחר האויב, שהרדיפה במלחמה מצד המלכות דמתמן נפש, ובן ל' לכח מצד התפארת המקבל כח מלמעלה שהם תלויים כח בשם יהו"ה כדפי' בכמה מקומות ובתיקונים, ובן מ' לבינה, דמתמן נשמה שהיא מהבינה כנודע, ועליו נאמר אמר

אלי בני אתה, כי כשהגיע לעשרים שזוכה אל האצילות בלי ספק אז נקרא בן לתפארת כדפי', ואז נידון בבית דין של מעלה אצילות, שאז ח"ו אם פוגם פוגם באצילות ולכן דנים אותו בבית דין של מעלה, אמנם קודם הגיעו לעשרים נידון בבית דין של מטה, דהיינו בהיכלות ובכסא ובגיהנם, מפני שלא עלה למעלה ולא פגם שם כדי שיהיה נידון משם כלל. ואלו הם תהלוכות בן אדם לזכות אל נפש רוח נשמה דבריאה יצירה עשיה ולעלות אל נר"ן דאצילות.**החקירה השלישיתדרך היאך ירכב האדם על אופן מלאך וכסא**. כל העניינים שפי' בחקירה הקודמת הוא

הדרך הישר השוה לכל אדם אם לא ימנעהו מעיק, אמנם אם יתבלבל הסדר ויגדל הקטן ולא יועילהו ויתנהג בשרירותו, אף אם לא יחטא אלא לא ירצה לעסוק בתורה כלל כעמי הארץ שפירשו רז"ל, הנה זה יזכה לנפש לבד ולא יעלה מנפש ויעמוד בזה כל ימיו, ואפילו נפש לא תהיה בנפש התינוק מפני שקלקל, אמנם אחר כך כששב ויהיה זוכה מדרגה אחר מדרגה יגיע אל המעלה הנזכרת, אחר כמה זמנים יזכה אל הנפש, ואחר שיושלם בנפש יזכה אל הרוח, וכן על דרך זה, וכמו שיש בחינות אלו מצד זה כן יש בחינות כצד אחר, אחר שיתנהג ביושר ויזכה אל נר"ן אם יזכך עצמו ביותר כקדושים שהיו בימים קדמונים יעלה מדרגה אחר מדרגה, כדפירשו בעבודה זרה פרק קמא זהירות מביאה לידי זריזות וגו', יעלה האדם במדרגה ירכב כה על אופן מצד הנפש ועל מלאך מצד הרוח ועל כסא מצד הנשמה מסטרא דאצילות, כי כמו שהנשמה רוח נפש דבריאה יצירה ועשיה כהטיבם מעלליהם יזכו למשוך ולשאוב שפע מכסא מלאך אופן, כן הנר"ן דאצילות ימשיך שפע לכסא מלאך ואופן והם ניזונים וחיים ממנו בהיותו מושך ממש, וכמו שבאצילות כח לתפארת לרחמים דין ולדין רחמים, ולהפך סדר המדרגות כרצונו ולהכניע הטבע ולבטלו או להוסיף בו כח או להחליפו, כן ביד הצדיק, כענין מי שאמר וגו', וכבב נודע סוד מ"י בינה אמר ותהי, ברוך שאמר והיה העולם, כן רצה באומרו מי שאמר לשמן וידליק, והחליף כח ושפע המלאכים ברצון ודיבור קל, וכן יהושע שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון רהעמיד כל מציאות העולם השפל כרגע ובטל כוחותם, כל מציאות כח תנועתם ובטלם, מפני שמצד אצילות רכב על כסא חיה ואופן והעמיד כל כח הנהגתם עד יקום גוי אויביו, וזה בדיבור קל בלי עמל וטורח, כענין מי שאמר וגו', וכן תאנה תאנה הוציאי פירותיך, הגביר השפע הנהוג על המלאך הממונה על התאנה עד שמה שהיה לו לעשות בכמה חדשים הוציא ברגע, וכיוצא בכל העניינים הנמצאים בתורה ובתלמוד מדרשים והגדות וכמה

עניינים שהיו בימי רשב"י וחביריו. והטעם הכולל לכל זה, הוא בעסק התורה והמצוה והרחק מן האסור, והענין כי העליונים אין להם כח להתקרב אל החיצוני כלל אם לא יקרבם האדם במעשיו ויפגום בהם, כענין אחר שחטא במטטרו"ן ומחיוה למטטרו"ן שתין פולסי דנורא, וסודו שהוא פגם במלאך הזה והשפיעוהו הדין משש מדרגות עליונות להמשיך לתחתונים, וזה הכאה עליונה שיושפע בו הדין וישפיעהו למטה ויתרחקו ממנו הרחמים, בענין שגם אם יתקבצו כל הנבראים ונוצרים ונעשים לא יגרעו ולא יוסיפו על שפעם המסור להם בסוד מדת הטוב המתפשטת אליהם לקיומם וסדר הנהגתם, ומה שיושפע שיעור השפע הזה עליהם הוא על צד מדת הטוב המתפשטת, לא על צד שהם ייטיבו או יריעו, אמנם כן אדם אינו כן אלא בידו לאבד כל העולמות כלם ויהיה כסא בלתי שלם, כאומרו כי יד על כס יה, והמלאכים נפגמים, כאומרו הן אראלים צעקו חוצה, והכל נמסר למעשה האדם, וכן על צד הכשרון ימשיך בהם שפע לא ישוער ולא יסופר הכל לפי רוב המעשה, מפני שהוא פועל בתורה ובמצוה בסוד אחיזת נפש רוח נשמה דאצילות בתורה ובמצוה, ולזה אם יתקבצו כל מלאכי מרום לא יוכלו להוסיף חידוש בתורה ולא לגלות סוד מן הסודות, אלא האדם שהוא אחוז בתורה ועל ידי נשמתו נעשה דלי לשאוב סודות התורה ממקורה מהספירות, ומה שנמצא היות המלאכים מגלים סודות התורה לא בידם טובם ולא בהשגתם ולא בבחירתם אלא כח אלהי נתלבש במלאך ועל ידי רוח אלהי נתגלה אותו הסוד, והכל לפי הסוד ולפי הבחינה, שהתורה בחינות בספירת התפארת, ויש סוד ורמז יתגלה על ידי בחינה זו ולא יתגלה על ידי בחינה אחרת, ולזה משה רבינו ע"ה כשהגיע לפרשת כי יהיה לאיש בן סורר ומורה ולא רצה לכתוב עד שרמז הב"ה ליופיא"ל שר התורה, הכוונה שנתלבש כח אלהות במלאך הזה, כי אין ההשגחה בו ולא התורה אלא על ידי האלהות המתלבש בו ופועל כשאר הפעולות, אבל העיקר בהשכלת התורה הוא בעם בני ישראל ימשכוה על ידי נר"ן ממקורה וישאבוה מבור עמקי סודות התורה, ולזה הם ס' רבוא נשמות קדושות בישראל כל אחד ואחד לה חלק בתורה, ולא ניתן רשות לגלות הסוד ההוא אלא האיש שנשמתו אצולה משם, ולזה אדירות שם יהו"ה, שהוא סוד התורה הנעלמת המתפרשת על ידי השם העליון על דרך הסוד, לא נמסר לא למלאך ולא לאופן, ואדרבה כשישראל עוסקים בתורה למטה הם מתקבצים להתאחד בסוד רוחניות התורה המתחדשת

העולה מהבל פיו של האדם אל העולמות העליונים לקשרם ולאחדם, ולכך היו מתקבצים מלאכי השרת במזמוטי חתן וכלה העליונים המתאחדים בסודות התורה והם

נהנים מהיחוד העליון, ולכך נענה מלאך וגו' ואמר הן הן מעשה מרכבה ודאי, שנקשר תפארת ומלכות יחד, וענין זה לא יהיה אף אם יעמוד מיכאל כל ימיו בתורה ולא יחדש בה אפילו אות אחת שאין בידו כח.**החקירה הרביעיתבמעלת האדם על המלאך**. אחר שנתבאר בדרישות הקודמות בהיות האדם בחירי בטוב עד יעשה
מרכבה והוא אינו עומד קבוע אלא עולה ויורד, יהיה בלי ספק במעלה על הקבוע דבר לא ישוער, והענין כי המלאך קבוע לא יעלה בהטיבו ולא ירד בחיובו מפני שאינו נבחר לשרת רק להיות מעבר וצינור לכח האלהי המתלבש בו, עד שימשך לו מזה כי ברדתו והתפשטו למטה לפעול איזו פעולה לא יהיה בידו הידיעה אל זולת הדבר ההוא, כענין שפירשו בזוהר בפסוק איה שרה אשתך לא ידעי אלא מה דאתמסר להו למנדע, אין בהם כח ידיעה רק כפי שיעור ההשגחה האלהית הנתונה בו ובהסתלק הכח האלהי ממנו ישוב אל מקומו, ואף אותה הפעולה שפעל מכבר לא יקבל ממנה הידיעה הקבועה להיותו משיג בה רק מה שרצה האל בהיותו פועל על ידו, ולכך לא תנתן לו התורה כדי שיעיין בה וישיג בסודותיה, כענין הצדיקים שבגן עדן שעם היותם שם כמלאכים מסולקים מהחטא, עם כל זה הם בחיריים בהשכלת התורה וסודותיה, ויעסקו בה ויספרו בה ויוסיפו בה מידי יום ביום, וישאו ויתנו במקום חפצם ורצונם במקרא ובמשנה, ויהיה הענין ההוא שלמדו קנין קנוי להם יתעדנו בתוספת השגת הסודות מידי יום ביום, כדפי' בינוקא שאין שמחה בין הצדיקים כשמחתם כשמשיגים סוד מסודות התורה בהוסיפם ידיעה על ידיעתם, ולא כן המלאכים שאף אם יתגלה סוד מסודות התורה על ידי מלאך מן המלאכים אין הענין ההוא קנוי לו קנין עולם, שיאמר היום הוספתי ידיעת סוד ועם סוד שלמדתי אמש הם שנים, ח"ו שאין בהם הכח ההוא אלא כפי כח האלהות הנשפע בו יאמר כך וכך פירוש הפסוק הזה, ואז יתן בו הכח האלהות להזכיר מה שכבר נאמר לזמן וכיוצא, ולא שיהיה הדבר ההוא קנוי לו כי בהסתלק הכח האלהי ההוא ממנו ישוב אל מקומו ואל מציאותו כאלו לא היה, וזה טעם שבכל פעם ופעם שהיו דורשים במעשה מרכבה היו מלאכי השרת מתקבצים, ולא שיתקבצו ללמוד ולשמוע, כי בהיות השעה ההיא האלהות מתלבש בהם בהתקשרם כולם יחד אל היחוד הגורם העסק ההוא היו ניזונים מסוד קשרם ויחודם, ואחר שעה נסתלק היחוד ולא נשאר להם תוספת ידיעה על ידיעתם הקודמת קודם דרשת החכם, ולזה הם אומרים בכל עת שאדירות השם ועסק התורה והתוספת בה ויחודם על ידו הוא בתחתונים, שאינו בשמים במלאכים. ועם היות שאמרנו ענין זה בכולל, לא יובן זה הענין באליהו

עם היות שהוא מלאך אלא בשאר המלאכים, והטעם שאליהו גופו נהפך למלאך אמנם נפש רוח נשמה שלו בגן עדן במחיצת הצדיקים והוא נכנס בגן עדן ונקשרים נר"ן שלו, ולזה הוא כבן אדם מוסיף בלי ספק בידיעה והוא לא גרע משאר צדיקי עולם, אמנם ימצא מעלה על מעלה זו בהתלבש כח האלהות בו לרדת למטה לארץ לפעול בכח האלהות המתלבש בו, ויהנה מזה הנאה נפלאה, כי בלי ספק עידון גדול למלאך בהתאחד הכח האלהי בו לפעול בתחתונים באיזה שליחות שיהיה, אם לא להרע שאז יושפע בהם הדין ויקשה זה למלאך כמות, וזה סוד מחיוה למטטרו"ן ומחיוה לאליהו דאיתא בתלמודא דידן, וכמו שפעולת הדין קשה אל המלאך במאד מאד כן פעולת הרחמים עדן אליהם היות כח האלהי מתלבש בו, וזהו הענין שפי' בשלהי האדרא שכך ימים נתבררו המלאכים שיבואו לעמוד עם רשב"י באדרא ולא הורשה אליהו עמהם ונשלח בשליחות אחת לרב המנונא סבא כדאיתא התם, מפני שעדן גדול מגיע למלאך מהיותו נמצא ביחוד הנעשה בעסק התורה, והיותו נכלל בכח אלהי החופף על ראשי עוסקי בסודות התורה, ועידון גם כן נמצא אליו בהיותו נשלח בשליחות שכח אלהי ניתוסף ומתלבש בו עד הקימו מאמר בוראו, ועדן זה לא נמצא לצדיקים אלא אחד מני אלף, כעין שתי נפשות הצדיקים שהיו באים לרשב"י ומגידים לו תעלומות חכמה בבית המקדש העליון והם הודו שהוסיפו מעלה בידיעה במה שהורשו מן הבורא להגיד לרשב"י שאלותיו, והנאה זו נמשכת לאליהו בכל עת שהוא עושה שליחות הבורא לבני אדם, ויש לו מעלה עם הצדיקים בגן עדן בעסק התורה, והטעם לזה שעם היותו מלאך יש לו נפש רוח נשמה דאצילות בריאה יצירה עשיה ולא גרע משאר הצדיקים מפני היותו מלאך, וגופו הוא שנסתלק למלאך, ועל דרך זה למטטרו"ן גופו הוא שנהפך למלאך ונהנה גופו כגוף המלאכים בהנאתם ועידונם בשליחות קונם, ונוסף עליהם שהוא עוסק בתורה בגן עדן עם הצדיקים ופוסק הלכה בישיבתם, והוא הנקרא בדברי הרשב"י ע"ה מארי דגדפין כמ"ש בפרשת בראשית. ועתה בא ולמד כי גוף הצדיק דומה למלאך, והטעם כי אחר זכותו וביטול כח בחירתו נשאר שוב למלאך, והמלאך אין בו רוח ונפש וכל שכן נשמה, אלא גוף זך יתלבש בו האלהות יעלה ויתעדן באלהות והשגחתו המתלבשת בו, ואחר סילוק ההשגחה ממנו נעזב וחזר אל שער מקומו, ולא כן אליהו ומטטרון שיש להם מעלה זו ונוספת עליה שהם צדיקים מתעדנים בעידון הצדיקים בעסק התורה ותוספת ידיעה.**החקירה החמישית במעלת האדם על המלאך**. שהאדם יחידי מרכבה, והמלאך כולם יחד

הם מרכבה והוא אבר פרטי מאיברי המרכבה, ולזה נמשך להם שאי אפשר למלאך

יחידי לומר שירה כלל ועיקר אם לא בעת קשר ויחוד כל המלאכים יחד, וכן נמשך להם שאי אפשר להם לומר שירה אלא בשעה ידועה, יש מהם פעם ביובל ויש מהם פעם בשבוע ויש מהם פעם בשנה ויש מהם פעם בשבת ויש מהם פעם ביום כדפי' במסכת חולין. והענין, כי היחיד אין בו צורה שלימה להיות שירו שלם לבדו, וישראל בהיותם עשרה הם צורה שלימה, דאכל בי עשרה שריא שכינתא בשלימות וכשרים לומר קדושה קדוש וברוך, כי במלאכים לא ישלימו הצורה העליונה דהיינו עשר ספירות ולא יוכללו מהם אם לא בהאספם יחד, כי כל אחד ואחד חלק קטן ממרכבתו בספירה, וכולם כאחד עשר כתות מיוחדות שלימות האיברים לעשר ספירות, וישראל לא כן אלא עשרה נקראים עדה דשריא עלייהו שכינתא, וזה טעם זכות עשרה הראשונים בבית הכנסת, שהם שלימות המרכבה העליונה, ואפילו מאה הבאים אחריהם אינם תוספת בצורה אלא בענפים אל העשרה ונכללים בהם, והעשרה שרשים ואיברים ראשיים. ולכך פירשו בגמרא אפילו מאה באים אחריו נוטל שכר כנגד כולם, וכשנדקדק שכר כולם נבין שהכוונה שהשפע הנשפע לכולם נמשך להם על ידי העשרה, מפני שהם העיקר והאבות והנשאר בנים ומכסים בכנפיהם האבות על הבנים, בענין ששלימות הצורה העליונה בבני אדם בעשרה ושלימות הצורה במלאכים בעשר כתות, ולא עוד אלא שלימות הצורה העליונה בכסא ומלאך ואופן מפני שסודם בריאה יצירה עשיה, וישראל עשרה מהם שהגיעו לי"ג שנה הם שלימות הצורות כולם, כי בנשמתם כסא ועשר מדרגות הכסא נשלם בעשר מדרגות עשר נשמות אליהם, ועשר כתות
מלאכים נשלם בעשר רוחות אליהם, ועשר כתות אופנים נשלם בעשר נפשות אליהם, ולהיות האדם שלימותו דוקא היותו שקול כנגד כסא חיה אופן לכך אינו משלים לעשרה אלא דוקא בהיותו בן י"ג שנים, שאז יש בו נר"ן כדפי' בחקירה השנית, הרי ישראל שקול כנגד כל הכתות כולם, והיינו דוקא לענין הקדוש וברוך, דלענין שירה ושבח אפילו היחיד, ומה גם עסק התורה שאפילו אחד שכינה עמו כדפי' במתניתין, וזה בכל עת ורגע שירצה, ולא כן המלאכים שיש להם שעה קבועה ואם ישנו את תפקידם יספו כרגע, והטעם שהם אינם מושכים שפע בבחירה אלא בסוד פרק שירה, שעניינו שמעוררים על ידי שירתם הזווג והשעשוע להתפשט מדת הטוב אליהם ברצון קונם מיום המצאם בשיעור ידוע, ולכך משוררים ומעוררים הזווג ההוא לבד ולא מוסיפין עליו ולא גורעין ממנו, והעת הקבוע לזווג ההוא ושיעור הנאתם מזיו השכינה נמשך אליהם בשירם וזמרם, אמנם ישראל הכל תלוי בבחירה, אם מוסיף ביחוד וקדושה וברכה בכל עת ובכל רגע, מייחד ומזווג ומברך וקושר

הספירות העליונות, ואין שעה קבועה ולא שיעור קבוע אלא אם מוסיף מוסיפין לו, וכפי דביקותו בקונו כך קונו מתדבק בו ויוסיף יחוד למעלה, והיינו אומרם צור ילדך תשי ח"ו או רוכב שמים בעזרך, וזו ממעלת האדם להפליא על מלאך, שהמלאך נופל תחת זמן השירה ומוכרח, והאדם שזמן השירה בידו ובעל בחירה לייחד בכל עת שירצה ומוסיף וגורע. ולא זו בלבד אלא אם ייטיב המלאך או ירע כענין עזא ועזאל וסמאל ושרי האומות המורדים בקונם ועשו עצמן אלוהות, כענין חירם מלך צור ופרעה מלך מצרים ונבוכדנצר וכיוצא שמרדו ועשו עצמן אלוהות, ולא כן שר אבימלך דכתיב ביה ואמנע גם אנכי אותך מחטוא לי כדפי' בזוהר בפרשת ויקרא, לא היטיב ולא הרשיע אלא לעצמו שנטרד מהצורה העליונה ונשלמה הצורה בזולתו, ואין פגם שלו עולה כלל אלא עומד בעצמו, ולא כן ישראל ח"ו הפוגם מחריב העולם ופוגם בכסא חיה ואופן בסוד נר"ן והלואי שלא יעלה יותר, נמצאו כל העולמות טובתם תלויה באדם להטיבם או להחריבם, והכל תלוי בטעמים הנזכרים שהוא מושך עליהם שפע ומברכם ומשפיעם, והטעם שהאדם גוף להשרות בו כל כללות העולמות בסוד נפש רוח נשמה דאצילות בריאה יצירה ועשיה, והוא עולה עד למעלה ויורד עד גוף, והמלאך לא יכלול בו דבר שאין בו נר"ן אלא בריה בעילוי יותר מגוף האדם, אמנם הוא גוף משובח בלי נשמה, שאין מתלבש בו רק אחר יותר ממנו, הוא הוא בעצמו צינור קבוע למעבר השפע הרוחני לעולם השפל, ולזה יש תוספת מעלה אל האדם מהמלאך בלי ספק שהאדם לבוש לנר"ן והמלאך אינו לבוש לשום אחד מהם, ואם תאמר והרי אופן בעצמו נפש וחיה רוח ושרף נשמה, ח"ו אינו כך אלא הנר"ן אל האדם מעשה הזווג המזווג עשר ניצוצות השכינה בעשר כתות אופנים ובעשר כתות חיה ובעשר כתות כסא, ולא שיהיה הנר"ן כסא ממש או ממלאך ואופן אלא מפנימיות המתלבש בהם, שאם לא כן היה משועבד אליהם גם בנר"ן, ואינו אלא הוא נברא ונוצר ונעשה מעשר ספירות הבריאה יצירה ועשיה שהוא רוחניות הספירות המתלבש בכסא וחיה ואופן.**החקירה השישית**בסוד **יצירת כסא חיה ואופן ויצירת האדם**. כבר פי' בספר יצירה כי יצירת הנבראים בל"ב

נתיבות שהם כ"ב אותיות וי' נקודות, ושם פי' בסוד עול"ם שנ"ה נפ"ש בכל אחד מהם שלימות הבריאה, כי כמו שנצטרכו ל"ב להמציא עולם, כן הוצרכו כולם להמציא שנה, וכן כולם להמציא נפש, וכבר פי' כי עולם הוא סוד כסא, ושנה מלאך, ונפש אופן, והנה האדם באיבריו הגשמיים נברא ונמצא בסוד ל"ב שהם כ"ב אותיות וי' נקודות, וכמו שהיא צורה בשלימות כסא וצורה בשלימות שנה וצורה

בשלימות נפש, כן שלימות הצורה בגוף האדם הגשמי, ובו סוד כ"ב אותיות וי' נקודות בסוד גלגולם וצירופם, והעד על זה נפש כמשמעו שבו מתבאר בריאתו על ידי כ"ב וי' כדפי' שם, וכשנתישב בדבר נמצא כי כל עצה שנתיעץ הקב"ה למזל אחד למלאך אחד או לאבר מכסא נתיעץ לאבר אחד מאיברי האדם, בענין שהחכמה נכללה בסוד עש"ן לקבוע כל צורת עולם בנפש וכן בשנה, נמצא אדם אחד שקול כנגד כל המציאות, ולזה נמצאו הנבראים והנוצרים והנעשים מאמיתת הבורא בסוד בריאה יצירה עשיה, ולא כן האדם שנמצא בסרד זווג, היא הנשמה דאצילות הקבועה בו, שהוא בן אדם הנקרא בן לקב"ה בסוד נשמה דאצילות, וכמו שנתיעץ הבורא להמציא העולמות כולם בכ"ב אותיות וי' נקודות הם ל"ב נתיבות חכמה להיותם לבוש אל התפשטות אצילותו ומדת טובו לתחתונים והוכנו בסוד איבריהם, כסא כפי הראוי לה להיותה לבוש לאצילות בכל פרטי איבריה ובחינותיה כדפי' במדת כסא בחקירה רביעית, ואחר כך במלאך היותו לבוש לכסא בכל פרטי איבריו ובחינותיו, ואחר כך באופן ועשי' בכל פרטי איבריהם כפי הראוי לקבל המשכת הכבוד העליון המתפשט כאומרם מלא כל הארץ כבודו, וכדפירש הרשב"י ע"ה בתיקונים קב"ה נהיר בעשר דרגין דכרסייא ובעשר כתות דמלאכים ובעשר גלגלי רקיעא, ונעשה הצורה הזאת זו לבוש לזו וזו לזו ודומות זו לזו להתלבש זו בזו והכל תלוי באצילות שהוא עיקר המתלבש בכולן מדרגה אחר מדרגה והוא הנקרא עשר ספירות דאצילות, ובהתפשטו למטה נקרא עשר ספירות דבריאה ובהתפשטו למטה נקרא עשר ספירות דיצירה ובהתפשטו למטה נקרא עשר ספירות דעשיה, כן הנשמה הקדושה הנאצלת הנמצאת מזווג הספירות העליונות הוא בן דומה לאב, וזה סוד שישראל נקראו בנים למקום, ולא נקראים בן הכסא והחיה והאופן אלא עבד ואמה כדפירש הרשב"י ע"ה בתיקונים וברעיא מהימנא ובזוהר, ולזה הבן דומה לאביו באיבריו, ולפיכך נמצא נשמה דאצילות מצויירת בעשר ספירות ומתפשטת ומתלבשת בבי"ע דהיינו סוד נר"ן, נמצאת מהזווג העליון ומתמצא והולכת מהזווגים התחתונים מתלבשת לבוש תוך לבוש, ואחר כך הגוף המצוייר בכל צורת העשיה הגשמי לבוש לכולם, ובחביבות האב עם הבן בהיותו מתנהג כשורה הוא בן בית, אוצרות אביו בידו ופותח ואין סוגר וסוגר ואין פותח, כענין אליהו שאמר אם יהיה טל ומטר כי אם לפי דברי, וכענין רבי ור' אלעזר שכל ימי יסוריהם לא הוצרך העולם למים יכיוצא, מפני היות הצורה העליונה נכללת בהם וכל העולמות תלויים בו, אם באביו ממש הוא דומה בדומה והאב בעצמו נפעל מאביו, מה יהיה לפניו שאר המדרגות שהרי הוא מתלבש בכולם ופועל בכולם, כדפי' בחוני המעגל כבן המתחטא

לפני אביו, שבכח נשמה דאצילות שבתוכו גורם הכל ונמצא הוא רודה, העולמות כרצונו, וכן רבי חנינא בן דוסא כל העולם בצער וגו' כל העולם בנחת וגו' כל העולם אינו ניזון וגו', ובזה ישובח האדם על כל נמצא, שהנמצאים יורדים במעלה זה מזה, כי בכסא מתלבש האצילות, ובמלאך לא יתלבש האצילות אלא בריאה, ובאופן לא יתלבש אלא יצירה, אמנם באדם הנשמי בעשיה יתלבש אצילות בריאה יצירה עשיה קשורים יחד, והוא דבק באצילות בהיותו לבוש בחומר כאומרם ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו', אם כן יתפשט בו בעצמותו אצילות ממש בהיותו מתנהג כשורה וכראוי ומושך לכל העולמות אור אצילות, ולזה כל העולמות נכנעים לפניו וכפויים לרצונו ולעבודתו, וכמו שהאצילות לא ישמור הטבע מפני שהטבע הוא סוד אלהים וצדיק מושל ביראת אלהים בסוד האצילות כאשר נבאר, אם כן לסיבה זו בן הנמצא מהאצילות ירדה הטבע כרצונו ויביאהו אל הפעולות הזרות ויתן בו כח נוסף בהיותו מושך אליו מהאצילות כח ואומץ, ויכניעהו בהסתלקו ממנו כחו, ויחזיר האש למים והמים לאש, שהכל תלוי באצילות שהוא דבק בו כדפי', וזה שאמר ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ וגו', והטעם מפי עוללים ויונקים יסדת עז וגו', וכל המזמור בדרך זה, כי התורה באדם סיבתה הנשמה, והוא סיבה להכנעת העולם ושעבודו לאדם, שהכל נמצא מהתורה העליונה כאומרו ה' קנני ראשית דרכו, היה מביט בתורה ומחריט העולם, והאדם בסוד אצילות שבו מביט בתורה בהעלם ובהסתר ומושל בעולם ומחריט בו כרצונו לעבודת אביו שבשמים.**החקירה השביעיתבחינת העולם בשפעו בדקות וגסות**. כבר פי' בחקירות הקודמות

ענין האדם ושעבוד העולמות אליו, הנה יהיה העולם מתנהג למטה בעשיה הגשמית ברצון האדם ולזה מנהיגהו כרצונו, לפעמים הצדיק יגרום ימטירהו הקב"ה ויגשימהו וינהלהו בטבע העשיה כראוי והיינו היות השפע מתגשם ומתעבה ולפעמים יחסר כח אל העשיה להשלים עצת הצדיק ולא יספיק בהיותה עושה פעולותיה, בענין אם היה רעב אף אם ימטיר לא יועיל עד יזרע ויצמח ויקצור וזה רחוק, ויהיה הצדיק גורם יושפע הכח במהירות עד הולך ילך ובכה נושא משך הזרע בוא יבוא ברנה נושא אלומותיו, הרי שגבר הכח הנשפע ביצירה על ידי נס, עד שמה שהיה ראוי לעשות בשנה אחת משך כמה גלגולי הגלגלים עשה בשעה קלה, וזה סוד היות הצדיק מושל על צבא מרום לא הוצרך אל הגלגולים כלל אלא בסוד אצילות שבו ובריאה יצירה שבו המשיך בגלגל בעצמו בתפלתו הבחינות כולם ברגע, ונמצא השפע והכח בשעה קלה לעשיה הגשמית ונתנה כחה ברגע כמו שנה אחת, ולפעמים יחלש כח

העשיה הגשמית להשלים רצונו ולא יצטרך אליה אפילו בדרך זה אלא בדרך אחרת, והיינו כענין אלישע שאמר סאתים שעורים בשקל וסאה סולת בשקל, והפליא הנס להעדר כח העשיה נפלא השליש והשיבהו גמולו בראשו, הרי עזר כח השפע עד שלא הוצרך כמעט אל העשיה אלא חלק מעט, וכשיחלש עוד העשיה יתן אליה הצדיק כח יותר ויותר מזה על ידי האצילות והבריאה והיצירה שבו, כענין מה אתן זה לפני מאה איש וכתיב ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו וגו', והרי לא הוצרך כמעט אל העשיה כלל רק בגשם המעט ההוא הפליג השפע העליון ונעשה משכן אליו והגדילו וברכו עדי הספיק לכולם, ומזה הלא היה נמצא בכל עת בלחם הפנים להיות הרוחניות העליון שורה בו האוכלו לא יצטרך אל הגשם אלא יתברך במיעים החלק המעט ההוא, שהכל תלוי ברוחניות השפע הנשפע על ידי הצדיק ומעשיו הכשרים, ועל דרך זה היה ענין רבינו הקדוש שלא הוצרך העולם למים שהיה מבורך מעצמו ומעט הליחות הניתן בארץ מתברך ומשקה כל הצורך, ומפני שקשה יומא דמטרא כיומא דדינא הקלו בני העולם מאותם היסורים המעטים והיה העולם מתברך בזכותם מהרוחניות הנשפע בעולם בזכותם. ומשה רבינו ע"ה בסוד המן דרך אחרת היתה לו, שהפליג זכותו והיה הרוחניות העליון מתגלם בסוד מן ולא היה בו חלק כלל מד' יסודות, ולכך היה נבלע באיברים בסוד העשיה הרוחנית הנבלעת בגשמית ומחיה אותה, בענין שכל העולמות והעניינים משועבדים לצדיק, ומשך תועלתם בנחת או בזריזות ומהירות או סלוק כחם הכל תלוי בו. ואף אם תרצה הכסא להשפיע ויהיה בה השפע יעכבהו, ואם לא היה השפע ישפיע הכל כרצונו, והכל תלוי בסוד התורה הנמסרת אליו ולא לשאר הנבראים, ואדירות השם והתורה לא ניתן ידיעתם והמשכת סודם למלאכים, אלא לנשמות קדושות המתלבשות בעם בני ישראל הכשרים כדפי', שהם המושכים על ידי כלים אשר בהם נר"ן דאצילות פנימיות התורה והעלמה שבספירות ויורד להם דרך מדרגות הסולם מבריאה ליצירה, ומיצירה לעשיה דרך נר"ן שבהם, וזה הדרך ממש ימשיכו שפע ורב טוב מהספירות כדפי' למלאת חפצם ומאויים להפך החול לקמח וסולת ולקרר האש וכיוצא מפעולות הצדיקים, ולא יפלא בעיני המשכיל על הדרך שפירשנו. ואם ימצאו קצת מדרכים אלו לרשעים בכח הכישוף אין תימה כלל, שלא יהיה הכל על דרך אחד כאשר אבאר בע"ה, שלא יהיה הדברים על צד הכישוף על אמיתתם אלא כעין אחיזת עינים, לא אמתי שיועיל כענין הנס הנעשה על ידי צדיק, והיינו סוד ויבלע מטה אהרן את מטותם, להראות פחיתותם שכל מציאותם והכח שמהם הם חיים ונשפעים משועבדים לקדושה שהיא משועבדת לישראל, והיינו מטה אהרן שהוא מתהפך ממטה לנחש הוא סוד מטטרו"ן,

מטה אהרן בלי ספק, והוא מתהפך ברצון הצדיק מנחש למטה וממטה לנחש להראות שהוא רודה בו, והם מטותם סוד החיצונים משועבדים תחת מטה אהרן, ולכך ויבלע מטה אהרן את מטותם להורות שממנו יצאו וממנו היו, ואם יפתח פיו יתבטלו כרגע ולא ימצאו רק שהם ברצון הבורא לייסר העולם. אמנם מעשיהם בעשיה אין להם קיום אלא לפי שעה ומיד יתבטלו, ולא כן מעשה הצדיקים שהם קיימים לעולם, ולא תפעל העשיה הגשמית מהם אלא רגע אחד ומיד יתבטל ולא יעמוד, ואפילו זה אינו אלא בסיבת עון כמו שכבר פי' למעלה.

דרישה שביעית - שעבוד המלאכים לרצון האדם

הדרישה השביעית על כמה דרכים משעבד האדם אותם לרצונו.החקירה הראשונהאיזה דרך משובחת מכל הדרכים. הדרך

המשוכחת מכל דרכי שעבוד העליונים היא אותה שימצא באדם מצד חסידותו וטובתו כי היא קלה מן הטורח, כי הדרך שישעבד אותם האדם על ידי הכרח כאשר נבאר יש בה טורח ועמל, מפני שהיא חוץ מהרצון, וכל דבר שיהיה חוץ מהרצון יצטרך כח גדול להכריחם ולא יבוא ענינו בשלימות, והענין שיהיה ברצון ואהבה יבא בקלות ובלי עון, ולא עוד אלא הדרך שיבא ברצון ואהבה שלימות לנפש, והדרך שיבוא בהכרח על ידי הזכרת השמות וכיוצא פגם גדול לנפש, ולא עוד אלא הדרך שיבא ברצון היא אמתית ואין בה הטעאה כלל, והדרך שיבוא כהכרח יש בה הטעאה כל מה שאפשר, והראשונים כל מה שפעלו, כענין רבי חנינא בן דוסא, וכיוצא במעשיות החסידים שבתלמוד ומעשיות שבהגדות ובזוהר ובירושלמי, ח"ו שפעלו החכמים ההם בשמות, אם לא היה בענין צורך הרבים שאז היו משתמשים כל מה שהיה נראה מותר בעיניהם, כגון רבי יוסף גיקטיליא וחביריו שנשתמשו בשם לצורך הצלת הרבים, אמנם שאר הדברים הכל היה על צד הרצון והחסידות, שהכל יהיה משועבד לרצון האיש הישר, כדפי' בחקירות הקודמות, ואין צורך להכריחם אלא אדרבא הם מזמנים עצמן לצורך הצדיק מפני התועלת המושג להם מהיותם מקבלים ממנו, והם משולחים מלמעלה לשמירתו ולקיים עצתם בלי עמל ויגיעה, כעין רבי פנחס כדפי' במסכת חולין, וכן ענין תאנה הוציאי פירותיך, וכל כיוצא, בדבור קל היה אלא שהתחיל ראשונה, שאם היתה התאנה מעצמה מוציאה פירות ניחא אלא הוא הקדים ואמר תאנה והטריח קונו להיותו מוציא פירות התאנה חוץ מן הטבע, וטורח ח"ו לפני הבורא להעביר טכע הדברים, כי סוד הטבע אלהים וצאת הטבע גבולו היא היות מטריח מדת אלהים להשפיע ולבטל הנהגה הנהוגה אליה, ולא שיהיה ממש טורח לפניו ח"ו, ולזה נראה לאביו שהיה חייב מיתה עם היות חסידותו גדולה שבדבור הקל נעשתה

עצתו, צא ולמד כמה וכמה כפול ומוכפלת עונש הרשע המכוער שמטריח קונו בהזכרת השמות הקדושים לפעול מה שאינו ברצונו. ואם תאמר אם כן שהוא עון למה יקיים הקב"ה מאמרו ועצתו, כבר השיבו ענין זה באמרו אשגבהו כי ידע שמי, הקב"ה לא יחלל כח שמותיו יתברך בשום אופן בעולם, והיודע כח השמות ודרך פעולתם בלי ספק יתקיים מאמרו, אמנם אחר סילוקו מן העולם הקב"ה נוטל נקמתו ממנו, כי המשתמש בעולם הזה בשם עונשו גדול. והטעם, שמזכיר אותיות קדושות בטומאה ומרכיב קודש בחול וחול בקדש, ובזולת זה משתמש בשם ומתכבד בו וכי יש משתמש במלך ולא יתחייב מיתה, ולא מיתת העולם הזה לבד כמו שראינו רבים נכרתו, כאומרו והמשתמש בתגא חלף, אלא גם כרת הנפש והיותו שד, כי כמו שהוא היה מחבר ומייחד האותיות הקדושות לכח הטומאה בהזכירו השם בחיבור לחיצונים מפני מיעוט טהרתו, כך מדה כנגד מדה הקב"ה מוריד נשמתו מהקדש וטורד אותה בחיצונים, וכל אותם הכוחות שהוא הטריח בפעולות כולם אויביו ומבקשי רעתו בעולם הזה ובעולם הבא, ורוב הפעמים מסיתים אותו ומטעים אותו בענייני המשיח, ומראים לו שמות שישתגע לעשות עצמו משיח או נביא כדי לרוממו כעיני עם ישראל לרוב חשקם ותאותם במשיח ואחר כך נשאר בבושת וחרפה, ומעולם לא ראינו מי שנכנס בזה שלא יפול בזה, זולתי הקדושים הטהורים כגון ר' יהודה החסיד ור' יוסף גיקטיליא ור' אלעזר מגרמיזא והרמב"ן וכיוצא, רבים שהיו יודעים כח השם ולא נשתמשו בו ולא בפעולות ולא הטריחו קונם, אלא התנהגו בידיעתו בחסידות גדולה והוסיפו קדושה על קדושתם. ולסיבת ההסתה הזאת שיש ליצר הרע להתכבד בכח השם נסתמה ונעלמה ידיעה זו מדורות אלו, שהחכמים היודעים כח השם אשר לפנינו לא ראו שלימות בדור למסור כח ידיעת השם לזולתם ועמהם מתה חכמתם, וזה (...) להם מהיות נמשך על ידיהם קלקול או פרצה לפני קונם להכשיל, וראו הוא לכל משכיל להסתיר ענין כזה מפני שהתועלת המושג ליודע מידיע(ה) השם אינו בפעולה אלא דווקא בהכרת כח השם, והנזק המגיע לו בהיות פועל בו גדול שיכרת, ולמה נכניס עצמנו בנזק הגדול מפני תועלת מעט ולכן גדולי החכמים שהיו יודעים כח השם היו מסתירים אותו מגדו' הדור ואפילו מבניהם עם היותם חכמים מפני פחדם שכעסם לא יביא' לפעול בו ויכרתו, ומעולם לא ראינו ולא שמענו אפילו בזמנים קדמונים שום אחד שיפעול בשם שלא ימשך לו נזק מיתה או יפול בשוחה עמוקה הרחמן יצילנו. וכל מה שנשא ונתן אינו אלא לדעת כח השם.**החקירה השניתבענין אתמחי גברא הנזכר בתלמוד**. הענין הוא כי נמצא בספרי החכמים כחות לשמות הקדושים ויש שלחו ידם לפעול בהם ולא מצאו

להם כן והוציאו לעז בשם, ותלו הדבר כגירעון כח השם ולא תלו הדבר בגירעון עצמם היותר מצויה ואמתית, וגם זה גרם להם העו שחשדו קונם ולא חשדו עצמן. והענין הוא, כי השמות הם בחינה, מהם בכסא, מהם בעשר כתות המלאכים, מהם בנפרדים מהם בחיצונים, וד' בחינות אלו יוכרו מתוך השמות בעצמם והפעולות עצמן כאשר נבאר וכבר פי' שבני אדם אינם שוים בנר"ן שלהם, ולזה בחינות יש נאחז בבחינה זו ויש בזו, ולכך יש כח ויחס לכל אחד ואחד בכסא כפי בחינת נשמתו ובמלאך כפי בחינת רוחו ובאופן כפי בחינת נפשו, ואף בחוץ כפי הכנת יצרו הרע, ולזה אם יתרחק בחינתו מבחינת השם הרחק גדול לא יוכל לפעול כלל ואם יתקרב יותר יוכל לפעול קצת, ואם ישתוו אז יפעול במהירות וזריזות, וזה טעם אומרם ז"ל במסכת שבת אתמחי גברא, שיש אדם מומחה לקמיע מן הקמיעין ולא לכולם, וזה מפני שהקמיע מבחינתו, ויש מומחה לכל הקמיעין מפני הכנתו ולזה יש כוחות בשמות לאין תכלית, אמנם צריך שיהיה הכנה בפועל לפעול ואם לא יהיה בו הכנה לא יפעול בו ויתלה הגירעון בו בעצמו ולא בשם. עוד יש סבה אחרת לא יפעול השם גם אם ישתוה אל האדם. המשך בזה אם היה השם בכסא והאיש הפועל בשם אין לו אחיזה בכסא לא יוכל לפעול, המשל בזה יש מי שזכה לרוח ונפש ולא זכה לנשמה, וכיון שדרך מדרגות הסולם אין בו היאך ימשוך מלמעלה ויקשור העולמות, ועל דרך זה אם יהיה בו נפש ולא רוח' בענין שאינו נאחז בחיה, היאך ישתעבד לו והוא אינו נאחז בו כלל ואין לו דרך לשעבד אותם כלל, והענין יהיה כתנאי לקצת שמות אמנם יש שמות פועלים בחזקה שאפילו על ידי גוים הם פועלים ואינם מקבלים טומאה וזה לרוב קדושתם וכן פירש בספר ברית מנוחה כי כל מה שיפלא השם כן ימהר לפעול בחזקה ולא ימנעהו סיבה כלל ויפעלו בלי טהרה ואפילו על ידי גוי, עוד יש סיבה אחרת והוא בהמנע ההכנות הראויות בשם לפעול, כי צריך הכנות רבות ותנאים וענינים במעשה השם ההוא ובהעדר איזה תנאי או ענין יפעול ולא בחזקה או לא יפעול כלל כאשר נבאר בע"ה, עוד יש סיבה אחרת גדולה מיום שנחרב בית המקדש שנאמר הן אראלם צעקו חוצה וגו', אין כח בכל השמות לפשל מפני שהקב"ה העביר כח ונחלש כח הקדושים, כמו שאין השפע נשפע כדפי' במקומות רבים, כן כח המלאכים ניטל מהם והשפע נסתם ואי אפשר להם לפעול, והפועלים פועלים בחולשה, ויש שאינם פועלים כלל בענין מעשה השפע סתם, ופירש בספר ברית מנוחה שעל זה נאמר עוללים שאלו לחם פורש אין להם, כלומר המלאכים שואלים שפע מלמעלה שהוא לחמם פורש אין להם שנסתמו המקורות בגלות, וכן אומרו לאמותם יאמרו איה דגן ויין, דהיינו שתי ההין אימא עילאה ואימא תתאה,

שתי שכינות שמשם המשכת השפע ושתיהן בגלות ותלכנה שתיהן וגו', שלח תשלח תרין תרוכין וכדפי' בתיקונים, עוד יש סיבה גדולה, והוא שלא יפעול השם למי שלא ידע סודו, המשל עמה תפלין אם יניחם עם הארץ או אם יניחם תלמיד חכם, כלי ספק המצוה רצויה יותר בתלמיד חכם, שהוא יודע שכתוב בתפלין ד' פרשיות וסודם כך וכך ומעשיהם כך וכך, ולא כן מי שלא ידע מה עניינם או מה שכתוב בהן, וכל שכן מי שלא ידע אם כתיבה אם דפוס עץ, ועל דרך זה בשמות לא ישתוה מי שידע סוד השם בפעולותה מספר אותיותיו ומוצאו ומקורו וכחו, למי שלא ידע בין ימינו לשמאלו אלא יתלה הקמיע ההוא בצוארו כחמורתא וכיוצא, ולפעמים לסיבה זו לא יפעול כלל כי צריך האדם בהזכרת השם יכוון תנועות ועניינים ונקודות והמשכת המקורות כאשר נבאר, ומי שיעלם ממנו ידיעה זו הוא כמי שמביא מים לגינה דרך צינורות וחסר לו באמצע הדרך שתים או שלש צינורות שילכו המים דרך שם ולא ימשכו, ולזה לא יעלה בידו כוונתו כלל, ואם יעלה יהיה חלק מועט זעיר מצער לסיבת חוסר ידיעתו בהמשכת השם ממקורו דרך מוצאיו ומובאיו. עוד יש סיבה גדולה מזו, והוא סוד הזכרת השם, כי בטוי האותיות צריך תנאים בנקודות, ויש אות יזכירנה בנקוד אחת ויש בשתי נקודות, ובזה יבין המעיין טעם לספר ברית מנוחה מביא שתי נקודות בשמות לפעמים, ויש אות בשלש נקודות ויש אותיות יבטא אותם האדם בכל הנקודות כולם, ויש בטוי בסוד הנקודות על דרך הצירוף כדפי' צירוף הניקוד בספ"ר, וזה דרך הזכרת השם כדפי' בספר אור השכל לר' אברהם אבולעפיא, ולדרך זה ספר יצירה, ויש אותיות יצטרפו כל אות ואות לעצמה ויצטרפו אליה בבטויה אותיות אחרות בסוד תנועות האות, והיינו דרך הזכרת השם הקדוש והטהור לכהן גדול ביום הכפורים, ובהעדר איזה מסודות אלו מהפועל לא ישיג מבוקשו כלל ולזה צריך למחויי קמיעא.**החקירה השלישית**בהכרת השמות לפעול בהם אם דין אם רחמים. פעמים רבות יקרה למתעסק בחכמה

הזאת יתחלפו לו הפעולות מטובה לרעה, ויהיה המשל למי שנתחלף לו צלוחית של צרי בצלוחית של סם המות ובקש צרי למחלתו ומיהר מיתתו, ולזה צריך להכיר טבע פעולות השמות כדי שלא ישתמש בשם אלא כפי ענייננו. והענין, שיש שלש בחינות בכל השמות והם חסד דין רחמים, וענין זה ימצא בכל ד' בחינות השמות, האחד הם הויות, ואלו יבחנו בב' בחינות אחת בסידור האותיות שהם יהו"ה אם יגבר י' או ה' או ו' או ה', וכמ"ש בתיקונים ופי' בספ"ר בשער פרטי השמות, ולפי מה שימצא בהויה סידור אותיותיה ידע ויכיר אם דין או חסד או רחמים ואם דין חזק

או רפה, וכבר הארכתי שם ובמקומות אחרים. הב' בניקוד, אם ינקד בקמץ או בפתח או בצרי וכיוצא, ומקום הניקוד באיזה אות מן האותיות, אם יהיה הקמץ ביו"ד והצרי בה' דרך אחד ואם יתחלף דרך אחרת, ויעלו ניקודי השם הקדוש ויצטרף בסוד צירוף הניקוד שיעור גדול, וכבר הארכתי בספ"ר בשער פרטי השמות ובשער הצירוף. השנית השמות, והם כגון א"ל אלהי"ם אדנ"י שד"י וכיוצא, והוא בסוד הספירות לפי בחי' ויתייחסו אליהם השמות, וכבר פי' בספ"ר סודי שמותם ויחסם בספירות ופעולתם. השלישית שמות הכסא, ואלו קשים מאד להשיג ויוכר מבחינת תלייתם אם מוצאם ומקורם מהויו"ת או שמות שאינם נמחקים נכיר מהם לפי תלייתם מה עניינם אם רחמים אם דין אם חסד, וכן אם מוצאם מהפסוקים לפי מה שיהיה הפסוק שמוצאו ממנו נכיר פעולתו לפי הענין שנזכר בו בפסוק בעצמו, כגון שם הס"ר תי"ו אה"ן היוצא מפסוק הנסתרות לה' אלהינו נכיר היותו מן ג' ראשונות, כי הם הספירות הנסתרות שהם חכמה ובינה ה' אלהינו, ונכיר ממנו שהוא להשיג הדברים הנסתרים אם בשאלה בהקיץ או בחלום, וכן שם יואחצציבירו"ן היוצא מפסוק הנה מקום אתי וגו' נדע שהוא גם כן להשיג השגה במאלה בהקיץ קרוב לנבואה, כענין הפסוק בעצמו ששם נזכר להשגה ודאי, ועל דרך זה שאר השמות הנעלמים כולם, וכן נכיר עניינם מגזרת השמות בעצמם אם מלשון אדירות כגון אדירירו"ן שהוא לשון אדירות, או כגון אכתריא"ל שהוא מלשון כתר וכיוצא. הד' שמות המלאכים, בין שרפים חיות אופנים כרובים חשמלים תרשישים, הכל לפי שמם נדע עניינם, כגון מיכאל שר המים פועל ברחמים, ולהראות גדולת היוצר, ולשונו מי כאל ישורון, וכן מי כמוך באלים ה'. וכן גבריאל שר הגבורה ולהראות גבורת היוצר, ובו תלויים כל ענייני הגבר כגון קרא הגבר, כמו שהארכתי בחלק תפלה למשה בפירוש ברכת הנותן לשכוי בינה, וכן גם כן באוריאל יסוד הרוח מלשון אויר, והוא לטהר האויר מכחות טמאים, כדפי' בתיקונים בענין ויבא בין מחנה מצרים, ויקרא נוריאל בהיותו נוטה לצד האש והנור ואז פועל בגבורה, וכן רפאל הוא שר הרפואה, וכל הדברים הנמצאים ביסוד העפר לרפאות, וכן אסי"אה מעורב לאסותא וכיוצא, שמעיאל להשמעת תפלה, קפציאל לקפיצת הדרך, שמריאל לשמירה, וכיוצא רבים, ואם יוצאים מפסוקי התורה לפי התלותם כגון יוה"ך כל"ך היוצאים מן פסוק כי מלאכיו יצוה לך, כי תיבות הפסוק מורה היותם מלאכי השמירה, וכן שם טפטפי"ה לשמירה ולכל צרה שלא תבוא שיוצא מפסוק טפש כחלב לבם וגו' כדפי' לעיל, וכן השם היוצא מסופי תיבות הנני שולח מלאך לפניך, ועל דרך זה לכלם. החמישי שמות הטומאה, הנה הכרת אלו קשה למאד ולא יוכרו אלא משתופם וריעיהם,

כגון סמאל ושטניאל ולילית, וכיוצא אותם שמות כגון נחשירון חתולירון עכברירון כדפי' בספ"ר בהיכלות טמאים בהשתתפם עם אחרים נכיר שלא לחנם הלך עורב אצל זרזיר אלא מפני שהוא מינו, ועל דרך זה נכיר גם כן אותם שנסתפק מהם בקדושים אם רחמים אם דין הסברה יורה וכן הפעולה בעצמה יורה, אם יש בה דבר מכוער אינה קדושה, כגון קטרת, או היות האדם ערום, או מקום מטונף, או ישתתף בה אשה, או סגולתה בלילה, או במבואות בשדות בבית הקברות במקום המצאם, נדע שהם חיצונים, או כתיבתם בעור כלב או חתול וכיוצא יורה על פעולתו בחיצונים, וכן חותמת המזלות והככבים כלם פעולות בצד העשיה מבחוץ, ואפילו אם יהיו באותיות קדושות, וכן אם תהיה הפעולה מגונה כגון להביא אשה לראות השד והסתת ענין הכל יורו על פעולה חיצונית. ואפילו אם יהיה בפעולה חכמה וידיעה יהיה חיצונית לפעמים, ולא יושג ענין זה אלא בהתבודדות גדול יורוהו מן השטים לפעמים, ואם לאו יפגום עצמו בהיותו פועל בהם כי טמא טמא יקרא, והטהור לא יכניס עצמו אלא במקום טהור ונקי.**החקירה הרביעיתביחס הזמן עם הפעולה**. דע כי הזמן נחלק לפי הבחינות גם כן כדפי' בענין הספי', יש עת וזמן ששולט בה רחמים או חסד או דין, ולזה יש שעה שיעלה הפעולה ביד הפועל ויש שעה שלא יעלה, ויש שעה שיעלה בחוזק ויש שעה שיפעול ולא כל כך, והטעם לפי בחינת כסא מלאך ואופן, אם יהיה השעה שפועל בה שעה ששולט בה המלאך ההוא או בחינת הכסא ההיא יפעול שיעור לא יוגבל בחוזק הפעולה, ואם תהיה השעה השולטת הפכיית אל הפעולה לא יפעול כלל, ואם בינונית יפעול בחולשה, ויש עת שכל הפעולות המצליחות יהיו חיצוניות והקדושות לא יצליחו מפני ששולט אז החיצוני, ואין הקדושים מתעוררים לפעול כלל כדי שלא לערב קדש בחול, ויש עת התעורר דין על הפועל הפעולה יגרום לעצמו סכנה מפני שליטת מלאכים קשים המעוררים דין ובשנאתם למטריח אותם יעוררו עליו דין, ויש שעה ראויה לפעולות הרחמים, כגון לעורר אהבה והצלחת הדברים המוניים וכיוצא, ויש שעה לעורר דין כגון להרוג שונא או לעורר שנאה, וכן יש שעה ח"ו לעורר קללות וכיוצא. זה הכלל, על כזה נאמר ועת לכל חפץ תחת השמים, ומה שאמר תחת השמים, כי עת היא מלכות, והיא משתנית תחת השמים תפארת, ואפילו צענין הקדושה אמר ואל יבא בכל עת אל הקדש מפני שיש עתים משונים לטובה ולרעה, והם כ"ח עתים ללבנה העליונה וכ"ח בכסא וכ"ח במלאך וכ"ח בעשיה, לכל מזל ומזל יש עת ידוע להוריד כוחו וכן לכל ככב וככב הכל לפי שנוי הפעולות ושליטת הככבים. וכן בחיצונים יש שעה ידועה יגבר מעשיהם, כגון מתחלת הלילה ועד

חצות שהם מתגברים ולכך עיקר פעולתם בשעה זו, וכן בחצות היום יש בהם כח להגלם. וכן פי' בזוהר שיש שעות ידועות ביום יש כח בשדים להגלם בגולם הגוף ואז פועלים בלי ספק בחזקה, וכן בחדוש הלבנה, וכן בערב שבת בעת מולדתם, וכיוצא. ואחר שפי' ענין הזמן הנז' נוסיף עוד ונאמר שיש מלאך ממונה על השנה ותחת ממשלתו ד' מלאכים על ד' תקופות, ותחת אלו הד' יש י"ב מלאכים על י"ב חדשים, ותחת כל מלאך מאלו ד' מלאכים על ד' שבתות, ותחת כל מלאך מאלו ז' מלאכים לז' ימים, ותחת כל מלאך ב' מלאכים אחד ליום ואחד ללילה, ותחת כל אחד מהם י"ב מלאכים לי"ב שעות, והנה אלו המלאכים צריך השבעתם למלאך התקופה ובמלאך החדש ובמלאך השבוע ובמלאך היום ובמלאך השעה, וכן יש ד' מלאכים ממונים על היסודות, ומלאך ממונה על החי, ומלאך על הדומם, ומלאך על הצומח, ותחת כל מלאך ומלאך מהם מלאכים על כל מין ומין, ומלאך על הסוסים ועל השור וכיוצא, והרוצה לרכוב הסוס להגבירו או להכניעו, או כיוצא לשור או לכל המינים לקבצם לפזרם ולהשתמש בהם, ישביע בהנהגה הנז' המלאך הממונה על הענין ויעלה בידו, וכן יש מלאך הממונה על השמש או על הירח, וכל עניינים אלו הם בארוכה בספר המלבוש. ואלו המלאכים הם סוד עולם העשיה עולם הנפרדים, וקרובה פעולתם לעולם החיצונים אלא שאינה טמאה כמוה אלא שהוא פועל למטה חוץ מההיכלות למטה מאופן, ולזה אמרתי שהוא בנפרדים וקרובים החיצונים ליטפל בה. ולזה ימצאו פעולות יהיו מועילות לנערים ולא לבחורים ומועילות לבחורים ולא לנערים, וכן לא יועילו אלא לזקנים הכל לפי מה שיהיה האדם בשיעור שניו, ויש עוד סיבה לזה כי שמירת כל אחד מהם ופעולתו תלויה בבחינה שונה זו מזו, ולזה יצטרך כל אחד שם בפני עצמו, ולפעמים ימצא פעולה שוה לכולם, ולכך ימצא אדם פועל בהשאלת חלום בבחרותו ולא בזקנותו, ופעמים בחוצה לארץ ולא בארץ ישראל, ולפעמים להפך, הכל תלוי בזמן ובשנה ובבחינה ובמחוז, מפני שיש מלאכים שהם בחוצה לארץ קדושים ואחרים יותר קדושים מהם בארץ ישראל, שאין השכינה מתלבשת לצאת לחוצה לארץ אלא על ידי אופן בתוך נוגה כדפי' לעיל, ולפי זה ימצא עתה כי בזמן שבית המקדש קיים היו פועלים בדרך אחד ועתה שגלתה השכינה ונתלבשה עם חייליה יפעלו המלאכים בדרך אחרת, וכבר כתבנו קרוב לזה לעיל בחקירה השנית.**החקירה החמישית**בדרכי **פעולות השמות**. יש שם שלרוב קדושתו יפעול לבד במחשבה,

ורוב הפעולות האלו יהיה לשמירה בהרהור לבד יפעול, וראוי ליחס ענין זה להויו"ת שהזכרתם אסורה בלי ספק יפעלו בהרהור ובהדבק האדם מחשבתו בהם יפעלו

פעולתם, ויש יצטרך הזכרה, והזכרת הויו"ת אסורה מטעם האויר שההוי"ה מתלבשת בו כדפי' במקומות אחרים, לכך אם ירצה להזכיר יהיה בסתימת פה, שלא יוציא מפיו אויר אלא בהנעת גרון ולשון בשתיקה בלי קול, ויקרא זה בין היודעים בחכמה הזאת הבלעה. ויש פעולות יצטרכו להזכרת השמות כגון שאר השמות חוץ מההויו"ת, אמנם אזכרתם צריך כוונה לקושרם במקורם, שאין לך שם אפילו משמות שאינם נמחקים חוץ מההויו"ת שהם בספירות שלא יהיה להם מקור בהוי"ה, ואין לך כל שם משמות אחרים שאינם תלויים בספירה בענף ידוע וצריך לקשרו ולהזכירו לפעמים כלול במקורו, וזה סיבה גדולה שלא יעלה ביד הפועלים דבר מפני שלא ידעו מקום שמות הפעולה ולפעמים יפעלו ולא בחזקה מטעם הנזכר. ויש שמות מלאכים יצטרכו לקשרם עם שמות הכסא, ושמות הכסא במקורם והם שלשה מדרגות, ואז הם פועלים כראוי, ויש שמות שנוסף על מחשבה ודבור הנז' יצטרכו למעשה והיינו בכתיבה, ובטעם תועלת הכתיבה אין לתמוה כי מצינו במצות התורה יצטרך אל ג' אלה מחשבה דבור ומעשה, כגון ספר תורה וכיוצא, ובענין כתיבת השמות יש סגולות לפי בחינתם, יש תועלתם יספיק לפעול בקלף כשר ולא יפסיד באיזה קלף, ויש שיקפיד יהיה קלף גדי או קלף צבי או קלף שליל וכיוצא, וזה תלוי לפי בחי' השם לא ירד כוחו לפעול בקמיע אם לא יכתוב כראוי, וכמו שלא ישרה קדושה על ספר תורה הקדוש הכתוב על עור הדג וכיוצא, והקורא בו לא יצא ידי חובתו, מפני שיש קדושה מקפדת שלא ישרה דוקא אלא בקלף הראוי וכשר, כן ענין כח השמות, יש בחינה בהם יתייחס אליהם קלף הצבי ויש קלף השליל, הכל לפי בחינתם להוריד כוחם למטה לארץ לפעול, וגם בדיו יש קפידה, שיש שמות יועיל כתיבתם בדיו, ויש שמות יצטרך אליהם דיו ממי ורדים וכרכום וקומוס ואז יפעול בחזקה, וזה הדיו מסוגל לכח שם מ"ב ולכל המצטרף אליו. ויש שם צריך לכותבו באודם להיות הגוונים תלויים בספירות כמ"ש בספ"ר שער הגוונים, ויש שם שצריך לחוקקו על כסף נקי ויש על הזהב הטהור וכיוצא, והכל תלוי בבחינת השם ומקום מוצאו ופעולתו, ויש שם חקוק בעופרת, ויש לא בחקיקה, שיש קפידה גם בברזל כאומרו וכל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו, ויצטרך לחקוק הצורה באדמה וכיוצא ויתיכו שם את הזהב או את הכסף או את העופרת, ויש יצטרכו לכתבו בכתיבה בחרס חדש שלא נעשה בו מלאכה, והוא כענין אל כלי חרס אל מים כדפי' סודו במקומו, ויש בכל עניינים קפידה על מקום כתיבתם או חקיקתם כדי להמשיך בהם מלמעלה, ואם לא יסודרו כפי הראוי להם לא ימשכו כחם כלל, וטעם כולל לענין זה להיות העשיה הגשמית גם כן אמצעית בין השם והנפעל ממנו ולכך יצטרך

עשיה ממש, ובבחינה מן הנעשים יהיה דומם או חי או צומח, שיש מהם שיצטרכו כתיבה על עלה הדס ויש על עלה זית ויש על עלה אגוז, והכל שהאילן יש לו אחיזה למעלה, והעד ד' מינים שבלולב ועץ ארז ואזוב וכיוצא כמ"ש במקומו שיש לצומח ולכל דבר בעשיה תלייה למעלה אפילו בספי' כדפי' בזוהר, ויש יצטרך כתיבה על עור כלב ויש על עור חתול ויש על עור הבא כנגד פניו של חמור, ולפי הנראה כל מה שיצטרך כתיבה בעור טמא הוא טמא, אלא שראיתי כותבים שם הלוז שהוא שם קדוש וטהור, ואותיותיו אהד"י והוא נפלא, צריך לכותבו על עור חמור מפני שפעולתו לזכירה להכניע לב טפש כחמור ולכך יכתב על חמור להכניע הקליפה הגסה, ויש שמות יצטרך ישתתף אל כתיבתם ואזכרתם עוד עניינים מעשיים מענייני העולם, כגון אכילות כמו לכותבם על התפוח ולאוכלם, וכגון לכותבם על הביצה וכיוצא, וזה יורה גם כן על הדרך הנזכר שהכתיבה תוריד אותו כח למטה, ואכילתו לפעול הגוף והנפש מהענין ההוא, דרך יפעל האדם מאכילת הפסח והמצה והמרור וכיוצא בסוד הנפש ואינו מן הרחוק, ולזה צא ולמד כי מה שיהיה שם חיצוני ויאכלהו האדם יהיו עונותיו חקוקות על עצמותיו, ויהיה טומאתו קשה ממי שיניח עליו קמיע חיצוני או יזכור שם חיצוני, שבלי ספק ישאב בעצמו הכח הטמא וידבק בו ויטמאהו, ומיתתו יותר ראויה מרפואתו על ידי החיצונים כי הם מסיתים בני אדם לטמאם, וכעובדא דירושלמי בזה בהוא עובדא דעבודה זרה, וירא ה' ירחק מהם ולא יקרב אל פתח ביתם. **החקירה הששית בלהשים וכיוצא**. הנה דרך פעולת הלחשים נעלמה ונסתרה, שאין
בהם שם כדי שאומר שבכח השם יפעלו פעולתם, ואינם כישוף כדי שנאמר שהם טמאים
שהרי התירום בתלמודינו בכמה מקומות, זולתי אם יש בו שם עבודה זרה שאז ודאי אסור כדפירשו בעבודה זרה בההוא עובדא דרבי. ולזה נאמר שיש חולאים או מקרים, שהם צינים פחים בדרך, יבואו אל האדם מצד הטמאים מפני פתיותו ומיעוט שמירתו ומיעוט זכותו שאינו יכול לדחות כוחות טמאים מעליו, ולזה נאמר ערום ראה רעה ויסתר, שהחכם שומר עצמו מבוא במקומות שיתדבקו אליו החיצונים כדפירשו בתלמוד, כגון שלא לסוך מפך שמן וכיוצא, ויש שאינם בקיאים בכך ואינם שומרים עצמם ועליהם נאמר ופתיים עברו ונענשו, ולפעמים יש שאינו יודע בזה אינו מכיר לא ברעה ולא בטובה, כאומרו שומר פתאים ה', והנה החלאים האלו הם נמשכים לבני אדם מהחיצונים התחתונים הגרועים הנמצאים וכיוצא, שהם שדים שכחם חלש ורפואתה קלה ליודעים אותה, בדיבור קל מושכים כח מהעשיה הרודה

אותה החיצונית ומכניעים אותם ומבטלים כחם, וזהו ענין הלחש שאפילו בלא שם ידעו להמשיך הכח מהעשיה הקרובה אל הגשם ומכניעים אותו החיצון ומרפאים החולי ההוא, וזה ברור נראה לחוש. ומה שלא יועיל כל לחש או כל אדם שידע ללחוש, אלא יש שילחוש אותו הלחש עצמו ויועיל למאד מאד ויש שלא יועיל כלל, יהיה הענין כדרך שפיי לעיל כחקירה השנית, ועל דרך זה יש לחשים מעבודה זרה שהם מהקליפה יברחו הקליפות התחתונות מהעליונות ואלו ירפאו הגוף ויחליאו הנפש, שיגבירו כח החיצונית הדקה ויכריחו הגסה, ולזה אסור מהתורה, וכן יש לחשים להמשיך על האדם הטמא ויחליאוהו וזה דרך הכישופים, ויש לחשים טהורים, ולהבחין בין אלו לאלו צריך ידיעה רבה, ולזה היו חכמי הסנהדרין בקיאים בכל זה להמית המכשף לדעת אם הוא כישוף חיצוני או לחש טמא. והנה לדרכים אלו הם הרפואות הגשמיות לחלאים הגשמיים, שיש כח ניתן בעשיה הגשמית לרפאות מה שיחלה העשיה הגשמית, ויש חלאים משונים יצטרכו אל הרפואה הגשמיים ואל הלחשים, ובזוהר פי' שיש חלאים יצטרכו לנדותם ולהחרימם להוציאם מהגוף, כענין ספרא דאסיא קרטינאה כדאיתא בשלהי עובדי דינוקי. ועל הכל מבוא לכל הדרכים על ידי הדברים הגשמיים הנמצאים בעשיה מפני שיש להם אחיזה בכל הדברים, הם נפעלים מכל בחינות הקדושים ונפעלים מכל כחות הככבים והמזלות, לכך על ידם גם כן מורידים כחם ופועלים פעולות התלסמאות, והם נפעלים מהחיצונים ולכך בהם משביעים אותם ועושים להם עשונים וקטרת ועניינים והשבעות, וקיבוצם ופיזורם הרחקם וקירובם הכל תלוי מפני שהצמחים והמתכות והאבנים ובעלי חיים בהם סגולה מכח הרודה עליהם ושרם העליון להבריח החיצונים ולקבצם, או לשמור מהם או לראותם כדפירשו בגמרא על ידי חתול שחור וכל כיוצא, וכדפי' בשן של שועל ומסמר הצלוב וכל כיוצא שהם דברים פועלים בלי לחש, וכעין אבן תקומה וצפורת כרמים כדאיתא במסכת שבת בפרק במה בהמה ובמה אשה, וכל אלו הדברים הפועלים בסגולה בלא לחש הכל תלוי בשעבוד העשיה אלו לאלו ואלו נגד אלו, זה מרפא וזה מחליא, ולא נאסר,זה אלא בהיות האדם עושה להרע שהוא דומה למי שמכה חבירו בידו, אבל לא שיהיה במעשהו חיצוני או טמא שהיא הנאת האדם מהעשיה כהנאתו ממנה באכילה ושתיה ובמלבוש ושאר ההנאות

שאינם אסורות כדפירשו רז"ל, ואין אסור אלא כל דבר שיהיה נאחז בו החיצוני הטמא, ויוכר ממעשהו והנהגתו וקל להבחין למשכיל, ובענין התלסמאות כבר נחבטו רבים קדושים אשר בארץ המה ועם כל זה כיון שהוא הורדת כח הככבים שומר נפשו

ירחק מהם שמשעבד עצמו אליהם ואל כחם הדבקה וצרה לחיצונית, ולא זו אלא גם כל הדברים והקמיעין הנעשים בעופרת יש בהם כח מזל שבתי ואין ראוי להדבק בהם, ולפי זה הראוי לאדם להדבק בקונו ולעובדו בלב שלם, וידבק במעלה הראשונה שפיר' אם יוכל ואל היותר יבטח בבורא ששאר כל הדברים ימשך מהם נזק, ומה גם בזמנינו זה שאין כח בשכל האדם לדעת איזו פעולה אסורה ואי זו מותרת, ואפילו במותרת יש סכנה אם ידע לפעול אם לא ידע, אם יעלה בידו טובה או רעה, כאשר ראינו רבים חשבו שנדבקו בעץ החיים והם שקועים בעץ הדעת טוב ורע ולא בצד הטוב שבו ולמה לא יקר נפש האדם כגופו, כי כמו שיברח מן הדברים הגשמיים המסופקים לו אם ממיתים אם מחיים גם כן כמו כן ירחיק עצמו מן הדברים המזיקים הנפש ולא ידבק בדברים אלו רק להבין ולהורות ולא לעשות ח"ו שימשך ממנו לרוב הפעמים הסכנה לנפש ולגוף, ויראת ה' תוסיף חיים וצדיק מושל ביראת אלהים כדפירשו רז"ל.**החקירה השביעיתבדרך התפשטות החכמה וידיעת הנסתרות למטה**. דע כי העולם נברא בחכמה, ואלהים ל"ב נתיבות מתפשטות ומשתלשלו' דרך

עשר ספי' עד המלכות, והיא גם כן נקראת חכמה, אלא שהעליונה נקראת חכמת אלהים

מפני שהיא השוכנת על הבינה הנקראת אלהים, והתחתונה נקראת חכמת שלמה מפני שהיא נאחזת בשלמה שהוא החכם הגדול מכל החכמים, כמו שאמר הכתוב ויחכם מכל האדם, והיא נדבקת ביסוד שהוא מדת שלמה, ואין פירוד בין חכמת אלהים לחכמת שלמה אלא שתיהן אחד בסוד קשר המדות, ועל זה נאמר ותרב חכמת שלמה שעמדה לבנה במילואה מאור החמה תפארת, ואור התמה ממזרח שמש חכמה, עד מבואו במלכות

על ידי היסוד, ומשם שואבים כל חכמי ישראל חכמה כאומרו וימלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה, והיינו רוח אלהים הנמשך ממלכות כלול מד' אותיות השם כדפי' בזוהר, וממנה שואב הכסא החכמה ומהכסא למלאך ומהמלאך לאופן ומאופן לנפרד ומנפרד לחיצוני, וכל גזרה שיגזר למעלה תתעכב, שלא תתפשט בעולמות אלא ראשונה בספירות, ואחר כך בכסא ומשם יתגלה לנביאים, כאומרו כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים, וכאומרו המכסה אני מאברהם וגו', והנה ישאבו בני אדם ידיעה זו לפעמים מהאצילות, כעין משה רבינו ע"ה שהיה מתנבא מאספקלריא המאירה, ולפעמים מהכסא שאר הנביאים, כאומרו וביד הנביאים אדמה כדפי' לעיל, ולפעמים במלאך, כאומרו

גבריאל הבן להלז את המראה, ולפעמים למטה בחלום הטהור, ולפעמים למטה על ידי חיצוני, כחלום נבוכדנצר ופרעה, והמשכת דברים אלו לבני אדם פי' לעיל בדרישה.והנה בהתפשט עניינים אלו בככבים ובמזלות יורו
ויודיעו עתידות אלו ליודעים
למשוך כחם בצפור עשויה על פי מלאכה או ראש עשויה ממתכת וכיוצא, ויש דרכים רבים וכולם עבודה זרה, וזה היה פתוי היצר הרע לישראל לעבוד עבודה זרה להגדת הדברים הנסתרים, מהם להצלה, מהם להתעשר, מהם להצלחה וכיוצא, אמנם ברדת הדברים למטה יותר יורו עניינים אלו הצמחים והמתכות והצפורים והעורבים וכיוצא, ולזה היודע שיחת העופות, לא שידברו דבור אלא הכוונה שינוי צפצופם תנועה אחר תנועה יורה כך או כך, וכן גם כן תנועת גופם בכנפיהם כדפי' בתיקו' בענין העורב, ועל דרך זה יוחקק החכמ' הזאת בשרטוטי הידים והפנים וכפות הרגלים והיודעים יכירו הידיעה הזאת, ועל דרך זה יוחקק בכף הבהמה ויכירו בו ידיעה רבה, וכן יוחקק בכמה דברים שאין להם סוף ובדקלים ובשאר האילנות בתנועתם, ועל זה נאמר וידבר מן הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר בקיר, ולרדוף אחר הדברים האלו בלי ספק אסור, אבל מותר ללמוד לידע ואם יקרה מקרה שיראה דבר מגונה יזהר וישמר ממנו מותר, וכן פירש רשב"י ע"ה בתיקונים לרבי אלעזר בתנועות העורב ואפשר דהיינו נחש וכיוצא לפי המובן מתוך דבריו.
אמנם בשרטוט התיר בפירוש וכתב החכמה באורך אלא שנסתרה אלינו, ולזה ידע האדם העתיד אם יתנהג על ידי הסתכלו בכל הבחינות, אמנם ישפיל עצמו, כי הידיעה האמתית ומקורה לאדם אינו אלא מצד החכמה המתלבשת בכסא או המתלבשת במלאך לבד ולא ירד, ועם כל זה הוא גובר על כסא ומלאך ואופן מפני שאינו יונק ממנו אלא מהחכמה הנפלאה העליונה המתפשטת וכדפי' לעיל, ולכך ישאב האדם התורה וסודותיה ולא יכיר בה אלא האדם ולא המלאך ולא האופן עכ"ל.נשלמו הדרישות והחקירות כולם.